

Філософія_магістр_фаховий_2019

Базовий рівень

1. Проблема пізнання у філософії досліджується:
 - а. онтологією
 - б. епістемологією
 - в. феноменологією
 - г. структуралізмом
2. Гносеологічними коренями агностицизму є:
 - а. лобіювання інтересів правлячої еліти
 - б. неповний збіг змісту думки з об'єктом пізнання
 - в. конвенціоналізм
 - г. політична заангажованість учених
3. Що таке гносеологія?
 - а. наука, що вивчає процес пізнання
 - б. вчення про норми та засади людських взаємин
 - в. наука, що вивчає основні засади і форми буття світу
 - г. мистецтво трактування текстів
4. Процес пізнання можливий при наявності об'єкта та суб'єкта пізнання. Що таке суб'єкт пізнання?
 - а. абстрактна людина
 - б. суспільна істота
 - в. індивід
 - г. високорозвинуті тварини (ссавці)
5. Яка форма пізнання належить до чуттєвого рівня пізнання?
 - а. судження
 - б. умовивід
 - в. гіпотеза
 - г. уявлення
6. До методів суто теоретичного дослідження належать:
 - а. аналогія, моделювання
 - б. єдність логічного та історичного
 - в. аналіз, синтез
 - г. опис, вимірювання
7. Як вирішує проблему пізнання світу ідеалізм?
 - а. зміст пізнання отримує з діяльності самої свідомості
 - б. зміст пізнання отримує з чуттєвості
 - в. джерелом пізнання вважає об'єктивну реальність
 - г. зміст пізнання отримує з об'єктивної реальності
8. Оберіть основний принцип, на якому ґрунтується сучасна матеріалістична гносеологія:
 - а. суб'єктивності
 - б. агностицизму

- в. монізму
- г. активного творчого відображення

9. Формою раціонального пізнання є:

- а. відчуття
- б. судження
- в. пам'ять
- г. інтуїція

10. Раціональне пізнання виступає у формі:

- а. сприйняття
- б. уявлення
- в. поняття
- г. пам'яті

11. Гносеологія, як розділ філософського знання, досліджує:

- а. комунікацію
- б. буття
- в. інтенціональність
- г. пізнавальний процес

12. Досвід лежить в основі:

- а. раціоналізму
- б. емпіризму
- в. сенсуалізму
- г. емпіріокритицизму

13. Положення, що не тільки пізнання, а й існування світу визначається людиною, виражає позицію:

- а. суб'єктивного ідеалізму
- б. соліпсизму
- в. об'єктивного ідеалізму
- г. матеріалізму

14. З матеріалістичної точки зору предметом пізнання можуть бути предмети:

- а. матеріального світу
- б. віртуального світу
- в. духовного світу
- г. всі варіанти вірні

15. До основних форм раціонального пізнання не належить:

- а. сприйняття
- б. поняття
- в. категорії
- г. судження

16. Існують два рівні наукового пізнання:

- а. чуттєвий і раціональний
- б. образний й емоційний
- в. емпіричний і теоретичний
- г. буденний і теоретичний

17. Логічна операція, що передбачає перехід від окремого до загального, називається:

- а. індукція
- б. дедукція
- в. умовивід
- г. узагальнення

18. Логічна операція переходу від загального до окремого називається:

- а. дедукція
- б. формалізація
- в. моделювання
- г. індукція

19. У західній філософії синонімом терміна "гносеологія" виступає:

- а. епістема
- б. теорія
- в. епістемологія
- г. парадигма

20. Критерієм пізнання в марксизмі вважається:

- а. істина
- б. практика
- в. досвід
- г. розум

21. Роль філософії в науковому пізнанні пов'язана з:

- а. розробкою методології пізнання
- б. утвердженням альтернативного способу світосприйняття
- в. розробкою уможлидних схем
- г. розробкою, уточненням абстрактних понять

22. Який напрям у філософії вважає практику метою, джерелом і критерієм істини?

- а. фрейдизм
- б. марксизм
- в. неотомізм
- г. екзистенціалізм

23. Формою чуттєвого пізнання є:

- а. теорія
- б. умовивід
- в. сприйняття
- г. гіпотеза

24. Визначення істини як відповідності наших знань речам дав:

- а. Р. Декарт
- б. Сократ
- в. Т. Аквінський
- г. Аристотель

25. Який із методів належить до теоретичного пізнання?

- а. спостереження
- б. формалізація

- в. експеримент
- г. опис

26. Якої позиції дотримується філософ, стверджуючи, що істина є розкриттям сутнісних сил самої матерії, її саморуху?

- а. ідеалізму
- б. прагматизму
- в. матеріалізму
- г. постпозитивізму

27. Сукупність прийомів, процедур, правил, що застосовуються для отримання достовірного знання, називається:

- а. методом
- б. парадигмою
- в. експериментом
- г. теорією

28. Форма організації наукового знання, яка дає цілісне уявлення про закономірності та сутність досліджуваного об'єкта, називається:

- а. умовиводом
- б. теорією
- в. узагальненням
- г. висновком

29. У трактуванні істини постулат Протагора, що "людина є мірою всіх речей", став класичним обґрунтуванням:

- а. критицизму
- б. еkleктизму
- в. релятивізму
- г. догматизму

30. Як називається форма думки, яка фіксує загальні і суттєві властивості та відношення предметів, речей, явищ, процесів?

- а. дискурс
- б. концепт
- в. знак
- г. поняття

31. Як називається метод, згідно з яким на основі подібності предметів за певними властивостями робиться висновок про подібність цих предметів за іншими властивостями, тобто здійснюється перенесення деяких ознак, властивостей, притаманних одному предмету, на інший, який до нього подібний?

- а. формалізація
- б. моделювання
- в. аналогія
- г. узагальнення

32. Гносеологія досліджує:

- а. природу пізнання та його можливості
- б. сутність людини
- в. першооснову всіх речей, явищ і процесів
- г. сутність та сенс історії

33. Проблема – це:

- а. момент і механізм заміни старої якості новою
- б. свідоме спотворення істини
- в. ілюзорне усвідомлення дійсності
- г. знання про незнання

34. Омана – це:

- а. форма знання, яка не є формою однозначної необхідності
- б. наукове припущення або передбачення
- в. істина, яка поширена за межі її чинності
- г. складне теоретичне або практичне завдання, яке потребує вирішення

35. Філософська концепція, що піддає сумніву можливість пізнання об'єктивної дійсності в силу того, що знання про речі змінюються, а тому про річ можна сказати двояко: як позитивно, так і негативно:

- а. агностицизм
- б. скептицизм
- в. нігілізм
- г. релятивізм

36. Яке поняття є ключовим для розуміння емпіризму?

- а. дедукція
- б. інтуїція
- в. чуттєвий досвід
- г. практика

37. Який із цих варіантів не належить до історичних моделей науки?

- а. постнекласична модель науки
- б. некласична модель науки
- в. неокласична модель науки
- г. класична модель науки

38. Яке визначення істини є хибним?

- а. істина є суб'єктивною за змістом, але об'єктивною за формою
- б. істина є об'єктивною за змістом, але суб'єктивною за формою
- в. істина є процесом, а не готовим результатом пізнання
- г. істина є адекватним відображенням дійсності

39. Якій концепції належить трактування істини як відповідності висловів фактам?

- а. конвенціоналістській
- б. кореспондуючій
- в. когерентності
- г. прагматичній

40. Хто автор вислову "Багато знань розуму не навчають"?

- а. І. Франко
- б. Геракліт
- в. Піфагор
- г. Г. Гегель

41. Яка галузь філософії вивчає всезагальні проблеми пізнання та сукупність прийомів наукового дослідження?

- а. аксіологія
- б. праксеологія
- в. методологія
- г. феноменологія

42. Яка з названих категорій є основоположною в гносеології?

- а. субстанція
- б. істина
- в. свідомість
- г. буття

43. Як називають істину про досконало повне, точне, всебічне та вичерпне знання про будь-яке явище?

- а. науковою
- б. об'єктивною
- в. конкретною
- г. абсолютною

44. Метою пізнання є:

- а. істина
- б. об'єкт пізнання
- в. суб'єкт пізнання
- г. перетворення предметного змісту у зміст свідомості

45. Вся сукупність достовірних даних про зовнішній та внутрішній світ людини, якою володіє суспільство чи окремий індивід, називається:

- а. парадигмою
- б. концепцією
- в. уявленням
- г. знанням

46. Визначте форми раціонального пізнання:

- а. інтуїція, передчуття, передбачення
- б. поняття, судження, умовивід
- в. відчуття, сприйняття, уявлення
- г. відчуття, почуття, уява

47. Наукова теорія, яка виступає як взірць наукового дослідження на певному етапі розвитку науки, називається:

- а. концепцією
- б. теорією
- в. парадигмою
- г. доктриною

48. Про неможливість пізнання сутності речей і загалом світу стверджує:

- а. нігілізм
- б. агностицизм
- в. скептицизм
- г. містицизм

49. Як називається концепція істини, заснована на постулаті, що в основі наукових теорій лежать домовленості та угоди між науковими товариствами?

- а. відповідності
- б. прагматична
- в. конвенціоналізму
- г. логічної когерентності

50. Яка з цих ознак не належить до характеристики істини?

- а. відносність
- б. абсолютність
- в. об'єктивність
- г. суб'єктивність

51. Назвіть універсальний закон діалектики:

- а. закон земного тяжіння
- б. закон збереження енергії
- в. закон заперечення заперечення
- г. функціональний закон

52. Який принцип належить до принципів діалектики:

- а. соціальної рівності
- б. взаємозв'язку
- в. солідарності
- г. соціальної справедливості

53. Вкажіть правильне сучасне визначення діалектики. Діалектика – це:

- а. мистецтво вести бесіду, суперечку
- б. вчення, яке стверджує, що все у світі стає
- в. вчення про універсальний розвиток і взаємозв'язок усіх явищ дійсності
- г. вчення, яке стверджує, що все у світі відносне

54. Яка категорія допомагає розкрити зміст закону заперечення заперечення?

- а. метафізичне заперечення
- б. деструктивне заперечення
- в. діалектичне заперечення
- г. абсолютне заперечення

55. Метод філософського мислення, що розглядає світ в його єдності та протиріччі, русі та розвитку, називають:

- а. діалектичним
- б. метафізичним
- в. телеологічним
- г. аксіоматичним

56. До законів діалектики не відносять закон:

- а. єдності та боротьби протилежностей
- б. тотожності матерії та свідомості
- в. заперечення заперечення
- г. переходу кількісних змін в якісні та навпаки

57. Меризм абсолютизує роль:

- а. кількості
- б. якості
- в. цілого
- г. частин

58. Холізм абсолютизує роль:

- а. цілого
- б. частин
- в. міри
- г. розвитку

59. До універсальних законів діалектики належить закон:

- а. єдності і боротьби протилежностей
- б. доповнюваності
- в. відносності
- г. динамічної ієрархічності

60. Універсальним законом діалектики вважають закон:

- а. самоорганізації буття
- б. взаємного переходу кількісних та якісних змін
- в. нерівноважності структур буття
- г. збереження енергії

61. Визначте один із принципів діалектики:

- а. редукціонізму
- б. доповнюваності
- в. ємерджентності
- г. розвитку

62. Втрата системи чи окремого явища здатності до виконання необхідних функцій називається:

- а. зміною
- б. хаосом
- в. трансформацією
- г. регресом

63. Підвищення рівня впорядкованості, організованості, складності визначають як:

- а. революцію
- б. гомеостатичність
- в. прогрес
- г. реформу

64. Втрату здатності об'єкта до виконання властивих та необхідних функцій називають:

- а. регресом
- б. діалектичним запереченням
- в. синергією
- г. випадковістю

65. Зміни системи чи окремого явища в бік підвищення рівня впорядкованості, організованості та складності характеризують як:

- а. рух
- б. прогрес
- в. розвиток
- г. онтогенез

66. Яка категорія допомагає розкрити зміст закону взаємного переходу кількісних та якісних змін?

- а. боротьба
- б. заперечення
- в. міра
- г. протиріччя

67. Поняття "міра" пов'язане з законом:

- а. заперечення заперечення
- б. єдності і боротьби протилежностей
- в. виключеного третього
- г. взаємного переходу кількісних і якісних змін

68. Визначте основне поняття закону єдності й боротьби протилежностей:

- а. діалектичне протиріччя
- б. якість
- в. стрибок
- г. діалектичне заперечення

69. Закон взаємного переходу кількісних і якісних змін дає відповідь на питання:

- а. який механізм розвитку?
- б. що є джерелом руху і розвитку?
- в. в якому напрямку здійснюється розвиток?
- г. чи існує розвиток?

70. На яке питання дає відповідь закон заперечення заперечення:

- а. чи існує прогрес?
- б. чи є наступність у розвитку?
- в. що є джерелом руху і розвитку?
- г. який механізм розвитку?

71. Діалектичний закон єдності та боротьби протилежностей дає відповідь на питання:

- а. який механізм розвитку?
- б. в якому напрямку здійснюється розвиток?
- в. чи є мета розвитку?
- г. що є джерелом руху і розвитку?

72. Як називається внутрішня впорядкованість множини взаємопов'язаних елементів?

- а. інтеграцією
- б. сукупністю
- в. системою
- г. ієрархією

73. Визнання об'єктивного, необхідного взаємозв'язку та взаємообумовленості всіх явищ, предметів і процесів називається:

- а. індетермінізмом
- б. детермінізмом
- в. синергетизмом
- г. фаталізмом

74. Уявлення про універсальний характер зумовленості будь-якого явища іншими явищами є вираженням принципу:

- а. необхідності
- б. діалектики
- в. індетермінізму
- г. детермінізму

75. Як називають спосіб мислення, згідно з яким речі та явища розглядаються ізольовано одне від одного, поза їх розвитком?

- а. метафізичний
- б. діалектичний
- в. еклектичний
- г. софістичний

76. Який метод мислення характеризується однобічністю, абстрактністю, прагненням абсолютизувати окремі моменти у складі цілого?

- а. діалектичний
- б. метафізичний
- в. аксіоматичний
- г. гомеостатичний

77. Якістю називають:

- а. ступінь вираженості, інтенсивності деякої властивості предмета
- б. сукупність процесів у природі та суспільстві
- в. внутрішню визначеність предмета, його властивостей, які необхідні та достатні для визначення відмінності предмета у даному відношенні
- г. всі варіанти вірні

78. Згідно з діалектикою, основною причиною та джерелом самодетермінації, саморозвитку будь-якого об'єкта виступає:

- а. взаємодія протилежностей
- б. свобода волі до життя
- в. божественна напередзаданість
- г. цілепокладання

79. Як називають закони, які описують великі сукупності об'єктів і носять ймовірний, неоднозначний характер до стану кожного з об'єктів?

- а. соціальними
- б. динамічними
- в. статичними
- г. історичними

80. Визначте метод філософського мислення, який розглядає і пояснює світ в його єдності, протиріччі та динаміці:

- а. еклектичний
- б. телеологічний

- в. метафізичний
- г. діалектичний

81. Сформований Г. Гегелем закон діалектичного синтезу лежить в основі уявлення процесу розвитку у вигляді:

- а. кола
- б. стріли
- в. спіралі
- г. хвилі

82. Хто вперше сформулював всезагальні закони розвитку?

- а. Г. Гегель
- б. К. Маркс
- в. Геракліт
- г. Аристотель

83. Принцип детермінізму свідчить, що:

- а. наслідок може випереджати причину
- б. причина завжди передує наслідку
- в. в ірраціональному світі немає ні границь, ні наслідків
- г. будь-яке явище самовільне

84. Діалектичне мислення виникло в:

- а. Античності
- б. Середні віки
- в. Відродженні
- г. Новому часі

85. Історичною формою діалектики не була діалектика:

- а. плюралістична
- б. матеріалістична
- в. ідеалістична
- г. стихійна

86. Яку діалектику обґрунтував і розвинув Г. Гегель?

- а. матеріалістичну
- б. ідеалістичну
- в. дуалістичну
- г. плюралістичну

87. К. Маркс обґрунтував і розвинув діалектику:

- а. матеріалістичну
- б. ідеалістичну
- в. софістичну
- г. метафізичну

88. Метафізика – це:

- а. вчення фізиків про механізми руху космічних тіл
- б. методологія мислення, пізнання
- в. уявлення про рух як механічне переміщення об'єктів
- г. вчення про рух як внутрішнє джерело зміни внаслідок боротьби протилежностей

89. Софістика – це:

- а. античні анекдоти, кумедні пригоди, випадки
- б. вчення про "софію" (мудрість)
- в. вчення про софістів
- г. свідоме перекручення думки з порушенням правил формальної логіки

90. Еклектика – це:

- а. помилкові судження
- б. поняття, що вживається в астрономії
- в. механічне поєднання несумісних положень
- г. привласнення чужих ідей

91. Як називається поняття, що відображає єдність кількості та якості?

- а. час існування
- б. норма
- в. границя
- г. міра

92. В чому специфіка діалектичних категорій, на відміну від категорій окремих наук?

- а. відображають світ як цілісність
- б. в їх універсальності, граничній всезагальності
- в. внутрішньо пов'язані одна з одною в єдину систему
- г. у доступності для застосування

93. Причина – це:

- а. явище, що викликає до життя інше явище або спричиняє в ньому зміни
- б. явище, що передує за часом іншому явищу
- в. вигаданий філософами зв'язок подій
- г. сукупність певним чином пов'язаних між собою елементів, частин, процесів і властивостей

94. Як називається явище, протилежне детермінізму?

- а. індетермінізм
- б. адетермінізм
- в. неодетермінізм
- г. редетермінізм

95. Для діалектики центральним поняттям виступає:

- а. рух
- б. закон
- в. протиріччя
- г. тотожність

96. Яке твердження правильне щодо співвідношення понять "рух" і "розвиток"?

- а. не завжди розвиток є рухом
- б. рух і розвиток не пов'язані між собою
- в. розвиток є вищою формою руху
- г. рух тотожний розвитку

97. Як називається здатність об'єктів і систем змінюватися, переходити в інший стан?

- а. розвитком
- б. рухом
- в. еволюцією
- г. революцією

98. Незворотні та закономірні зміни, які сприяють появі нової якості, називають:

- а. розвитком
- б. рухом
- в. прогресом
- г. регресом

99. Діалектичним запереченням називається:

- а. висування тез, положень, протилежних тим, що прозвучали, або якась форма незгоди з ними
- б. перехід системи з одного стану в інший при збереженні деяких позитивних елементів старого стану
- в. абсолютизація моменту наступності в процесі розвитку
- г. відхилення, невизнання якогось стану справ, зв'язку чи відношення

100. Випадковість – це:

- а. ілюзія, тому що все у світі закономірно
- б. наслідок нашого незнання причин того чи іншого явища
- в. форма реалізації однієї з можливостей
- г. нічим не детермінована подія, явище, процес

101. Вкажіть чинник, який НЕ репрезентує німецьку класичну філософію:

- а. раціоналізм
- б. діалектика
- в. пізнавальний оптимізм
- г. гілозоїзм

102. Яка ідея І. Канта є революційною у гносеології?

- а. пізнання є спогляданням об'єкта
- б. розсудок сам конструює предмет відповідно до апіорних форм мислення
- в. матеріалістичне розуміння історії
- г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами

103. Виберіть характерну ознаку філософії Г. Гегеля:

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. дуалізм
- в. спекулятивність
- г. антропологізм

104. Вкажіть працю, що НЕ належить І. Канту:

- а. "Критика інструментального розуму"
- б. "Критика здатності судження"
- в. "Критика чистого розуму"
- г. "Загальна природна історія і теорія неба"

105. І. Канту належить ідея про:

- а. принципову можливість пізнання сутності речей
- б. вроджені ідеї
- в. двоїсту істину
- г. апріорність наших знань

106. Яка праця належить Ф. Шеллінгу?

- а. "Критика практичного розуму"
- б. "Нова Атлантида"
- в. "Система трансцендентального ідеалізму"
- г. "Мислі о еволюції в історії людства"

107. В історію філософії Л. Фейєрбах увійшов як філософ, який створив вчення про:

- а. людину
- б. географічний детермінізм
- в. діалектику
- г. еволюцію

108. Яке із вказаних положень НЕ належить до трьох основоположень, що становлять основу філософії Й. Фіхте?

- а. "не-Я покладає Я"
- б. "Я покладає самого себе і не-Я"
- в. "Я покладає Я"
- г. "Я покладає не-Я"

109. Яка риса НЕ притаманна філософії Й. Фіхте?

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. активність суб'єкта
- в. натурфілософія
- г. вчення про боротьбу протилежностей

110. До філософської спадщини Й. Фіхте не входить праця:

- а. "Науковчення"
- б. "Призначення людини"
- в. "Факти свідомості"
- г. "Про вчене незнання"

111. Для філософії Ф. Шеллінга НЕ характерна така риса:

- а. "філософія тотожності"
- б. натурфілософія
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. суб'єктивний ідеалізм

112. Філософії Ф. Шеллінга НЕ притаманна така ознака:

- а. натурфілософія та ідея розвитку
- б. філософія одкровення
- в. філософія мистецтва
- г. філософія людини

113. До характерних ознак німецької класичної філософії НЕ відносять:

- а. історизм
- б. подолання метафізики

- в. активність суб'єкта
- г. механіцизм

114. Натурфілософія Ф. Шеллінга була об'єднана з:

- а. логікою
- б. діалектикою
- в. трансцендентальною філософією
- г. феноменологією

115. Хто із наведених філософів є представником німецької класичної філософії?

- а. О. Конт
- б. Б. Спіноза
- в. П. Фейєрабенд
- г. І. Кант

116. Німецька класична філософія представлена таким мислителем:

- а. А. Шопенгауер
- б. Й. Фіхте
- в. Дж. Локк
- г. Ж.-П. Сартр

117. До "критичного" періоду творчості І. Канта відноситься ідея про:

- а. виникнення Сонячної системи з газових туманностей
- б. вроджені ідеї
- в. двоїсту істину
- г. збіг протилежностей (максими і мініми)

118. Яка ідея І. Канта належить до "критичного" періоду?

- а. про сублімації
- б. про вроджені ідеї
- в. теорія двоїстої істини
- г. апіорності наших знань

119. Головне гасло "докритичного" періоду І. Канта:

- а. дайте мені рух, і я з нього побудую світ
- б. дайте матерію і рух, і я з них побудую світ
- в. дайте мені матерію, і я з неї побудую світ
- г. дайте мені ідею, і я з неї побудую світ

120. У чому суть "коперніканського перевороту", здійсненого І. Кантом?

- а. навернення проблематики філософствування з природничої до антропологічної
- б. пізнання є споглядання об'єкта
- в. джерелом знання є пригадування душі
- г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами

121. Суть "коперніканського перевороту", здійсненого І. Кантом, полягає:

- а. у залежності пізнання від методу пізнання
- б. у тому, що пізнання є споглядання об'єкта
- в. у залежності пізнання від суб'єкта
- г. у тому, що наші знання повинні узгоджуватися з предметами

122. "Коперніканський переворот", здійснений І. Кантом у гносеології, полягає у тому, що:

- а. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
- б. пізнання є споглядання об'єкта
- в. тріадичність пізнавального процесу
- г. пізнання є конструювання предмета

123. Суть кантівського "коперніканського перевороту" полягає:

- а. у наявності теоретичного розуму
- б. у перетворенні людини на висхідну проблему філософських роздумів
- в. у космологічному доведенні існування Бога
- г. у тому, що в ході пізнання думка йде від об'єкта до суб'єкта

124. У гносеології І. Кант здійснив "коперніканський переворот". Яка ідея І. Канта є революційною?

- а. предмети повинні узгоджуватися з нашими знаннями
- б. тотожність предмета і предиката
- в. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
- г. пізнання є споглядання об'єкта

125. Яка теза стосується "коперніканського перевороту" здійсненого І. Кантом у гносеології?

- а. про непізнаваність речей
- б. розсудок сам конструює предмет відповідно до апріорних форм мислення
- в. пізнання є споглядання об'єкта
- г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами

126. Яке питання відсутнє у філософії І. Канта?

- а. на що я можу сподіватись?
- б. що таке світ?
- в. що я можу знати?
- г. що таке людина?

127. Яка праця НЕ належить Ф. Шеллінгу?

- а. "Філософські роздуми натураліста"
- б. "Про світову душу"
- в. "Вступ до нарису системи натурфілософії"
- г. "Система трансцендентального ідеалізму"

128. Філософія пізнього Ф. Шеллінга орієнтувалася на:

- а. діалектику
- б. логіку
- в. теологію
- г. феноменологію

129. Філософію Г. Гегеля критикували за:

- а. розвиток сталості
- б. конформізм
- в. стихійний ідеалізм
- г. спекулятивність

130. У своїх "Критиках..." І. Кант не розвинув учення:

- а. естетичне
- б. гносеологічне

- в. праксеологічне
- г. етичне

131. Вкажіть працю, яку НЕ написав Г. Гегель:

- а. "Філософія природи"
- б. "Філософія права"
- в. "Філософія волі"
- г. "Феноменологія духу"

132. Г. Гегель НЕ сформулював закон:

- а. заперечення заперечення
- б. взаємного переходу кількісних і якісних змін
- в. єдності і боротьби протилежностей
- г. конвергенції

133. Л. Фейєрбах НЕ створив вчення про:

- а. надлюдину
- б. природу
- в. релігію
- г. людину

134. Яка праця НЕ належить Л. Фейєрбаху?

- а. "Основні положення філософії майбутнього"
- б. "Сутність християнства"
- в. "Думки про смерть та безсмертя"
- г. "Антихристиянин"

135. Гносеологія І. Канта НЕ містить:

- а. трансцендентальну метафізику
- б. трансцендентальну аналітику
- в. трансцендентальну діалектику
- г. трансцендентальну логіку

136. Аперцепція у І. Канта означає:

- а. впізнавання, встановлення тотожності відтворених уявлень з явищами, завдяки яким вони дані
- б. відтворення уявлень у пам'яті
- в. зведення багатообразного (багатоманітного) змісту споглядання в єдиний образ
- г. відтворення сприйняття у пам'яті

137. До таблиці категорій, поданої І. Кантом, не входить категорія:

- а. якості
- б. кількості
- в. дедукції
- г. модальності

138. За І. Кантом, в основі понять лежать:

- а. факти
- б. категорії
- в. образи
- г. схеми

139. Який із світів, за І. Кантом, не є жорстко детермінованим?

- а. фізичний
- б. духовний
- в. потойбічний
- г. інтелігібельний

140. Яку віру, за І. Кантом, ніщо не може похитнути?

- а. прагматичну
- б. моральну
- в. доктринальну
- г. наукову

141. Один із постулатів практичного розуму, за І. Кантом, вимагає:

- а. існування Бога
- б. безсмертності душі людини
- в. повної автономії людської волі
- г. наявності причинних зв'язків між явищами

142. Які рівні пізнання виділяє І. Кант?

- а. підсвідомий, свідомий, надсвідомий
- б. інтуїтивний, ірраціональний, вольовий
- в. чуттєвий, розсудковий, розумовий
- г. етичний, естетичний, телеологічний

143. Вкажіть апріорні форми пізнання за І. Кантом:

- а. аксіоми, гіпотези, закони
- б. поняття, судження, умовиводи
- в. теза, антитеза, синтез
- г. простір, час, категорії, ідеї

144. В "Евдемонізмі" викладено фейербахівське розуміння теорії:

- а. всесвітньої історії
- б. щастя
- в. державного устрою
- г. виникнення Всесвіту

145. Який різновид віри відсутній у філософії І. Канта?

- а. моральна
- б. доктринальна
- в. парадигмальна
- г. прагматична

146. Вихідним положенням Л. Фейербаха є теза:

- а. антропологія є теологія
- б. теологія є антропологія
- в. метафізика є антропологія
- г. теологія є метафізика

147. Третє основоположення Й. Фіхте відіграє роль:

- а. тези
- б. антитези

- в. синтезу
- г. всезагального "Я", яке утверджує себе

148. Яка риса НЕ притаманна філософії І. Канта?

- а. гностицизм
- б. дуалізм
- в. агностицизм
- г. апіоризм

149. Онтологія – це вчення про:

- а. всезагальну обумовленість явищ
- б. сутність і природу науки
- в. буття, його фундаментальні принципи
- г. правильні форми мислення

150. Що лежить в основі існування матерії?

- а. рух
- б. апейрон
- в. вода
- г. механічні закони

151. Ф. Енгельс у своїй праці "Діалектика природи" дає класифікацію форм руху матерії. Виберіть із наведених варіантів, ту яка є у Ф. Енгельса:

- а. планетарна
- б. суб'єктивна
- в. квантова
- г. соціальна

152. Визначте атрибутивну властивість руху:

- а. одновимірність
- б. спосіб існування матерії
- в. трьохмірність
- г. циклічність

153. Вкажіть, яке із запропонованих тверджень є істинними: "Онтологія це наука про...":

- а. буття як вільну, чисту діяльність абсолютного "Я"
- б. буття, яке вважається першим, безпосереднім ступенем у сходженні духу до самого себе
- в. універсальні та всезагальні зв'язки, що існують у світі
- г. першооснови буття

154. Що характеризує простір як філософську категорію?

- а. одновимірність
- б. чотирьохвимірність
- в. багатовимірність
- г. об'єктивність

155. Матерії притаманна така властивість:

- а. інертність
- б. непроникність

- в. незнищуваність
- г. сотвореність

156. До основних форм буття належать:

- а. буття речей, процесів і явищ
- б. буття несвідомого
- в. буття економіки
- г. буття політики

157. Як називається онтологічне вчення, яке визнає основою світу одну субстанцію?

- а. реалізм
- б. монізм
- в. плюралізм
- г. дуалізм

158. Картина світу – це:

- а. географічний атлас світу
- б. художній опис світу
- в. природничонауковий опис світу
- г. сукупність світоглядних знань про світ

159. Як називається те, що існує само по собі та не залежить від будь-чого іншого?

- а. субстрат
- б. речовина
- в. субстанція
- г. атрибут

160. Хто вважав, що простір і час – це властивості не речей, а лише нашої свідомості?

- а. представники суб'єктивного ідеалізму
- б. прихильники релятивізму
- в. представники об'єктивного ідеалізму
- г. прихильники соліпсизму

161. Виберіть із наведених варіантів теорію, в якій реляційна концепція простору і часу знайшла своє підтвердження:

- а. Евклідова геометрія
- б. класична механіка І. Ньютона
- в. атомістичне вчення Демокріта
- г. теорія відносності А. Ейнштейна

162. Хто стверджує, що матерія існувала не завжди, а був такий момент, коли її не було зовсім?

- а. сциєнтисти
- б. креаціоністи
- в. спіритуалісти
- г. індетерміністи

163. Яка категорія служить для позначення тривалості існування та послідовності зміни станів матеріальних об'єктів?

- а. кількість
- б. рух

- в. розвиток
- г. час

164. В яку епоху було введено поняття "буття" і "небуття"?

- а. Середньовіч
- б. Відродження
- в. Античності
- г. Нового часу

165. Який напрям у філософії розглядає простір і час як форми людського споглядання?

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. діалектичний матеріалізм
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. емпіріокритицизм

166. Для якої картини світу характерне циклічне уявлення про час?

- а. наукової
- б. міфологічної
- в. християнської
- г. естетичної

167. Філософська категорія для позначення об'єктивної реальності, яка існує незалежно від свідомості та відображається в ній, – це:

- а. субстанція
- б. буття
- в. природа
- г. матерія

168. Що охоплює категорія буття?

- а. суб'єктивну реальність
- б. об'єктивну реальність
- в. природні процеси
- г. всі варіанти вірні

169. Матерія – це філософська категорія для позначення:

- а. речовини
- б. об'єктивної реальності
- в. суб'єктивної реальності
- г. субстрату

170. Яке трактування матерії призвело до кризи у фізиці на рубежі XIX–XX ст.?

- а. речовини, що складається з атомів
- б. речовини і поля
- в. сукупності відчуттів
- г. все, що існує

171. В чому полягає єдність світу?

- а. в монізмі субстанції
- б. у дії однакових законів у різних сферах
- в. в його матеріальності
- г. у взаємозв'язку всіх явищ, процесів, речей

172. Атрибутами матерії виступають:

- а. хаос, емерджентність, дисипативність
- б. гомеостаз, ієрархічність, нелінійність
- в. енергія, форма, рух
- г. рух, простір, час

173. Філософ, який визнавав плюралізм субстанцій:

- а. Г. Лейбніц
- б. І. Кант
- в. Аристотель
- г. Дж. Бруно

174. Яка категорія об'єднує за ознакою існування найрізноманітніші явища (природні, духовні, соціальні)?

- а. буття
- б. субстанція
- в. матерія
- г. атом

175. Одним із перших реляційну концепцію простору і часу розробив:

- а. Г. Лейбніц
- б. І. Ньютон
- в. А. Ейнштейн
- г. Демокріт

176. Трагування руху як механічного переміщення об'єкта у просторі без його якісного перетворення було характерне для філософії природознавства:

- а. X–XIX ст.
- б. XIV–XVI ст.
- в. XVII–XVIII ст.
- г. XIX–XX ст.

177. Ідеалістичний погляд на природу простору і часу зводиться до того, що вони є:

- а. об'єктивними сутностями
- б. формами людського сприйняття світу
- в. властивостями реальних об'єктів
- г. атрибутами матерії

178. Теорія відносності А. Ейнштейна підтвердила філософську ідею про:

- а. граничну швидкість світла
- б. залежність розмірів тіла від швидкості його руху
- в. кривизну простору
- г. єдність руху, простору і часу

179. Сучасна наукова картина світу виходить із положення, що:

- а. час циклічний
- б. простір і час є поняттями, яким ніщо не відповідає в об'єктивній реальності
- в. простір і час є самостійними субстанціями і не залежать одна від одної
- г. простір і час являють собою єдиний континуум

180. Природничонаукове обґрунтування єдності матерії, руху, простору і часу дано в теорії:

- а. відносності
- б. натурфілософії
- в. фізикалізму
- г. синергетики

181. Згідно з матеріалістичною позицією, властивістю часу є:

- а. ізотропність
- б. періодичність
- в. циклічність
- г. незворотність

182. Яким поняттям позначається джерело єдності та багатоманітності буття, основа світобудови?

- а. "абстракція"
- б. "акциденція"
- в. "субстанція"
- г. "субстрат"

183. Що є основним способом існування матерії?

- а. рух
- б. простір
- в. час
- г. атом

184. Хто з філософів вважав, що кінцевий людський розум осягає сутність субстанції як безконечну лише у двох модусах, якими є протяжність і мислення?

- а. К. Маркс
- б. Б. Спіноза
- в. І. Кант
- г. Аристотель

185. З філософсько-онтологічного боку матерія – це:

- а. дух
- б. субстанція
- в. міра
- г. якість

186. Відображення є атрибутом:

- а. душі
- б. природи
- в. матерії
- г. свідомості

187. Субстанційна концепція простору і часу лежить в основі:

- а. теорії відносності
- б. марксистської філософії XIX ст.
- в. неотомізму
- г. ньютонівської механіки

188. Субстанційна концепція пов'язана з абсолютизацією:

- а. свідомості
- б. речовини
- в. простору і часу
- г. руху

189. Ізотропність простору означає:

- а. відсутність у ньому будь-яких виокремлених точок
- б. лінійність простору
- в. дискретність простору
- г. рівноправність усіх можливих напрямків

190. Перший етап історичного розвитку поняття "матерія" пов'язаний з:

- а. субстанційно-аксіологічним уявленням
- б. споглядально-чуттєвим уявленням
- в. речовинно-субстратним уявленням
- г. філософсько-гносеологічним уявленням

191. Речовинно-субстратне уявлення про матерію пов'язане з:

- а. водою
- б. атомом
- в. вогнем
- г. апейроном

192. Що не є способом вирішення проблеми "Бог – світ – людина"?

- а. плюралізм
- б. деїзм
- в. атеїзм
- г. пантеїзм

193. Яке з наведених визначень буття правильне? Буття – це:

- а. Всесвіт
- б. матерія в її різноманітних формах
- в. поняття для означення всього, що реально існує, як духовного, соціального, матеріального
- г. жива і нежива природа

194. Метафізична (антидіалектична) думка про простір і час полягає у тому, що вони:

- а. існують в єдності одне з одним
- б. є формами людського сприйняття
- в. існують незалежно від матерії
- г. нерозривно пов'язані з матерією

195. Згідно з субстанційною концепцією, простір є:

- а. уявною моделлю для зручності користування пізнавальним матеріалом
- б. апріорною формою чуттєвого пізнання
- в. характеристикою світу в аспекті структури, протяжності, співіснування і взаємодії його елементів
- г. порожнечою, вмістилищем для тіл і всієї речовини світу

196. Яке з наведених нижче тверджень відображає реляційну концепцію простору і часу?

- а. простір і час є абсолютними сутностями, що не залежать від особливостей матеріальних систем
- б. кожному структурованому рівню матерії (фізичному, хімічному, біологічному, соціальному) відповідають специфічні просторово-часові параметри
- в. простір і час є формами індивідуального людського досвіду
- г. простір і час є формами суб'єктивного сприйняття

197. Суб'єктивний ідеалізм визначає матерію як:

- а. об'єктивну реальність, яка існує поза нашою свідомістю
- б. все, що складається з атомів і має масу
- в. сукупність відчуттів
- г. все, що існує

198. В основі онтологічного поділу філософів на два табори – матеріалізму та ідеалізму лежить проблема:

- а. форм руху матерії
- б. співвідношення матерії і свідомості
- в. співвідношення матеріальних і духовних цінностей
- г. суспільного ідеалу

199. Умоглядне трактування природи без опори на експериментальне, досвідне природознавство називається:

- а. натурфілософією
- б. пантеїзмом
- в. утопією
- г. гілозоїзмом

200. Яку позицію репрезентує твердження, що поза природою і людиною немає нічого, а найвищі істоти – це лише фантастичне відображення нашої власної сутності?

- а. ідеалістичну
- б. матеріалістичну
- в. агностичну
- г. дуалістичну

201. Яку функцію виконує філософія, розробляючи нові стратегії співвідношення людини і природи?

- а. інформаційну
- б. евристичну
- в. практичну
- г. критичну

202. Визначте точку зору географічного детермінізму щодо існування людини та розвитку суспільства:

- а. природне середовище може прискорювати або сповільнювати прогрес суспільства
- б. природне середовище – необхідна умова існування людей
- в. закони розвитку суспільства відрізняються від законів природи
- г. природне середовище повністю визначає економіку, суспільний устрій, культуру і мораль народу, що живе в ньому

203. Хто з філософів розробляв поняття "ноосфера"?

- а. Ш. Монтеск'є
- б. П. Тейяр де Шарден

- в. Т. Мальтус
- г. Ч. Дарвін

204. Хто з українських філософів обґрунтував концепцію ноосфери?

- а. М. Грушевський
- б. В. Липинський
- в. В. Вернадський
- г. О. Потебня

205. У сучасній філософії актуальною є ідея коеволюції, яка означає:

- а. спільний взаємоузгоджений розвиток природи і людини
- б. взаємодію індивіда та суспільства
- в. спільний розвиток Сходу і Заходу
- г. сучасну теорію еволюції

206. Ноосферою називають:

- а. оболонку Землі, раціонально перетворювану людством
- б. сферу існування живих організмів на планеті Земля
- в. сферу розуму, що має неземне, космічне походження
- г. сферу розвитку цивілізації, протилежну сфері культури

207. На думку В. Вернадського, людство щодо природи стало:

- а. порушником існуючої стабільності
- б. потужною геологічною силою
- в. космічною силою, рівною Богові
- г. захисником усього живого на Землі

208. На думку Ф. Бекона, підкорити природу можна, лише:

- а. підкорившись їй
- б. нав'язавши їй свою волю
- в. вступивши з нею в діалог
- г. повністю змінивши її

209. У Новому часі природа сприймалась як:

- а. загадковий феномен
- б. живий організм
- в. складний механізм
- г. організований хаос

210. Г. Галілей вважав, що мовою природи є:

- а. метафізика
- б. філософія
- в. механіка
- г. математика

211. У чому особливість розуміння природи первісною людиною?

- а. усвідомлення неможливості розпоряджатися ресурсами природи
- б. перенесення на неї тілесних і душевних властивостей людини
- в. намагання пристосувати природу до своїх міфологічних уявлень
- г. розуміння природи як актуалізованої надприродної сутності Бога

212. Яке розуміння природи характерне для доби Відродження?

- а. природа божественна, вона сама є Богом
- б. неможливо зрозуміти природу без Бога
- в. природне середовище вороже для людини
- г. розум безсилий пізнати закони природи

213. Як називається клуб (заснований у 1968 р), що став міжнародною суспільною організацією, метою якої був аналіз найбільш гострих проблем сучасності?

- а. Паризький
- б. Римський
- в. Лондонський
- г. Віденський

214. "Римський клуб" – це об'єднання:

- а. народів центральної Італії з метою протистояння промислово розвиненому північному регіону
- б. римських політиків з метою боротьби з корупцією
- в. футбольних уболівальників м. Рим
- г. вчених для розгляду глобальних проблем сучасності

215. Що означає термін "коеволюція"?

- а. спільний взаємоузгоджений розвиток людини і природи
- б. особливий модус розвитку природи
- в. сучасну теорію еволюції
- г. взаємодію індивіда і природи

216. Що таке "екологічний імператив"?

- а. моральний закон
- б. врахування екологічних вимог як визначального чинника щодо стратегії розвитку суспільства
- в. дослідження глобальних моделей розвитку людства
- г. спільний взаємоузгоджений розвиток людини і природи

217. Яка теза виражає позицію Ж.-Ж. Руссо і неоруссоїстів?

- а. "Назад до природи"
- б. "Вперед до природи"
- в. "Природа мстить за кожну перемогу над нею"
- г. "Першим ворогом людини постає природа"

218. Екологічна криза – це криза:

- а. питної води
- б. чистого повітря
- в. довкілля
- г. флори і фауни

219. Наслідки науково-технічної діяльності людини перевищують силу впливу:

- а. геологічних процесів
- б. космічних процесів
- в. фізико-хімічних процесів
- г. всі варіанти вірні

220. Який чинник, на думку Мальтузіанців, є причиною зубожіння та соціальної незахищеності людей?

- а. надлишок населення
- б. стан економіки
- в. стан політики
- г. стан культури

221. Що, на думку Т. Мальтуса, спричиняє зубожіння людей?

- а. зменшення кількості населення
- б. збільшення кількості населення
- в. форми правління суспільством
- г. форми державного устрою

222. Домінування у політиці принципу географічного детермінізму називається:

- а. лібералізмом
- б. націоналізмом
- в. геополітикою
- г. колабораціонізмом

223. Представники якого вчення вважають, що географічне середовище визначає свідомість людей, державний устрій, мораль?

- а. демографічного детермінізму
- б. телеологічного детермінізму
- в. теологічного детермінізму
- г. географічного детермінізму

224. Представники географічного детермінізму, вирішуючи питання про взаємодію природи і суспільства, абсолютизовували роль:

- а. природного середовища
- б. об'єктивної реальності
- в. навколишнього середовища
- г. народонаселення

225. Хто з філософів, належить до представників географічного детермінізму?

- а. В. Вернадський
- б. Ш. Монтеск'є
- в. Ф. Ніцше
- г. Ж.-Ж. Руссо

226. Хто із вказаних філософів стояв на позиціях географічного детермінізму?

- а. К. Цюлковський
- б. Ф. Шеллінг
- в. Л. Мечніков
- г. Х. Ортега

227. Хто не належить до представників географічного детермінізму?

- а. Ж. Боден
- б. Ш. Монтеск'є
- в. Л. Мечніков
- г. П. Тейяр де Шарден

228. Основною формою взаємодії між природою і суспільством виступає:

- а. праця
- б. політика
- в. культура
- г. мистецтво

229. Проблема взаємодії та взаємозв'язку природи і суспільства сьогодні стала проблемою:

- а. державною
- б. глобальною
- в. унікальною
- г. формальною

230. Основною причиною екологічних негараздів вважають:

- а. механічні чинники
- б. стиль мислення сучасної людини
- в. політичні чинники
- г. економічні чинники

231. Геополітика – це доктрина, яка:

- а. спрямована на реорганізацію існуючих суспільних інститутів з метою отримання екологічно осмисленого природокористування
- б. спрямована на здійснення взаємодії суспільства і природи на основі об'єктивних вимог природознавства
- в. намагається обґрунтувати агресивну політику держав
- г. розробляє заходи з охорони дикої природи

232. До чого призводять гонитва за негайними економічними вигодами, неконтрольоване виробництво, ігнорування законів розвитку природи і суспільства?

- а. процвітання держави
- б. новітніх технологій
- в. тоталітарних режимів
- г. екологічної кризи

233. Хто з філософів стверджував, що у людському суспільстві створюється і швидко зростає нова форма біогеохімічної енергії, яку можна назвати енергією людської культури?

- а. Д. Чижевський
- б. Х. Ортега
- в. В. Вернадський
- г. О. Шпенглер

234. Хто з античних філософів розглядав природу як великого вчителя і наставника людей?

- а. Демокріт
- б. Платон
- в. Аристотель
- г. Піфагор

235. Хто із стародавніх філософів критикував "золотий вік"?

- а. Епікур
- б. Лукрецій Кар
- в. Сенека
- г. Марк Аврелій

236. Вкажіть філософа, який визначав природу як "розкрити книгу людських сутнісних сил":

- а. Х. Ортега
- б. Ж.-Ж. Руссо
- в. Ф. Енгельс
- г. Т. Аквінський

237. Кому належить думка: "...ми – учні павуків у ткацькому і кравецькому ремеслі, учні ластівок у справі будування житла і учні птахів у співах..."?

- а. Демокріту
- б. Геракліту
- в. Дж. Бруно
- г. М. Коперніку

238. Людська сутнісна сила і сукупність природної речі через взаємодію утворюють:

- а. природну річ
- б. культурну річ
- в. соціальну річ
- г. артефакт

239. Представники натуралістичного напрямку в соціальній філософії вважають, що джерело розвитку суспільства слід шукати:

- а. поза межами суспільства
- б. в економічній сфері
- в. у науково-технічній сфері
- г. у соціальній сфері

240. Методологічна помилка прихильників географічного детермінізму в?

- а. ігноруванні законів природи
- б. механічному перенесенні дії законів природи на розвиток суспільства
- в. ігноруванні соціального розвитку
- г. абсолютизації соціальних законів розвитку суспільства

241. Назвіть ім'я філософа, який вважав, що поряд з біосферою виникає сфера культури, розуму – ноосфера:

- а. М. Федоров
- б. П. Тейяр де Шарден
- в. В. Соловйов
- г. П. Флоренський

242. На який вплив природи на суспільство найменше звертають увагу на сучасному етапі?

- а. на руйнування та знищення результатів людської діяльності
- б. на прискорення або сповільнення розвитку продуктивних сил
- в. на розміщення продуктивних сил
- г. на розвиток і стан суспільної свідомості

243. На основі створеної класифікації культур прихильники біосферної концепції культури вважають, що сучасне людство переходить до:

- а. біогенної культури
- б. техногенної культури
- в. ноогенної культури
- г. екогенної культури

244. На думку засновника Римського клубу Ауреліо Печчеї, в основі нової соціальної реальності повинна стати змінена система:

- а. ціннісних орієнтацій і потреб людини
- б. господарювання
- в. політичних інститутів
- г. модусів поведінки людини

245. Екофілософське знання досліджує екологію:

- а. природи
- б. людини
- в. культури
- г. всі варіанти вірні

246. Яка теорія сучасної екофілософії спрямовує зусилля на розробку заходів з охорони дикої природи, вироблення певних типів поведінки і специфічного способу буття людей?

- а. теоцентризму
- б. антропоцентризму
- в. біоцентризму
- г. космоцентризму

247. Хто різко виступає проти експоненціального економічного зростання, пропонуючи низку глобальних моделей розвитку людства (концепції сталого розвитку, нульового розвитку, ресурсо- і енергозберігаючих технологій, безвідходного виробництва тощо)?

- а. екологи-економісти
- б. політики
- в. діячі мистецтва
- г. фермери

248. Екологія як наука про гранично допустимі межі впливу виробництва та загалом діяльності людей на природу не досліджує:

- а. біологічні види та їх популяції
- б. екосистеми
- в. біоценози
- г. техноценози

249. Термін "філософія" перекладається з грецької мови як:

- а. божественна мудрість
- б. любов до істини
- в. любов до мудрості
- г. вчення про світ

250. Хто із запропонованих філософів уперше вжив термін "філософія" і назвав себе філософом?

- а. Фалес
- б. Піфагор
- в. Сократ
- г. Платон

251. Назвіть передумову виникнення філософії:

- а. геніальність, талановитість греків, китайців, індійців
- б. зростання народонаселення

- в. стрибок у розвитку продуктивних сил
 - г. природно-кліматичні умови
252. Визначте історичний період виникнення філософії:
- а. V–VI ст. н. е
 - б. VII–VI ст. до н.е.
 - в. середина III тисячоліття до н. е.
 - г. I–II ст. до н.е.
253. Яка наука вивчає основи буття, проблеми пізнання, суспільний розвиток та сутність людини?
- а. онтологія
 - б. гносеологія
 - в. антропологія
 - г. філософія
254. Світогляд – це:
- а. сукупність поглядів на світ, відношення людини до світу і до самої себе
 - б. сукупність знань, якими володіє людина
 - в. відображення людською свідомістю тих суспільних відношень, які об'єктивно існують у суспільстві
 - г. система адекватних установок зрілої особистості
255. Виберіть із запропонованих варіантів історичний тип світогляду:
- а. монотеїзм
 - б. політеїзм
 - в. релігія
 - г. софізм
256. Визначальною ознакою релігійного світогляду є:
- а. віронетерпимість до інших релігій
 - б. заперечення людської свободи, віра в те, що всі вчинки людини першопочатково визначені Богом
 - в. негативне відношення до досягнень науки, заперечення їх достовірності
 - г. роздвоєння світу на потойбічний і поцейбічний світи
257. Напрямок, який заперечує існування Бога, називається:
- а. агностицизм
 - б. антеїзм
 - в. атеїзм
 - г. скептицизм
258. Що таке філософія?
- а. любов до мудрості
 - б. теоретичний тип світогляду
 - в. психологічна здатність людини підпорядкувати свою діяльність, вчинки свідомо поставленим цілям
 - г. мистецтво трактування текстів
259. Назвіть філософа, який стояв на дуалістичних засадах:

- а. Аристотель
- б. Т. Аквінський
- в. Ф. Бекон
- г. Г. Гегель

260. Хто із вказаних філософів є матеріалістом?

- а. Л. Фейєрбах
- б. Сократ
- в. Т. Аквінський
- г. Й. Фіхте

261. Виберіть філософа-ідеаліста:

- а. К. Маркс
- б. Аристотель
- в. Т. Аквінський
- г. І. Кант

262. Вкажіть розділ філософії, який вивчає та розробляє проблеми пізнання:

- а. етика
- б. онтологія
- в. методологія
- г. гносеологія

263. Розділ філософії, який розробляє та вивчає найбільш загальні питання буття, називають:

- а. онтологією
- б. логікою
- в. гносеологією
- г. антропологією

264. Філософія являє собою:

- а. сформовану картину світу, що прийнята спеціалістами
- б. систему поглядів на світ загалом та на ставлення людини до світу
- в. світогляд, основу якого складають фантазії, легенди, вимисли
- г. сукупність різноманітних знань, що застосовуються в різних галузях науки

265. Назвіть функцію філософії, що полягає в культивуванні гуманістичних цінностей та ідеалів, утвердженні моральних норм, які допомагають людині адаптуватися в навколишньому світі:

- а. гносеологічна
- б. критична
- в. виховна
- г. світоглядна

266. Який характер проблем, що їх вирішує філософія?

- а. аналітичний
- б. синергетичний
- в. стандартний
- г. всезагальний

267. Філософське вчення, яке стверджує рівноправність двох субстанцій, називається:

- а. деїзм
- б. дуалізм
- в. монізм
- г. агностицизм

268. Функція філософії, що піддає сумніву навколишній світ, існуюче знання, виявляє протиріччя:

- а. світоглядна
- б. методологічна
- в. критична
- г. прогностична

269. Функція філософії, яка на основі існуючих знань про світ, намагається визначити тенденцій розвитку природи, людини, суспільства:

- а. прогностична
- б. критична
- в. евристична
- г. гносеологічна

270. З яким значенням філософії у пізнавальному процесі пов'язана евристична функція?

- а. виховним
- б. гуманістичним
- в. практичним
- г. методологічним

271. Виберіть із перерахованих визначень світогляду правильне:

- а. комплекс уявлень людини про світ і про себе цьому світі
- б. система поглядів на світ загалом
- в. сукупність поглядів, що визначають спрямованість діяльності людини з перетворення світу
- г. всі варіанти вірні

272. Що об'єднує релігійний та міфологічний типи світогляду?

- а. теоретичне та практичне оволодіння реальністю
- б. чуттєво-образна форма освоєння дійсності
- в. абстрактно-понятійна форма оволодіння навколишньою реальністю
- г. всі варіанти вірні

273. Об'єктом філософського дослідження виступає:

- а. світ як цілісність
- б. закономірності природного буття
- в. людина та її місце у світі
- г. соціальні структури

274. Як називається напрям у філософії, який стверджує, що реально існує тільки свідомість суб'єкта і весь світ визначається його діяльністю?

- а. об'єктивний ідеалізм
- б. суб'єктивний ідеалізм
- в. пантеїзм
- г. матеріалізм

275. Матеріалізм – це:

- а. вчення про матеріальність світу
 - б. проголошення пріоритету чуттєвих задоволень
 - в. філософський напрям, що стверджує первинність матерії
 - г. принцип філософського дослідження
276. Виберіть із запропонованих суджень ідеалістичне судження:
- а. свідомість не завжди адекватно відображає матерію
 - б. свідомість може існувати до і незалежно від матерії
 - в. свідомість є продуктом матерії
 - г. свідомість нерозривно пов'язана з матерією
277. Виберіть правильне визначення змісту категорії "монізм":
- а. вчення про єдину субстанцію
 - б. вчення про дві автономні субстанції
 - в. вчення про множинність субстанцій
 - г. вчення про взаємовиключаючі субстанції
278. Виберіть із запропонованих варіантів історично перший тип світогляду:
- а. релігія
 - б. філософія
 - в. міфологія
 - г. мистецтво
279. Хто вважає, що світ – це комплекс відчуттів?
- а. об'єктивні ідеалісти
 - б. суб'єктивні ідеалісти
 - в. вульгарні матеріалісти
 - г. діалектичні матеріалісти
280. Сукупність уявлень про світ і місце в ньому людини – це:
- а. наука
 - б. ідеологія
 - в. онтологія
 - г. світогляд
281. Агностицизм – це:
- а. заперечення пізнання сутності речей
 - б. теорія, що заперечує пізнання світу
 - в. пізнання, що не має осмисленого вирішення
 - г. специфічна пізнавальна практика
282. Вчення про єдину субстанцію, що лежить в основі світу, це:
- а. матеріалізм
 - б. плюралізм
 - в. дуалізм
 - г. монізм
283. Яке першопочаткове визначення мала філософія:
- а. вчення про мудрість
 - б. любов до мудрості

- в. теоретичний світогляд
 - г. душа культури
284. Суттєвою рисою міфологічного світорозуміння є:
- а. переконання у надзвичайності людини
 - б. віра у надприродні сили
 - в. уявлення про тотожність суб'єкта і об'єкта
 - г. благоговійне ставлення до природи
285. В чому полягає сутність другої сторони основного питання філософії?
- а. чи можна пізнати сутність речей, закони матеріального світу?
 - б. чи має можливість людство знати про все?
 - в. чи можна в процесі пізнання отримати точне знання про весь світ?
 - г. чи можна філософам абсолютно пізнати весь світ?
286. Пізнавально-інтелектуальні аспекти світогляду відображаються у:
- а. світовідчутті
 - б. світосприйнятті
 - в. світорозумінні
 - г. моральних установках суспільства
287. Виберіть правильне судження про зв'язок філософії та світогляду:
- а. "філософія і світогляд існують незалежно одне від одного"
 - б. "філософія – це тип світогляду"
 - в. "філософія ширша за світогляд"
 - г. "філософія і світогляд – це одне і те саме"
288. Основне питання філософії – це:
- а. питання про виникнення світу
 - б. питання про критерії істини
 - в. питання про відношення свідомості до буття, ідеального до матеріального
 - г. питання про добро і зло
289. Яку функцію виконує філософія у формуванні цілісної картини світу і буття людини в ньому?
- а. виховну
 - б. гносеологічну
 - в. методологічну
 - г. світоглядну
290. До специфічних особливостей філософії належить:
- а. обґрунтування емпіричних фактів
 - б. обґрунтування наукового знання
 - в. об'єднання науково-теоретичного і духовно-практичного способів життєдіяльності
 - г. об'єднання наукового і релігійного світосприйняття
291. Яка функція філософії пов'язана зі з'ясуванням характеру проблем, що вимагають зміни пізнавального інструментарію окремих наук?
- а. методологічна
 - б. критична

- в. евристична
 - г. прогностична
292. Спільною функцією філософії та релігії є:
- а. прогностична
 - б. критична
 - в. методологічна
 - г. екзистенційна
293. Філософія, на відміну від релігії, є:
- а. типом світогляду, який допомагає людині знайти сенс існування
 - б. формою культури, що виробляє певну систему цінностей
 - в. теоретичною формою осмислення буття
 - г. вченням про морально-етичні цінності
294. Загальною характеристикою філософського і наукового світоглядів є:
- а. філософія і наука ставляться до істини як до найвищої цінності
 - б. філософія і наука досягають світ в його універсальній цілісності
 - в. філософія і наука доводять чи спростовують свої положення експериментальним шляхом
 - г. філософія і класична наука плюралістичні
295. Вкажіть філософську позицію, яка ототожнює духовні явища з фізичними станами головного мозку:
- а. вульгарний матеріалізм
 - б. механістичний матеріалізм
 - в. метафізичний матеріалізм
 - г. діалектичний матеріалізм
296. Світоглядна функція філософії:
- а. визначає тенденції у розвитку пізнання реального світу
 - б. сприяє формуванню цілісного уявлення про світ
 - в. обґрунтовує цінність людини, її права і свободи
 - г. узагальнює та передає найважливіші досягнення духовної культури
297. Який із розділів філософського знання сформувався найпізніше?
- а. філософія техніки
 - б. філософія права
 - в. філософія науки
 - г. філософія мистецтва
298. Філософія відрізняється від науки тим, що:
- а. встановлює закони об'єктивного світу
 - б. більша частина філософських тверджень емпірично не доводиться
 - в. внутрішньо суперечлива
 - г. опирається на логіку
299. Ідеалізм вважає свідомість:
- а. рівноправною та автономною субстанцією поряд з матерією
 - б. похідною від матерії

- в. першоосновою всього сущого
 - г. функцією мозку
300. До основних типів відображення сучасна наука відносить:
- а. неорганічне відображення
 - б. комп'ютерне відображення
 - в. психічне відображення
 - г. художнє відображення
301. Біологічній формі руху матерії притаманне відображення у формі:
- а. знання
 - б. свідомості
 - в. відчуття
 - г. механічного
302. Важливою характеристикою свідомості є:
- а. ідеальне відображення дійсності
 - б. наявність мозку
 - в. процес мислення
 - г. комплекс наших відчуттів
303. Ідеальні, духовні явища, на відміну від матеріальних, існують як:
- а. похідні від матеріальних
 - б. дзеркальне відображення матеріальних об'єктів
 - в. самостійні та незалежні
 - г. функція матеріального субстрату
304. Відображення – це:
- а. всезагальна властивість матерії
 - б. деформація
 - в. фотографія
 - г. здатність відображати
305. Яка форма відображення характерна для тварин?
- а. хімічна
 - б. відчуття
 - в. механічна
 - г. свідомість
306. Розмірковуючи про свідомість, можна відмітити таку її характеристику:
- а. свідомість вторинна по відношенню до матерії
 - б. всезагальна одухотвореність матерії свідомістю
 - в. свідомість так само первинна, як і матерія
 - г. свідомість може існувати без матерії
307. Визначте форму відображення, притаманну тваринам:
- а. уявлення
 - б. свідомість
 - в. аморфна
 - г. фізична
308. Людська свідомість – це:

- а. суб'єктивна реальність
 - б. ідеальне відображення
 - в. найвища форма відображення
 - г. всі варіанти вірні
309. Яке поняття відображає виокремлення і оцінку себе як мислячої, чуттєвої та дієвої істоти?
- а. світорозуміння
 - б. світосприйняття
 - в. світоуявлення
 - г. самосвідомість
310. Відображення окремих властивостей матеріальних об'єктів, що безпосередньо взаємодіють з органами відчуттів, називається:
- а. емоції
 - б. сприйняття
 - в. відчуття
 - г. уявлення
311. Визначте форму відображення образу матеріального об'єкта, що безпосередньо взаємодіє з органами відчуттів:
- а. відчуття
 - б. комплекс
 - в. уявлення
 - г. сприйняття
312. Визначте форму відображення матеріального об'єкта на чуттєвому рівні, що опосередкована пам'яттю:
- а. відчуття
 - б. уявлення
 - в. сприйняття
 - г. пригадування
313. Усвідомлення та оцінка себе як особистості, свого морального обличчя, інтересів, цінностей, мотивації поведінки називається:
- а. рефлексією
 - б. самооцінкою
 - в. самоідентифікацією
 - г. самосвідомістю
314. При розгляді свідомості з позиції зв'язку її з матеріальним носієм часто відбувається підміна філософського погляду на свідомість на:
- а. буденний
 - б. природничонауковий
 - в. міфологічний
 - г. релігійний
315. Як називається притаманна людині здатність цілеспрямовано і узагальнено відтворювати дійсність в ідеальній формі?
- а. інтроспекція
 - б. сприйняття
 - в. свідомість
 - г. інтеракція

316. Специфікою свідомості є те, що вона:
- а. невидимий та незбагнений феномен
 - б. може втілюватися у логічних знаках
 - в. ідеальна форма репрезентації світу
 - г. піддається аналізу та моделюванню
317. Основне питання про відношення свідомості до матерії вирішує:
- а. наука
 - б. філософія
 - в. кібернетика
 - г. психологія
318. Суспільна свідомість – це:
- а. суспільна психологія
 - б. ідеологія класу чи суспільної групи
 - в. відображення суспільного буття
 - г. всі варіанти вірні
319. Ідеальне – це:
- а. розумове усвідомлення буття
 - б. абстрактне мислення
 - в. суб'єктивна реальність
 - г. всі варіанти вірні
320. Рефлексією називається спосіб пізнання, згідно з яким предметом пізнання виступає:
- а. сама свідомість
 - б. реальні об'єкти
 - в. уявні об'єкти
 - г. ідеалізовані об'єкти
321. На відміну від тварин, людина відрізняється:
- а. абстрактним мисленням
 - б. активністю
 - в. пам'яттю
 - г. відчуттями
322. Яке положення характеризує матеріалістичний підхід у дослідженні свідомості?
- а. свідомість і матерія – дві сторони цілісності
 - б. матерія – первинна, свідомість – вторинна
 - в. свідомість – первинна, матерія – вторинна
 - г. матерія і свідомість абсолютно незалежні
323. З позиції діалектичного матеріалізму свідомість – це:
- а. властивість усієї матерії
 - б. властивість високоорганізованої матерії
 - в. матеріальна, а не духовна субстанція
 - г. прояв світового Духу
324. З позиції ідеалізму свідомість:
- а. існує до і незалежно від матерії
 - б. нерозривно пов'язана з матерією

- в. є продуктом матерії
 - г. разом з матерією є автономними і незалежними одна від одної субстанціями
325. З позиції вульгарного матеріалізму свідомість – це:
- а. суб'єктивна реальність
 - б. ідеальна субстанція
 - в. властивість матерії
 - г. різновид матерії
326. Яке положення вірно відображає сутність поняття "відображення"?
- а. це будь-яка зміна одного об'єкта у результаті впливу на нього іншого об'єкта
 - б. це будь-яка взаємодія об'єкта
 - в. це властивість матеріальних об'єктів і систем у процесі взаємодії відтворювати особливості інших об'єктів і систем
 - г. це відтворення структури, властивостей відображуваного об'єкта у відображаючому об'єкті
327. Визначте судження, в якому вірно виражено суспільно-історичну сутність свідомості:
- а. суспільне життя не впливає на свідомість
 - б. свідомість людини визначає суспільне життя
 - в. свідомість є продуктом соціального середовища, спілкування і поза ним не виникає
 - г. свідомість не може не відображати суспільне життя
328. Передумовою появи і формування чого виступають праця, мова і суспільство?
- а. багатства
 - б. свідомості
 - в. цивілізації
 - г. прогресу
329. Як називається процес роздумів над собою, над тим, що у нас відбувається?
- а. інтеракція
 - б. рефлексія
 - в. відображення
 - г. комунікація
330. Представники вульгарного матеріалізму вважали, що свідомість існує:
- а. ідеально
 - б. матеріально
 - в. незалежно від матеріального світу
 - г. як надприродний божественний дар
331. Як називається здатність оперувати поняттями, судженнями та умовиводами?
- а. ціннісно-вольовий рівень свідомості
 - б. чуттєво-афективний рівень свідомості
 - в. абстрактне мислення
 - г. підсвідомість
332. Який чинник відіграв вирішальну роль у становленні свідомості людини?
- а. мова
 - б. національні звичаї

- в. господарський уклад
 - г. географічне середовище
333. Визначте чинник, який відіграв вирішальну роль у становленні свідомості людини?
- а. географічний клімат
 - б. суб'єктивне прагнення людей
 - в. орудійна діяльність
 - г. техніка
334. Визначте правильне твердження щодо співвідношення свідомості і психіки:
- а. свідомість і психіка тотожні
 - б. між свідомістю і психікою немає нічого спільного
 - в. свідомість є частиною психіки
 - г. психіка – одна із форм свідомості
335. Виберіть правильне твердження щодо співвідношення психіки і свідомості:
- а. свідомість не вичерпує всього багатства психічного життя людини
 - б. свідомість і психіка існують автономно
 - в. свідомість і психіка залежать від людини
 - г. психіка подавляє свідомість
336. Правильним твердженням про співвідношення свідомості та психіки є:
- а. психіка існує безвідносно до свідомості
 - б. свідомість – це відносно самостійна частина психічної реальності людини
 - в. свідомість існує безвідносно до психіки
 - г. психіка є формою свідомості
337. Основною характеристикою свідомості виступає:
- а. суперечливість
 - б. чуттєвість
 - в. детермінація
 - г. предметність
338. Назвіть основну характеристику свідомості:
- а. ідеальність
 - б. матеріальність
 - в. комунікативність
 - г. інтенція
339. Яка основна характеристика свідомості?
- а. регресивність
 - б. незалежність
 - в. активність
 - г. самостійність
340. Який зв'язок між свідомістю і несвідомим?
- а. вони не пов'язані між собою
 - б. вони є відносно самостійними сторонами психічної реальності людини
 - в. вони абсолютно протилежні
 - г. взаємодіючи між собою, здатні досягати єдності
341. Свідомість та несвідоме:

- а. подавляють одне одного
 - б. взаємопов'язані
 - в. ізольовані одне від одного
 - г. тотожні
342. Яке явище належить до сфери несвідомого?
- а. думки
 - б. мова
 - в. дії
 - г. інстинкти
343. До сфери несвідомого належать:
- а. сновидіння
 - б. цінності
 - в. образи
 - г. уявлення
344. Що належить до сфери несвідомого?
- а. видіння
 - б. гіпнотичний стан
 - в. почуття
 - г. суспільні установки
345. Дослідження проблеми інтенціональності свідомості є заслугою:
- а. З. Фрейда
 - б. К. Ясперса
 - в. Е. Гуссерля
 - г. М. Гайдеггера
346. Які відношення являються змістом психофізіологічної проблеми?
- а. між тілом і душею
 - б. між правою і лівою півкулями головного мозку
 - в. між буттям і небуттям
 - г. між свідомістю і матерією
347. Як називається здатність свідомості проявляти активну, вибірккову інтенцію до об'єктів?
- а. рефлексивність
 - б. ідеальність
 - в. суб'єктність
 - г. інтроспекція
348. Який напрям у філософії вважає свідомість царством ідей, волі, здатним творити і конструювати дійсність?
- а. ідеалізм
 - б. матеріалізм
 - в. дуалізм
 - г. реалізм
349. Характерною рисою філософії Середньовіччя є:
- а. плюралізм
 - б. креаціонізм

- в. космоцентризм
- г. натурфілософія

350. Основна мета схоластики:

- а. створити філософський метод для вивчення природного світу
- б. надати релігійній, теологічній істині систематичну форму за допомогою раціональних філософських методів
- в. сформулювати основи соціальної філософії
- г. ірраціонально обґрунтувати буття Бога

351. Визначте один із основних етапів розвитку середньовічної філософії:

- а. натурфілософський
- б. телеологічний
- в. елліністичний
- г. патристика

352. Виберіть із запропонованих варіантів мислителя Середньовіччя автора праці "Сповідь":

- а. Аврелій Августин
- б. П'єр Абеляр
- в. Тома Аквінський
- г. Ансельм Кентерберійський

353. Видатним представником періоду патристики був:

- а. Т. Аквінський
- б. А. Блаженний
- в. У. Оккам
- г. Р. Бекон

354. Виберіть ознаку, що характеризує середньовічну філософію:

- а. натуралізм
- б. опора на науку
- в. визнання віри способом досягнення істини
- г. релігійна діалектика

355. Поняття "догматизм" означає:

- а. сліпу віру в авторитет
- б. релігійну доктрину або її окремі положення
- в. докази буття Бога
- г. закостенілий спосіб мислення

356. Схоластика виникла як:

- а. безплідне розумування, що відірване від життя
- б. теологічна розробка ідеалів та символів віри за допомогою розуму
- в. раціональне впорядкування християнської догматики
- г. всі варіанти

357. Виберіть із запропонованих варіантів положення, що характеризує номіналізм:

- а. загальні поняття суть тільки імена, що утворюються нашим розумом
- б. справжньою реальністю володіють тільки загальні поняття (універсалії)
- в. універсалії існують поза і до будь-яких речей
- г. справжньою реальністю не володіють ні речі, ні поняття

358. Вкажіть науку, яка вважалася найбільш важливою у Середньовіччі:
- а. логіка
 - б. теологія
 - в. онтологія
 - г. етика
359. Хто здійснив синтез античної філософії з догматами християнського віровчення?
- а. К. Тертуліан
 - б. А. Августин
 - в. Ю. Мученик
 - г. Татіан
360. Початковим етапом у розвитку середньовічної філософії був:
- а. раціоналізм
 - б. схоластика
 - в. томізм
 - г. патристика
361. Основою методологічного парадоксу К. Тертуліана стала ідея, що:
- а. розум повинен зупинитися там, де починається віра
 - б. віра повинна ґрунтуватися на свідченнях розуму
 - в. реальність непізнавана за жодних умов
 - г. сутнісною характеристикою реальності виступає її суперечливість
362. Апологетика – це:
- а. філософське вчення, яке захищає Святе Письмо від критики язичників
 - б. система парадоксальних текстів, що провокують теологічну думку
 - в. апокрифічна література
 - г. спроба осмислити Святе Письмо
363. Теологія – це:
- а. родословна богів
 - б. вчення про Бога
 - в. вчення про кінець світу
 - г. вчення про Логос
364. Проблема універсальності відображає протиріччя між пізнавальними установками:
- а. Платона і Демокріта
 - б. Парменіда і Геракліта
 - в. Сократа і софістів
 - г. Платона і Аристотеля
365. Наукове значення проблеми універсальності полягає в тому, що:
- а. розширює рамки наукової картини світу
 - б. визначає права і межі мислення
 - в. ставить питання про статус всезагального та одиничного
 - г. сприяє розвитку логіки
366. Реалісти визнають:
- а. загальне у якості імені
 - б. реальність одиничного

- в. реальність одиничного і загального
- г. реальність загального

367. Номіналісти визнають:

- а. реальність одиничного
- б. реальність одиничного та загального
- в. реальність загального
- г. всі відповіді правильні

368. Яка із запропонованих наук у середньовічній культурі вважалась "царицею всіх наук"?

- а. метафізика
- б. математика
- в. теологія
- г. алхімія

369. Хто із античних філософів став авторитетом для схоластики?

- а. Аристотель
- б. Сократ
- в. Платон
- г. Сенека

370. Яку концепцію обґрунтував Тома Аквінський?

- а. двоїстої істини
- б. верифікації
- в. анамнеза
- г. інтенціональності свідомості

371. Хто розробив п'ять доказів буття Бога?

- а. Августин Блаженний
- б. Ансельм Кентерберійський
- в. Тома Аквінський
- г. Іоанн Скот Еріугена

372. Проблема сутності Святої Трійці має філософський смисл, тому що пов'язана з розумінням:

- а. відношення вищої істини та чуттєвої реальності
- б. долі земного світу
- в. відношення церкви та держави
- г. мети людського існування

373. Вирішення проблеми універсальності породило:

- а. концептуалізм
- б. реалізм
- в. номіналізм
- г. всі варіанти вірні

374. Положення про єдність розуму та віри розробив:

- а. Абельяр
- б. Росцелін
- в. Аквінський
- г. Оккам

375. Креаціонізм – це:

- а. принцип, згідно з яким Бог сотворив світ з нічого
- б. принцип богоодкровення
- в. принцип Божого Промислу
- г. принцип кінця світу

376. Хто автор відомого вислову "Вірую, бо це абсурдно"?

- а. Георг Вільгельм Фрідріх Гегель
- б. Іоанн Скот Еріугена
- в. Роджер Бекон
- г. Квінт Септимій Тертулліан

377. Багатовікова суперечка філософів Середньовіччя про "універсалії" поділила їх на два основних табори:

- а. діалектиків та метафізиків
- б. реалістів та номіналістів
- в. моністів та дуалістів
- г. емпіриків та раціоналістів

378. Твердження, що універсалії існують незалежно від свідомості, розвивав:

- а. реалізм
- б. номіналізм
- в. догматизм
- г. універсалізм

379. Як називається офіційна філософська доктрина католицької церкви, що заснована у Середньовіччі?

- а. апологетика
- б. патристика
- в. томізм
- г. номіналізм

380. Як називається світоглядний принцип середньовічної філософії, згідно якого Бог створив світ з нічого?

- а. ревеляціонізм
- б. креаціонізм
- в. есхатологізм
- г. провіденціалізм

381. Згідно з Т. Аквінським, есенція та екзистенція:

- а. співпадають у Богові
- б. ніколи не співпадають
- в. співпадають у природних явищах
- г. співпадають у людині

382. Яка з названих проблем стала причиною суперечки між номіналістами і реалістами у Середні віки?

- а. проблема часу і вічності
- б. проблема загальних понять, універсалей
- в. проблема душі і тіла
- г. проблема співвідношення віри і розуму

383. Виберіть період, який не є періодом середньовічної філософії:
- а. патристика
 - б. софістика
 - в. апологетика
 - г. схоластика
384. Яка праця належить авторству Августина Блаженного?
- а. "Органон"
 - б. "Сповідь"
 - в. "Левіафан"
 - г. "Антихристиянин"
385. Визначте точку зору теоцентризму у трактуванні людини:
- а. образ і подoba Бога
 - б. частинка космосу
 - в. вінець природної еволюції
 - г. частинка природи
386. Який твір належить до епохи Середньовіччя?
- а. "Так і ні" П. Абеляра
 - б. "Теологічно-політичний трактат" Б. Спінози
 - в. "Суть християнства" Л. Фейєрбаха
 - г. "Божественна комедія" Д. Аліг'єрі
387. Не належить до представників середньовічної схоластики:
- а. Уїльям Оккам
 - б. П'єр Абеляр
 - в. Дунс Скотт
 - г. Августин Блаженний
388. Теоцентризм – це:
- а. ототожнення Бога зі світом
 - б. філософське вчення про первинність матерії
 - в. філософське вчення про первинність свідомості
 - г. принцип, згідно з яким Бог – центр світобудови, активне і творяще начало всього
389. У "Сповіді" Августин Блаженний вперше порушив питання про:
- а. пізнання світу
 - б. співвідношення буття і небуття
 - в. свободу волі людини
 - г. можливість побудови ідеальної держави
390. Який зміст відображає принцип "Бритва Оккама"?
- а. "Все суще є благо"
 - б. "Возлюби ближнього свого як самого себе"
 - в. "Не слід збільшувати сутності без потреби"
 - г. "Немає нічого, окрім Бога, і Бог є буття"
391. На думку Аврелія Августина в трактаті "Про місто Боже", явлення Христа вказало людству шлях до:

- а. багатства
- б. щастя
- в. вічності
- г. раю

392. Як називається праця Августина, присвячена співвідношенню влади світської і духовної та історичній телеології?

- а. "Про місто Боже"
- б. "Сума теології"
- в. "Про вільне рішення"
- г. "Втіха філософією"

393. Яка картина світу найбільш характерна для Середньовіччя?

- а. геоцентрична
- б. креоціоністська
- в. геліоцентрична
- г. міфологічна

394. Християнство поділяє античну тезу про:

- а. вічне буття та переселення душ (метемпсихоз)
- б. існування іншого світу, відмінного від наявного
- в. підпорядкованість людського життя законам
- г. зв'язок ідеального та матеріального в бутті

395. Поділ світу на сакральний і профанний характерний для:

- а. Античності
- б. Середньовіччя
- в. Відродження
- г. Нового часу

396. Онтологічним принципом середньовічної філософії є:

- а. креаціонізм
- б. одкровення
- в. апологетика
- г. раціоналізм

397. Гносеологічним принципом середньовічної філософії є:

- а. одкровення
- б. креаціонізм
- в. теоцентризм
- г. провіденціалізм

398. "Батьком схоластики" вважають середньовічного філософа і теолога:

- а. Августина Блаженного
- б. Тому Аквінського
- в. Северина Боеція
- г. П'єра Абеляра

399. Яке поняття не належить до формаційної концепції К. Маркса?

- а. індустріальне суспільство
- б. первіснообщинне суспільство

- в. комуністичне суспільство
- г. рабовласницьке суспільство

400. Під традиційною цивілізацією розуміють:

- а. ідею перетворення світу
- б. ідею влади, сили
- в. інноваційну спрямованість економіки
- г. орієнтацію на відтворення усталеного порядку

401. Яку позицію виражає теза, що навколишній світ (природний і соціальний) ворожий людині, а її буття ірраціональне, навіть абсурдне, та позбавлене будь-якого сенсу?

- а. неотомізму
- б. екзистенціалізму
- в. стоїцизму
- г. скептицизму

402. Е. Тоффлер запропонував футурологічну модель розвитку цивілізації у формі:

- а. "масового суспільства"
- б. "зіткнення цивілізацій"
- в. "третьої хвилі"
- г. "занепаду Європи"

403. Сучасна футурологія аналізує перспективи:

- а. формування вільної особистості
- б. технологічної революції
- в. введення світової валюти
- г. зближення світових релігій

404. Під суспільством розуміють:

- а. колективне несвідоме
- б. сукупність біологічних істот, організованих з метою виживання
- в. продукт взаємодії людей
- г. сукупність людей, об'єднаних дією соціальної детермінації

405. Хто автор крилатого виразу "Жити у суспільстві і бути вільним від суспільства не можна"?

- а. Ленін
- б. Цицерон
- в. Сократ
- г. Сенека

406. Хто з філософів для пояснення єдності світової історії ввів поняття "осьової епохи"?

- а. Ф. Фукуяма
- б. К. Ясперс
- в. А. Тойнбі
- г. З. Бауман

407. Щоб вистояти в умовах серйозних сучасних викликів, українське суспільство має надіятися на:

- а. допомогу і підтримку Заходу
- б. союз із Росією

- в. власні сили
- г. допомогу і союз із Заходом та Сходом

408. Як називають відносно незалежне від природи духовно-матеріальне утворення, породжене різноманітними формами спільної діяльності людей?

- а. расою
- б. ноосферою
- в. техносферою
- г. суспільством

409. Еволюційний тип розвитку суспільства передбачає:

- а. реформи
- б. політичні перевороти
- в. гібридні війни
- г. повстання і "майдани"

410. Історичний матеріалізм основним критерієм суспільного розвитку вважає:

- а. наявність правової держави
- б. рівень розвитку продуктивних сил
- в. розвиток наукового знання
- г. духовний розвиток людини

411. Продуктивні сили постінформаційного суспільства включають у себе:

- а. відношення споживання
- б. відношення розподілу
- в. наукове знання
- г. кредитні організації

412. Який філософський напрям пов'язує суспільний прогрес із досягненнями науки?

- а. прагматизм
- б. сцієнтизм
- в. антисцієнтизм
- г. лібералізм

413. Хто автор сценарію "зіткнення цивілізацій" у XXI ст.?

- а. О. Шпенглер
- б. Ф. Фукуяма
- в. С. Ханінгтон
- г. М. Вебер

414. Глобальна проблема, яка проявилася у XXI ст., – це:

- а. загроза поширення ВІЛ-інфекції
- б. запобігання світовій термоядерній війні
- в. освоєння космосу
- г. міжнародний тероризм

415. Ядром політичної підсистеми суспільства є:

- а. держава
- б. волонтерські об'єднання
- в. політичні партії
- г. влада

416. Яка філософська дисципліна вивчає суспільство?
- а. філософська антропологія
 - б. соціологія
 - в. соціальна філософія
 - г. філософія історії
417. Визначте, яка суспільно-економічна формація відсутня у формаційному підході К. Маркса:
- а. буржуазна
 - б. соціалістична
 - в. феодальна
 - г. комуністична
418. Яка формація відсутня у вченні К. Маркса:
- а. первіснообщинна
 - б. рабовласницька
 - в. соціалістична
 - г. буржуазна
419. До цивілізаційного підходу у типології суспільства не входить:
- а. постіндустріальна цивілізація
 - б. духовно-культурна цивілізація
 - в. індустріальна цивілізація
 - г. аграрна цивілізація
420. Вкажіть на зайвий елемент структури продуктивних сил суспільства:
- а. державні управлінські структури
 - б. люди, озброєні знанням і навичками праці
 - в. знаряддя праці
 - г. техніка
421. У виробничі відносини не входять відносини:
- а. споживання
 - б. власності
 - в. правові
 - г. обміну
422. Як називається історичний період розвитку певного суспільства в якому домінує конкретний спосіб виробництва?
- а. культурна революція
 - б. цивілізація
 - в. суспільно-економічна формація
 - г. соціальна революція
423. Яке вчення не є натуралістичною інтерпретацією суспільного життя?
- а. марксизм
 - б. мальтузіанство
 - в. соціальний дарвінізм
 - г. географічний детермінізм
424. У постіндустріальному суспільстві, де переважає сфера послуг, вирішальну роль відіграє:

- а. капітал
- б. свобода
- в. інформація
- г. національне самовизначення

425. Визначальну роль у традиційному суспільстві, де домінувало сільське господарство, відіграє:

- а. політика
- б. земля
- в. гроші
- г. капітал

426. Для індустріального суспільства, де переважає промисловість, визначальну роль відіграє:

- а. техніка
- б. свобода
- в. капітал
- г. інформація

427. Хто автор формаційної типології суспільства?

- а. Е. Тоффлер
- б. К. Маркс
- в. М. Вебер
- г. Д. Белл

428. Хто автор концепції постіндустріального суспільства?

- а. Ж. Бодріяр
- б. Ф. Фукуяма
- в. Д. Белл
- г. Г. Маркузе

429. гідно з марксизмом, джерелом розвитку суспільства є:

- а. розвиток освіти
- б. вдосконалення моральних відносин
- в. розвиток культури
- г. необхідність задоволення матеріальних потреб людей

430. Хто з філософів обґрунтував визначальну роль матеріального виробництва у житті суспільства?

- а. І. Кант
- б. О. Конт
- в. Г. Гегель
- г. К. Маркс

431. Який чинник у соціально-історичній динаміці не належить до демографічних?

- а. геополітичні особливості регіону проживання населення
- б. рівень народжуваності
- в. густота населення
- г. баланс за статевію і віковою ознаками

432. Який чинник не входить до структури суспільно-економічної формації?

- а. економічний базис
 - б. сукупність технологічних прийомів і технічних засобів виробництва
 - в. політико-ідеологічна надбудова
 - г. всі варіанти вірні
433. До структури суспільно-економічної формації не входить:
- а. виробничі відносини
 - б. продуктивні сили
 - в. географічне середовище
 - г. всі варіанти вірні
434. Хто з філософів основою суспільного розвитку вважав закон народонаселення?
- а. Ш. Монтеск'є
 - б. З. Фрейд
 - в. Т. Мальтус
 - г. В. Вернадський
435. Появу якого чинника можна вважати характерною рисою інформаційного суспільства?
- а. панування приватної власності на засоби виробництва
 - б. зростання масової освіти
 - в. електронних грошей
 - г. комерціалізації виробництва і зникнення економіки прожиття
436. Який процес супроводжує перехід від індустріального до постіндустріального суспільства?
- а. підвищується рівень політичної свідомості
 - б. зростає частка працівників сфери обслуговування
 - в. скорочується рівень безробіття
 - г. посилюється духовно-етичний потенціал суспільства
437. Визначальним чинником розвитку індустріального виробництва є:
- а. капітал
 - б. земля
 - в. люди
 - г. знання
438. Яку світоглядну філософську концепцію суспільного розвитку відображає вислів Ф. Вольтера "Ідеї правлять світом"?
- а. матеріалістичне розуміння історії
 - б. ідеалістичне розуміння історії
 - в. натуралістичне розуміння історії
 - г. технократичне розуміння історії
439. Принцип "соціальної робінзонади" тлумачить суспільство як:
- а. інертну масу та активну еліту
 - б. надособову об'єктивну систему
 - в. суму ізольованих самодостатніх індивідів
 - г. сукупність зв'язків та відносин між індивідами
440. Джерелом розвитку суспільства у натуралістичних концепціях виступає:

- а. пізнання світу
- б. розвиток культури
- в. удосконалення моральних чинників
- г. дія природних чинників

441. Марксизм вирішальним чинником розвитку суспільства вважає:

- а. економічні відносини
- б. географічне середовище
- в. рівень розвитку науки і техніки
- г. екологічний стан

442. У формаційній концепції історичного розвитку основу формації становить:

- а. техніко-технологічна база
- б. спосіб виробництва
- в. система цінностей
- г. держава

443. Категорія соціальної філософії, що означає впорядкованість і взаємозумовленість зв'язків між елементами соціальної системи:

- а. соціальна служба
- б. соціальне протиріччя
- в. соціальна сфера
- г. соціальна структура

444. Ідея суспільного прогресу вперше була сформульована та обґрунтована у:

- а. філософії Просвітництва
- б. античній філософії
- в. середньовічній філософії
- г. сучасній європейській філософії

445. З точки зору марксизму суспільство – це:

- а. частина природи, яка відокремилась від неї, але продовжує жити і розвиватись за законами природи
- б. середовище людини з її суперечливими зв'язками і відносинами
- в. людство загалом як історично визначений спосіб існування і спілкування людей в їх сукупності
- г. соціальна форма руху матерії

446. Яка головна класоутворююча ознака у марксизмі?

- а. місце у певній історичній системі суспільного виробництва
- б. відношення до засобів виробництва
- в. роль у суспільній організації праці
- г. спосіб одержання і частка прибутку

447. Вкажіть тип соціальної структури, що сформований за соціально-економічним статусом:

- а. натовп
- б. сім'я
- в. класи
- г. народ

448. Який із вказаних філософських напрямків відноситься до сучасної філософії?

- а. скептицизм
- б. томізм
- в. концептуалізм
- г. екзистенціалізм

449. Визначте особливість позитивізму:

- а. ігнорування емпіричних даних наук
- б. сцієнтизм
- в. орієнтація на проблеми людини
- г. орієнтація на віру

450. Виберіть течію, що репрезентує ірраціональну філософію XX ст.:

- а. фрейдизм
- б. неотомізм
- в. неопозитивізм
- г. неомарксизм

451. Утилітарний підхід до світу характерний для філософії:

- а. герменевтики
- б. прагматизму
- в. позитивізму
- г. екзистенціалізму

452. К. Маркс обґрунтував ідею:

- а. абсолютного Духу
- б. категоричного імперативу
- в. волюнтаризму
- г. матеріалістичного розуміння історії

453. К. Маркс вважав, що в основі розвитку суспільства лежить розвиток:

- а. продуктивних сил
- б. свідомості
- в. світового історичного процесу
- г. взаємодії Бога та природи

454. Гравітація, магнітизм, інтенція тварин до самозбереження, статевий інстинкт та афекти людей – все це, згідно А. Шопенгауера, є проявом:

- а. природи
- б. Бога
- в. волі
- г. розуму

455. А. Шопенгауер вважав, що в принципі життя людей – це:

- а. доля радості та прогресу
- б. сіре та безлике "життя комах"
- в. подоба маятника – від безтурботного щастя до болю і страждань і навпаки
- г. ланцюг тривоги, розчарувань та мук

456. А. Шопенгауер вважав, що людська історія – це:

- а. прогресивний рух до суспільства всезагального благоденствія
- б. неминуче наближення Страшного Суду

- в. безглузде сплетіння подій
- г. непередбачувана гра випадковості, яка відображає внутрішню закономірність

457. Психологічне поняття, яке визначило філософську антропологію С. К'єркегора:

- а. страх
- б. любов
- в. заздрість
- г. радість

458. Основна ідея філософії С. К'єркегора:

- а. реально існують тільки універсальні явища – рід, клас, держава, суспільство, а окремі індивіди безликі, анонімні та неістинні
- б. людина – унікальна індивідуальність і чим більше вона вдосконалюється, тим більше приносить користь суспільству та покращує його
- в. духовний індивід, одинична людина протистоїть соціальному середовищу та вдосконалюється всупереч йому і його законам
- г. основна антропологічна одиниця – народ, який проявляє свої можливості, таланти і діяльні здібності в окремих індивідах

459. С. К'єркегор розглядав три стадії в розвитку та існуванні Одиничного:

- а. гносеологічна – естетична – релігійна
- б. естетична – етична – релігійна
- в. гносеологічна – етична – естетична
- г. естетична – етична – гносеологічна

460. Виберіть із запропонованих варіантів один із етапів розвитку позитивізму:

- а. трансценденталізм
- б. емпіріокритицизм
- в. картезіанство
- г. неотомізм

461. Виберіть правильне завершення фрази О. Конта "Знати, щоб передбачити, і передбачити, щоб ...":

- а. розпізнати
- б. не помилитися
- в. бути здатним зробити
- г. зробити умовивід

462. О. Конт вважав, що у всіх наукових дослідженнях необхідно прагнути до заміни слова "чому?" словом...:

- а. що?
- б. навіщо?
- в. скільки?
- г. як?

463. На думку О. Конта, розвиток суспільства проходить послідовно три стадії або стани людського духу:

- а. теологічну – метафізичну – позитивну
- б. релігійну – позитивну – натуралістичну
- в. міфологічну – філософську – позитивну
- г. філософську – позитивну – релігійну

464. До класифікації наук О. Конт ввів нову назву науки, яка на його думку замінить політекономію, правознавство і етику:

- а. менеджмент
- б. епістемологія
- в. соціологія
- г. синергетика

465. Соціальним принципом О. Конта була формула:

- а. жити для інших
- б. жити для себе
- в. жити, щоб жити
- г. жити в ім'я справи

466. З точки зору представників емпіріокритицизму, завдання філософії полягає в:

- а. створенні цілісної картини світу
- б. "очищенні" досвіду в науковому знанні від сторонніх уявлень
- в. виробленні відповідей на "вічні" питання людства
- г. узагальненні досягнень природничих наук

467. "Філософія життя" – це філософська течія, яка зосереджена на:

- а. повноті переживань у внутрішньому духовному житті людини
- б. спогляданні нескінчених змін у природі та суспільстві
- в. створенні наукових теорій та систем
- г. формулюванні основних моральних законів

468. Основним поняттям філософії Ф. Ніцше є:

- а. Абсолютна воля
- б. воля до життя
- в. воля до влади
- г. воля як життєвий порив

469. У сфері етики Ф. Ніцше висунув девіз переоцінки цінностей:

- а. "Будьте покірні як голуби і мудрі як змії"
- б. "Горе слабкому"
- в. "Людина людині – Бог"
- г. "Людина – звучить гордо"

470. Кого Ф. Ніцше характеризував як поблажливого, стриманого, ніжного та дружелюбного до собі подібних, а по відношенню до інших – хижим звіром:

- а. людину
- б. надлюдину
- в. постлюдину
- г. транслюдину

471. Для образу "надлюдини" Ф. Ніцше нехарактерне:

- а. визнання справедливості як нерівності "сильних" і "слабких"
- б. формування у результаті розвитку всіх європейських народів, а не однієї, окремої нації
- в. здатність до переоцінки цінностей
- г. повернення до істинної, першопочаткової християнської моралі

472. М. Гайдеггер і Ж.-П. Сартр вважали, що буття, яке спрямоване до ніщо й усвідомлюючи свою кінцевість – це:

- а. екзистенція
- б. мислення
- в. переживання
- г. науковий факт

473. Ж.-П. Сартр вважав, що свобода людини – це:

- а. недосяжна мрія
- б. велике щастя
- в. неминуче тяжке ярмо
- г. завоювання цивілізації

474. Ч. Пірс вважав істиною те, що:

- а. доказано
- б. звично
- в. корисно
- г. незбагненно

475. У філософії прагматизму наука розглядається як:

- а. система достовірних, доведених досвідом знань та фактів
- б. колективна віра людей в уявлення своєї епохи
- в. малоефективний засіб пізнання життя за допомогою аналітичного методу
- г. процес отримання нових знань про природу і людину

476. Згідно з Г. Гадамером, основне завдання філософії – це:

- а. тлумачення та осмислення текстів
- б. зближення філософських роздумів з літературно-художньою творчістю
- в. дослідження філософських письменних пам'яток
- г. сучасна інтерпретація стародавніх ідей

477. Згідно з екзистенціалізмом, сутність людини визначається:

- а. незбагненною долею
- б. Божественним Проведінням
- в. сукупністю виробничих відносин
- г. власним вибором людини своєї мети

478. Визначте представника некласичної філософії:

- а. Л. Фейєрбах
- б. Ф. Енгельс
- в. Ф. Ніцше
- г. І. Кант

479. Хто із цих філософів є представником некласичної філософії?

- а. А. Шопенгауер
- б. К. Маркс
- в. Г. Гегель
- г. Ф. Шеллінг

480. Виберіть базове поняття екзистенційної філософії:

- а. фальсифікація
- б. абсурд
- в. світова воля
- г. антиномія

481. Виберіть поняття екзистенціалізму:

- а. верифікація
- б. "річ для нас"
- в. погранична ситуація
- г. автор

482. Базовим поняттям герменевтики є:

- а. текст
- б. екзистенція
- в. енергія
- г. світовий розум

483. Опорним поняттям герменевтики є:

- а. теза
- б. автор
- в. свобода
- г. тривога

484. Виберіть поняття, яке є основним для герменевтичної філософії:

- а. вибір
- б. абсолютна ідея
- в. тлумачення
- г. воля

485. Опорним поняттям екзистенційної філософії є:

- а. вибір
- б. свідомість
- в. лібідо
- г. есенція

486. Для "філософії життя" базовою категорією виступає:

- а. суб'єкт
- б. воля
- в. енергія
- г. відчуження

487. Ірраціоналізм вважає основним способом пізнання:

- а. мислення
- б. інтуїцію
- в. інтелект
- г. інтроспекцію

488. Характерною рисою філософії постмодернізму є:

- а. заміна об'єктивної реальності знаково-символічними картинами світу
- б. історичний оптимізм

- в. раціоналізм
- г. дослідження граничних основ буття

489. Родоначальником ірраціоналістичної філософії вважають:

- а. С. К'єркегора
- б. А. Бергсона
- в. О. Конта
- г. К. Маркса

490. Як називається напрям у сучасній західній філософії, який обґрунтовує розуміння як метод пізнання?

- а. персоналізм
- б. прагматизм
- в. герменевтика
- г. структуралізм

491. Сучасна філософія тісно пов'язана з:

- а. політикою
- б. ідеологією
- в. наукою
- г. мистецтвом

492. Згідно з З. Фрейдом, "несвідоме" функціонує на основі:

- а. імпульсів, які надходять від свідомості
- б. архетипів
- в. інтелектуальної інтуїції
- г. первинних потягів з метою отримання задоволення

493. Згідно з Ж.-П. Сартром, свобода для людини є:

- а. великим щастям
- б. недосяжною метою
- в. неминучим тяжким випробуванням
- г. завоюванням цивілізації

494. Визначте напрям сучасної філософії, який вважає, що "філософія – це логіка науки":

- а. екзистенціалізм
- б. постмодернізм
- в. герменевтика
- г. неопозитивізм

495. Вкажіть напрям сучасної західної філософії, що орієнтований на релігійний світогляд:

- а. структуралізм
- б. неопозитивізм
- в. неотомізм
- г. екзистенціалізм

496. З. Фрейд вважав, що основу людської психіки становить:

- а. "Я"
- б. "Над-Я"
- в. "Інший"
- г. "Воно"

497. Характерними рисами української філософської думки є:
- а. спекулятивність
 - б. кордоцентризм
 - в. абстрактність
 - г. панлогізм
498. Хто із наведених філософів належить до епохи українського Відродження:
- а. Юрій Дрогобич
 - б. митрополит Іларіон
 - в. Пантелеймон Куліш
 - г. Климент Смолятич
499. Вкажіть твір, написаний Г. Сковородою:
- а. "Книга буття українського народу"
 - б. "Чорна рада"
 - в. "Алфавіт, або Бульвар світу"
 - г. "Хто такі українці, і чого вони хочуть"
500. Хто з українських філософів відноситься до представників громадівського руху 70-х років XIX ст.?
- а. М. Драгоманов
 - б. В. Вернадський
 - в. Т. Шевченко
 - г. М. Грушевський
501. Хто із українських мислителів належав до філософської діаспори XX ст.?
- а. О. Потебня
 - б. М. Грушевський
 - в. Д. Чижевський
 - г. П. Юркевич
502. Який чинник відіграв значну роль у становленні вітчизняної філософської думки?
- а. кліматичні умови
 - б. розвиток науки
 - в. християнізація
 - г. система освіти
503. Яку ідею розвинув Г. Сковорода у своїй філософії?
- а. сродної праці
 - б. геополітики
 - в. ейдосу
 - г. агностичну
504. За Г. Сковородою світ складається із:
- а. атмосфери, техносфери, ноосфери
 - б. макрокосму, мікрокосму і символічного світу
 - в. феноменів і ноуменів
 - г. біосфери, гідросфери, стратосфери, літосфери
505. Яку ідею К.Маркса поділяв І.Франко?

- а. ідею соціалізму
- б. ідею диктатури пролетаріату
- в. ідею інтернаціоналізму
- г. німецької ідеології

506. У вченні Г. Сковороди "мікрокосм" і "макрокосм" є аналогами понять:

- а. актуального і потенційного
- б. душі і тіла
- в. живого і неживого
- г. людини і Всесвіту

507. Яку ідею К. Маркса не поділяв І. Франко?

- а. пролетарського інтернаціоналізму
- б. соціалізму
- в. класової боротьби
- г. критику ідеалізму

508. Представником Кирило-Мефодіївського товариства не був:

- а. П. Куліш
- б. Ф. Прокопович
- в. М. Костомаров
- г. Т. Шевченко

509. Назвіть представника Кирило-Мефодіївського товариства:

- а. В. Липинський
- б. Д. Чижевський
- в. М. Гулак
- г. В. Лесевич

510. Яка особливість української філософії?

- а. відтворює всі основні етапи розвитку європейської філософії
- б. ідеологічна заангажованість всіх філософських систем
- в. служниця теології
- г. містить політичне забарвлення

511. Характерна риса української філософії:

- а. антеїзм
- б. раціоналізм
- в. апріоризм
- г. софізм

512. Громадівський рух 70-х років XIX ст. з властивою йому потужною культуротворчою спрямованістю породив нову плеяду української інтелігенції, серед якої був:

- а. В. Вернадський
- б. М. Грушевський
- в. В. Антонович
- г. Д. Донцов

513. Значна роль у становленні української філософської думки належить:

- а. розвитку науки
- б. кліматичним умовам

- в. географічному розташуванню
- г. розвиненій міфологічній системі слов'янських племен

514. Кого називають українським Сократом?

- а. Ф. Прокоповича
- б. Г. Сковороду
- в. Ю. Дрогобича
- г. П. Могили

515. На українську філософію некласичного періоду мали значний вплив ідеї:

- а. ірраціоналізму
- б. соціалізму
- в. неокантіанства
- г. марксизму

516. Представником філософської школи "київського гуманізму" був:

- а. М. Бердяєв
- б. П. Юркевич
- в. М. Драгоманов
- г. Д. Чижевський

517. Помилковою є думка, що перший дослідник української філософії Д. Чижевський вважав смисловим стрижнем вітчизняної філософії:

- а. філософію серця
- б. українську національну ідею
- в. прагматизм
- г. ідею Бога

518. Вкажіть характерну для української філософії ознаку:

- а. антропологізм
- б. трансцендентальність
- в. скептицизм
- г. атеїзм

519. Хто з українських філософів заповів написати на своїй могилі: "Світ ловив мене, та не впіймав..."?

- а. Г. Сковорода
- б. І. Франко
- в. Т. Шевченко
- г. Ф. Прокопович

520. Визначальною філософською проблемою першого періоду в розвитку української філософії (доба Київської Русі) була:

- а. "Людина – Космос"
- б. "Людина – Бог"
- в. "Людина – Природа"
- г. "Людина – Людина"

521. Визначте головну філософську проблему другого періоду в розвитку української філософії (XVI–XVIII ст.):

- а. "Людина – Людина"
- б. "Людина – Природа"
- в. "Людина – Всесвіт"
- г. "Людина – Бог"

522. Визначте провідну філософську проблему третього періоду розвитку української філософії (XIX – перша половина XX ст.):

- а. "Людина – Природа"
- б. "Людина – Бог"
- в. "Людина – Цивілізація"
- г. "Людина – Нація"

523. Вкажіть спільне поняття, що розвивалось у філософських системах Г. Сковороди і П. Юркевича:

- а. серце
- б. ідея
- в. класова боротьба
- г. свобода

524. Що означає у філософії Г. Сковороди символічний світ?

- а. буквар
- б. Біблія
- в. культура
- г. естетична свідомість

525. Ідеологію українського національного радикалізму розробив:

- а. В. Вернадський
- б. М. Грушевський
- в. П. Куліш
- г. Д. Донцов

526. Некласичний період в історії філософської думки в Україні включає:

- а. український романтизм першої половини XIX ст., натуралістично-позитивістські ідеї другої половини XIX ст. і новітню українську філософію
- б. філософію доби романтично-реформаційної ідеології XVI ст.
- в. філософію доби Київської Русі X–XIII ст.
- г. філософію Києво-Могилянської академії, філософію українського Просвітництва та університетську філософію XIX ст.

527. Характерною ознакою української філософії є:

- а. соліпсизм
- б. екзистенційна спрямованість
- в. атеїстична проблематика
- г. гедонізм

528. За своєю проблематикою рання українська філософська думка тяжіла до:

- а. вибудовування абстрактно-теоретичних конструкцій
- б. морального повчання та життєвої настанови
- в. космоцентризму та натурфілософії
- г. містико-афористичної символіки

529. Кому з давньоруських мислителів належить твір "Слово про закон і благодать"?

- а. К. Туровському
- б. митрополиту Іларіону
- в. К. Смолятичу
- г. В. Мономаху

530. Професійна філософія в Україні зароджується у:

- а. християнських братських школах
- б. монастирських школах
- в. Києво-Могилянській академії
- г. університетах

531. Професійна філософія вперше виникає в Україні у:

- а. Львівській братській школі
- б. Луцькій братській школі
- в. Острозькій колегії
- г. Києво-Могилянському колегіумі

532. Який навчальний заклад в Україні за своєю значущістю порівнювали з англійським Оксфордом та французькою Сорбоною?

- а. Острозьку академію
- б. Київську духовну академію
- в. Києво-Могилянську академію
- г. Київський університет

533. Вихідними складовими філософії Г. Сковороди були концепції про:

- а. споріднену працю як спосіб спасіння душі
- б. три натури, світову антитетику та два світи
- в. три світи, дві натури та життєве щастя
- г. творення світу та світову антитетику

534. Засновник української традиції "філософії серця":

- а. Т. Шевченко
- б. М. Драгоманов
- в. Г. Сковорода
- г. Д. Чижевський

535. Серед філософських напрацювань Г. Сковороди немає вчення про:

- а. сродну працю
- б. рівну нерівність
- в. три світи та їх подвійну природу
- г. ноосферу

536. Це хибна думка, що Г. Сковорода:

- а. створив вчення про три світи
- б. розвиває ідею "сродної праці"
- в. започаткував традицію "філософії серця"
- г. був матеріалістом

537. Кордоцентризм – це:

- а. увага до внутрішнього світу людини
- б. розуміння серця як основи пізнання світу

- в. надання переваги розуму при пізнанні світу
г. надання переваги почуттям при пізнанні світу
538. Хто з українських філософів досліджував проблему співвідношення мислення і мови?
- а. С. Яворський
б. О. Потебня
в. П. Юркевич
г. В. Вернадський
539. Вчення про ноосферу було розроблене:
- а. В. Вернадським
б. Д. Чижевським
в. В. Винниченком
г. О. Гіляровим
540. Хто з цих філософів продовжив традицію кордоцентризму?
- а. П. Юркевич
б. І. Франко
в. М. Драгоманов
г. В. Липинський
541. На розвиток української філософії в період Київської Русі мали найбільший вплив:
- а. античний стоїцизм
б. софістика
в. античний гедонізм
г. вчення "отців Церкви"
542. Національна інтенція філософського мислення виявляється у:
- а. формі вияву філософської думки
б. методі дослідження
в. способі побудови філософського знання
г. відданості філософа національній ідеї
543. До філософів Києво-Могилянської академії не належав:
- а. П. Могила
б. Ф. Прокопович
в. М. Смотрицький
г. Г. Кониський
544. Яка ідея К. Маркса не була сприйнята І. Франком?
- а. раціоналізму
б. критики ідеалізму
в. соціалізму
г. класового підходу до історії розвитку суспільства
545. Хто представник професорсько-академічного напрямку в українській філософії XIX ст.?
- а. О. Новицький
б. Г. Сковорода
в. Д. Донцов
г. Ю. Дрогобич
546. Спільною рисою для філософії І. Франка і М. Драгоманова є:

- а. ірраціоналізм
- б. ідеалізм
- в. космополітизм
- г. агностицизм

547. Яка риса притаманна філософії Відродження?

- а. панлогізм
- б. пантеїзм
- в. схоластичність
- г. софізм

548. Який філософ жив і творив епоху Ренесансу?

- а. М. Кузанський
- б. Ж. Руссо
- в. І. Кант
- г. Ф. Бекон

549. Філософське вчення, що максимально зближує Бога і природу, називається:

- а. деїзм
- б. пантеїзм
- в. дуалізм
- г. сотеріологізм

550. Виберіть із запропонованих варіантів епоху, яка відновила ідеали античності:

- а. Просвітництво
- б. Реформація
- в. Модернізм
- г. Ренесанс

551. В якій європейській країні виникає рух Відродження?

- а. Німеччині
- б. Нідерландах
- в. Франції
- г. Італії

552. Історичні рамки епохи Відродження:

- а. XVI – XVII ст.
- б. XIV – XVI ст.
- в. XV – XVI ст.
- г. XIV – XV ст.

553. Філософське мислення епохи Відродження характеризується як:

- а. антропоцентризм
- б. індивідуалізм
- в. технократизм
- г. космоцентризм

554. Гуманізм – це:

- а. сентиментальність, доброта
- б. непідкупність, безстрашність і боротьба проти нелюдяності

- в. людинолюбство, повага особистої гідності людини
- г. всі варіанти вірні

555. Пантеїзм – це:

- а. визнання розуму головним знаряддям пізнання
- б. всебожжя, визнання присутності Бога у всій природі
- в. визнання первинності матерії по відношенню до свідомості
- г. уміння людини знаходити приховане значення предмета, тексту тощо

556. Секуляризація – це:

- а. аналіз походження слів
- б. з'ясування морального сенсу життя
- в. звільнення світського життя від релігії
- г. з'ясування ходу думок людини

557. Гуманісти піддали критиці:

- а. праці "батьків церкви"
- б. християнське віровчення загалом
- в. схоластику
- г. вчення томізму

558. Вкажіть особливість ренесансної натурфілософії:

- а. пантеїзм
- б. плюралізм
- в. дуалізм
- г. атеїзм

559. Яка ідея філософії Відродження поставила людину у центр світобудови?

- а. гуманізму
- б. антропоцентризму
- в. антисхоластики
- г. естетичного розуміння дійсності

560. Виберіть відомий твір Миколи Кузанського:

- а. "Про причину, початок і єдине"
- б. "Про вчене незнання"
- в. "Про нескінченність Всесвіту і світів"
- г. "Про природу"

561. Філософія природи Дж. Бруно – це:

- а. дуалізм
- б. креаціонізм
- в. пантеїзм
- г. деїзм

562. Яку позицію виражає теза Дж. Бруно, що природа є не що інше як Бог у речах?

- а. пантеїзму
- б. атеїзму
- в. деїзму
- г. панлогізму

563. Визначте натурфілософа епохи Відродження:

- а. М. Кузанський
- б. П. делла Мірандола
- в. Н. Макіавеллі
- г. Ф. Петрарка

564. Хто з філософів Відродження представляв гуманістичний напрям?

- а. Н. Макіавеллі
- б. Дж. Бруно
- в. Ф. Петрарка
- г. М. Кузанський

565. Т. Мор і Т. Кампанелла є представниками:

- а. неоплатонізму
- б. політичної філософії
- в. натурфілософії
- г. утопічного соціалізму

566. В якій праці Н. Макіавеллі здійснив обґрунтування світської держави?

- а. трактат "Державець"
- б. трактат "Левіафан"
- в. діалог "Держава"
- г. утопія "Місто Сонця"

567. Родоначальником ідеології гуманізму був:

- а. Л. да Вінчі
- б. Ф. Петрарка
- в. М. Фічіно
- г. Е. Роттердамський

568. Еразм Роттердамський написав працю:

- а. "Державець"
- б. "Досліди"
- в. "Держава"
- г. "Похвала глупству"

569. Гуманісти епохи Відродження стверджували, що:

- а. "немає істоти нещаснішої за людину"
- б. "мета виправдовує засоби"
- в. "чудо велике є людина"
- г. "буття Бога може бути доведене"

570. Яка провідна тема філософських пошуків епохи Відродження?

- а. гуманізм
- б. теоцентризм
- в. метафізика
- г. епістемологія

571. Пантеїстичні ідеї притаманні філософській системі:

- а. Т. Кампанелли
- б. М. Кузанського

- в. Н. Макіавеллі
- г. Т. Мора

572. Натурфілософія Дж. Бруно сформована під впливом:

- а. геліоцентричної системи
- б. геоцентричної системи
- в. канонічно-церковного вчення
- г. космоцентричної системи

573. Головна риса філософії Відродження:

- а. кордоцентризм
- б. антропоцентризм
- в. теоцентризм
- г. космоцентризм

574. Про острів Утопію розповів:

- а. М. Монтень
- б. Е. Роттердамський
- в. Т. Мор
- г. Н. Макіавеллі

575. Кому належать слова "Спалити – не значить спростувати"?

- а. Ф. Петрарці
- б. Дж. Бруно
- в. Т. Кампанеллі
- г. Н. Макіавеллі

576. Ідеологами протестантизму були:

- а. М. Лютер і Ж. Кальвін
- б. Ф. Вольтер і Ж.-Ж. Руссо
- в. Т. Мор і Т. Кампанелла
- г. М. Кузанський і Г. Галілей

577. Ідейні погляди Дж. Бруно можна віднести до:

- а. волюнтаризму
- б. політеїзму
- в. пантеїзму
- г. панлогізму

578. Уявлення про Бога як безособове начало, яке злите зі всім Всесвітом, називається:

- а. політеїзм
- б. аскетизм
- в. деїзм
- г. пантеїзм

579. Хто з філософів Відродження представляє утопічний соціалізм?

- а. Т. Кампанелла
- б. М. Кузанський
- в. Л. да Вінчі
- г. Ф. Петрарка

580. Визначте філософа епохи Відродження, погляди якого відносять до утопічного соціалізму:

- а. Дж. Бруно
- б. Т. Мор
- в. М. Монтень
- г. Л. Валла

581. Крилатий вираз "Мета виправдовує засоби" належить:

- а. М. Коперніку
- б. Н. Макіавеллі
- в. Г. Галілею
- г. Е. Роттердамському

582. Відомим соціальним філософом епохи Відродження був:

- а. Н. Макіавеллі
- б. М. Лютер
- в. Ж. Кальвін
- г. Г. Галілей

583. "Королем гуманізму" вважають:

- а. М. Фічіно
- б. Т. Мора
- в. Е. Роттердамського
- г. Л. Валла

584. Як називав своє вчення Е. Роттердамський?

- а. "Апологія насолоди"
- б. "Природна релігія"
- в. "Всезагальна релігія"
- г. "Філософія Христа"

585. Як Т. Мор назвав свою працю про ідеальний державний устрій?

- а. "Місто Сонця"
- б. "Про свободу волі"
- в. "Утопія"
- г. "Про дух Законів"

586. Який вираз належить Н. Макіавеллі?

- а. "Полюби Бога всім серцем своїм і всією душею своєю – і роби, що хочеш"
- б. "Я мислю, значить, я існую"
- в. "Розумію, щоб вірити"
- г. "В основі людської діяльності лежить "інтерес"

587. М. Копернік є творцем:

- а. геліоцентричної картини світу
- б. геоцентричної картини світу
- в. космоцентричної картини світу
- г. синергетичної картини світу

588. Філософ епохи Відродження, католицький кардинал, автор праці "Про вчене незнання":

- а. Г. Галілей
- б. Дж. Бруно

- в. М. Кузанський
- г. Е. Роттердамський

589. Що має на увазі Е. Роттердамський, пишучи: "Без мене ніяке суспільство, ніякі життєві зв'язки не були би приємними і міцними"?

- а. розум
- б. лестоці
- в. самолюбство
- г. безглуздість

590. Хто з філософів Відродження був скептиком?

- а. М. Монтень
- б. М. Кузанський
- в. Дж. Бруно
- г. М. Фічіно

591. Як називається епоха відновлення античності в Європі?

- а. Просвітництво
- б. Відродження
- в. Новий час
- г. Середні віки

592. Визначте основний об'єкт дослідження, міру речей та відношень в епоху Відродження:

- а. Бог
- б. космос
- в. людина
- г. природа

593. Яка світська світоглядна позиція епохи Відродження протистояла схоластиці і духовному пануванню Церкви?

- а. природоцентризм
- б. кордоцентризм
- в. естетизм
- г. гуманізм

594. Хто автор твору "Промова про свободу і гідність людини"?

- а. Ніколо Макіавеллі
- б. Піко делла Мірандола
- в. Ансельм Кентерберійський
- г. Мішель Монтень

595. Положення про нескінченність Всесвіту у часі та просторі, про злиття Бога і природи обґрунтував:

- а. Ф. Петрарка
- б. Дж. Бруно
- в. К. Птолемей
- г. Г. Галілей

596. Італійський поет, автор сонетів про Лауру, засновник гуманізму, критик схоластики:

- а. Франческо Петрарка
- б. Марсіліо Фічіно

- в. Джовані Бокаччо
- г. Данте Аліґ'єрі

597. Яка примара людського розуму, за Ф. Беконом, стоїть на заваді досягнення істини?

- а. віри
- б. печери
- в. ідеології
- г. авторитету

598. У праці "Роздуми про метод" Р. Декарт наводить правило для досягнення істинного знання. Виберіть його із запропонованих:

- а. в розрахунках дотримуватись міри, розуміючи, що в будь-якому випадку всього не передбачити
- б. фіксувати спостереження за допомогою певних систем позначення, прийнятих у науці
- в. звільнити розум від заблуджень, які затіняють або заважають пізнанню
- г. свої ідеї розташовувати у певній послідовності, починаючи з простих, просуваючись, ніби по сходинках до більш складних

599. Назвіть представника філософії Нового часу:

- а. Піфагор
- б. Ф. Бекон
- в. Д. Дідро
- г. К. Тертуліан

600. Для філософії Р. Декарта характерною рисою є:

- а. механіцизм
- б. атеїзм
- в. сенсуалізм
- г. волюнтаризм

601. Хто був родоначальником емпіризму як філософського напрямку Нового часу?

- а. Джон Локк
- б. Френсіс Бекон
- в. Рене Декарт
- г. Томас Гоббс

602. Хто вважав, що свідомість новонародженої людини є "чистою дошкою"?

- а. Дж. Локк
- б. Дж. Берклі
- в. Б. Спіноза
- г. Р. Декарт

603. Яка картина світу лежить в основі філософських систем французьких просвітителів Нового часу?

- а. релігійна
- б. релятивістська
- в. механічна
- г. міфологічна

604. Хто із наведених філософів стояв на позиціях раціоналізму?

- а. Р. Декарт
- б. Дж. Локк
- в. Ф. Бекон
- г. Т. Гоббс

605. Характерною рисою філософії Нового часу була:

- а. логічність
- б. примат віри над розумом
- в. антропологізм
- г. науковість

606. Головною проблемою філософії Нового часу була:

- а. відношення матеріального та ідеального
- б. пошуку методу наукового пізнання
- в. людини
- г. Бога

607. Хто із філософів Нового часу є автором афоризму: "Знання – це сила"?

- а. Т. Гоббс
- б. Р. Декарт
- в. Ф. Бекон
- г. Д. Локк

608. Виберіть філософський напрям, прихильники якого вважали, що в інтелекті немає нічого, чого б не було в відчуттях:

- а. емпіризм
- б. раціоналізм
- в. ірраціоналізм
- г. скептицизм

609. Справжнім шляхом пізнання, на думку Ф. Бекона, є:

- а. павука
- б. мурахи
- в. бджоли
- г. всі відповіді правильні

610. Кому належить вислів: "Я мислю – відповідно, я існую"?

- а. Д. Берклі
- б. Ф. Бекону
- в. Б. Спінозі
- г. Р. Декарту

611. Що являється джерелом знання з точки зору раціоналізму?

- а. апіорні категорії розсудку
- б. розум та відчуття
- в. досвід
- г. розум

612. Хто із філософів Нового часу вважав людину як єдність двох субстанцій – тіла та духу?

- а. П. Гольбах
- б. Р. Декарт

- в. Д. Дідро
- г. Ж.-Ж. Руссо

613. Головним атрибутом матерії, на думку Р. Декарта, є:

- а. протяжність
- б. вічність
- в. мінливість
- г. дискретність

614. Як називається вчення, яке визнає Бога як творця природи, її законів та руху, але заперечує втручання Бога у природні процеси після акту творіння?

- а. атеїзм
- б. політеїзм
- в. теїзм
- г. деїзм

615. Представниками емпіризму у філософії Нового часу були:

- а. П. Гассенді, П. Бейль, Н. Мальбраш
- б. Д. Дідро, К. Гельвецій, П. Гольбах
- в. Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц
- г. Ф. Бекон, Т. Гоббс, Д. Локк

616. Визначте автора твору "Людина—машина":

- а. Ламетрі
- б. Руссо
- в. Гельвецій
- г. Дідро

617. Метод Ф. Бекона:

- а. дедукція
- б. діалектика
- в. індукція
- г. метафізика

618. Хто із філософів Нового часу заперечував об'єктивне існування матерії?

- а. Т. Гоббс
- б. Д. Берклі
- в. Г. Лейбніц
- г. Б. Спіноза

619. Хто автор праці "Новий органон"?

- а. Дж. Локк
- б. Б. Спіноза
- в. Аристотель
- г. Ф. Бекон

620. Емпіризм виводить все пізнання із:

- а. почуттєвого досвіду
- б. чуттєвого уявлення
- в. чуттєвого сприйняття
- г. чуттєвого досвіду

621. Який напрям у філософії вважає розум основою пізнання людини?
- а. раціоналізм
 - б. ірраціоналізм
 - в. сенсуалізм
 - г. релятивізм
622. Безпосереднє вбачання істини розумом Р. Декарт називав:
- а. дедукцією
 - б. індукцією
 - в. інтуїцією
 - г. прозрінням
623. Філософське вчення про всезагальну одухотвореність матерії називається:
- а. анімізм
 - б. гілозоїзм
 - в. спиритуалізм
 - г. фетишизм
624. Французький філософ Нового часу, засновник алгебри та геометрії:
- а. Р. Декарт
 - б. Б. Паскаль
 - в. Д. Дідро
 - г. Г. Лейбніц
625. Французькі філософи-просвітителі вважали, що:
- а. суспільство неухильно рухається по шляху, що веде до заснованого на законі та розумі порядку
 - б. єдність світу визначається не Божественним началом, а розвитком людського розуму
 - в. критеріями прогресу виступають розвиток розуму, науки, культури, просвітництво народу
 - г. всі варіанти вірні
626. Хто з філософів вважав основою буття "монади"?
- а. Г. Лейбніц
 - б. Б. Спіноза
 - в. Д. Берклі
 - г. Т. Гоббс
627. Центральним поняттям онтології Р. Декарта є:
- а. матерія
 - б. субстанція
 - в. монада
 - г. апейрон
628. Кому з філософів Нового часу належить ідея поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову?
- а. Ф. Бекону
 - б. Д. Локку
 - в. Ж.-Ж. Руссо
 - г. Т. Гоббсу

629. Кого з філософів Нового часу вважають "великим скептиком"?
- а. Д. Дідро
 - б. І. Канта
 - в. Д. Юма
 - г. Р. Декарта
630. Назвіть філософа, який сформулював теорію держави на основі суспільного договору:
- а. Д. Юм
 - б. Р. Декарт
 - в. Т. Гоббс
 - г. Ж. Ламетрі
631. Кому належить крилатий вираз "війна всіх проти всіх"?
- а. Т. Гоббсу
 - б. Д. Локку
 - в. Ж.-Ж. Руссо
 - г. Д. Юму
632. Хто автор виразу "людина людині – вовк"?
- а. К. Гельвецій
 - б. Ф. Вольтер
 - в. Н. Макіавеллі
 - г. Т. Гоббс
633. Родоначальником лібералізму у філософії Нового часу був:
- а. Б. Мандевіль
 - б. Дж. Локк
 - в. Б. Спіноза
 - г. Ф. Бекон
634. Ф. Бекон – основоположник:
- а. концептуалізму
 - б. номіналізму
 - в. реалізму
 - г. емпіризму
635. Філософ Нового часу, адвокат, державний діяч та природодослідник:
- а. Ф. Бекон
 - б. Р. Декарт
 - в. Д. Берклі
 - г. Б. Спіноза
636. "Чистою дошкою" Джон Локк називав:
- а. людське тіло
 - б. людську душу
 - в. космічний розум
 - г. суспільство
637. Філософ-просвітител, який розробляв проблему "культура – цивілізація":
- а. Ф. Вольтер
 - б. Ж.-Ж. Руссо

- в. Д. Дідро
- г. К. Гельвецій

638. Д. Локк вважав, що свобода людини:

- а. абсолютна і ніким не контролювана
- б. відносна і залежить від умов життя людини
- в. обмежена свободою інших людей
- г. обмежена силою держави

639. Ф. Вольтер вважав людину істотою:

- а. природною
- б. політичною
- в. суспільною
- г. біосоціальною

640. Філософія Дж. Берклі:

- а. дуалістична
- б. об'єктивно ідеалістична
- в. суб'єктивно ідеалістична
- г. матеріалістична

641. Філософія Р. Декарта:

- а. дуалістична
- б. матеріалістична
- в. ідеалістична
- г. соліпсична

642. Хто автор крилатого виразу "Існувати – значить бути сприйнятим"?

- а. Р. Декарт
- б. Т. Гоббс
- в. Б. Спіноза
- г. Дж. Берклі

643. Як називається філософський напрям, який розвивав ідеї Р. Декарта?

- а. сенсуалізм
- б. картезіанство
- в. концептуалізм
- г. реалізм

644. Вихідним принципом філософування Р. Декарта був:

- а. діалектика
- б. сумнів
- в. інтуїція
- г. експеримент

645. На думку Т. Гоббса, "природний стан" – це:

- а. любов до ближнього
- б. боротьба проти несправедливості
- в. рівновага любові та ненависті
- г. війна всіх проти всіх

646. Хто автор філософського твору "Левіафан"?

- а. Т. Гоббс
- б. Ж.-Ж. Руссо
- в. К. Гельвецій
- г. Д. Дідро

647. Вкажіть представника мілетської школи:

- а. Піфагор
- б. Демокріт
- в. Сократ
- г. Анаксимандр

648. Назвіть філософа-ідеаліста класичного періоду античної філософії:

- а. Аристотель
- б. Фалес
- в. Платон
- г. Демокріт

649. Назвіть давньогрецького філософа, який вважав, що у світі все походить від одного матеріального першоеlementу – вогню:

- а. Геракліт
- б. Демокріт
- в. Протагор
- г. Емпедокл

650. Назвіть одну з основних філософських шкіл епохи Еллінізму:

- а. мілетці
- б. піфагорійці
- в. стоїки
- г. орфіки

651. Яка форма державного правління, на думку Платона, не може бути прийнятною?

- а. монархія
- б. аристократія
- в. демократія
- г. бюрократія

652. Філософія як теоретична форма світогляду зародилася в:

- а. Індії
- б. Греції
- в. Вавилоні
- г. Китаї

653. Етичне вчення, що визначає сенс життя в отриманні насолоди, називається:

- а. гедонізм
- б. альтруїзм
- в. аскетизм
- г. стоїцизм

654. Хто з філософів перший ужив слово "філософія"?

- а. Сократ
- б. Піфагор

- в. Демокріт
- г. Геракліт

655. Переорієнтація в дослідження античної філософії з природи на людину була здійснена:
- а. Сократом
 - б. Демокрітом
 - в. Парменідом
 - г. Епікуром
656. Характерною рисою світогляду Античності був:
- а. теоцентризм
 - б. антропоцентризм
 - в. наукоцентризм
 - г. космоцентризм
657. На думку стоїків, сенс життя людини полягає у:
- а. вмінні мужньо та гідно підпорядкуватися долі
 - б. прагненні відмовитися від всіх суспільних обов'язків
 - в. прагненні боротися за справедливий суспільний порядок
 - г. вмінні насолоджуватися життям
658. Твердження про існування двох світів – "світу ідей" та "світу речей" належить:
- а. Аристотелю
 - б. Платону
 - в. Піфагору
 - г. Протагору
659. Хто автор вчення про "ідеальну державу"?
- а. Піфагор
 - б. Сократ
 - в. Платон
 - г. Аристотель
660. Як називали перших грецьких філософів?
- а. "фізиками"
 - б. "математиками"
 - в. "політиками"
 - г. "софістами"
661. Першою філософською школою Стародавньої Греції вважається:
- а. елейська
 - б. мілетська
 - в. піфагорійська
 - г. кенійська
662. Натурфілософія Античності – це:
- а. спосіб пізнання об'єктивного світу
 - б. синонім матеріалізму
 - в. філософія природи
 - г. космоцентризм
663. Перші античні філософи під природним першопочатком світу розуміли:

- а. певну природну стихію
- б. фізичну речовину
- в. оречевлену першопочаткову ідею
- г. ейдос

664. Виберіть із запропонованих висловів, той який належить Фалесу:

- а. "Пізнай самого себе"
- б. "Все тече, все міняється"
- в. "Все із води"
- г. "Людина є мірою всіх речей"

665. Анаксімен вважав першоосновою всього суцього:

- а. воду
- б. вогонь
- в. повітря
- г. число

666. Першопочатком всього суцього у світі Геракліт вважав:

- а. атом
- б. вогонь
- в. число
- г. воду

667. Кому належить твердження, що все суще є число?

- а. Зенону
- б. Геракліту
- в. Піфагору
- г. Анаксимандру

668. Головним критерієм доброчесності грецькі філософи вбачали в:

- а. істині
- б. правді
- в. мірі
- г. красі

669. Основна заслуга софістів полягає у висування на перший план проблеми:

- а. природи
- б. матерії
- в. духу
- г. людини

670. Кому належить вислів "Людина – міра всіх речей"?

- а. Протагору
- б. Сократу
- в. Аристотелю
- г. Епікуру

671. Хто є автором афоризму "Я знаю, що нічого не знаю"?

- а. Фалес
- б. Сократ

- в. Демокріт
- г. Піфагор

672. Який за своєю суттю метод Сократа?

- а. метафізичний
- б. ідеографічний
- в. діалектичний
- г. дескриптивний

673. В чому полягала деструктивність метода Сократа?

- а. демонстрував відносність істини
- б. показував неможливість досягнення істини
- в. доказував можливість неможливого
- г. підводив співрозмовника до протиріччя

674. Як називався метод Сократа?

- а. маєвтика
- б. майоліка
- в. майтрея
- г. мантика

675. Філософія Платона – це:

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. матеріалізм
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. скептицизм

676. Яка природа платонівської ідеї?

- а. нематеріальна та неумоосяжна
- б. матеріальна, але неумоосяжна
- в. нематеріальна, але умоосяжна
- г. матеріальна та умоосяжна

677. Хто характеризував буття як безтілесні ідеї?

- а. Сократ
- б. Платон
- в. Епікур
- г. Аристотель

678. Платон вважав, що пізнання світу є:

- а. пригадуванням безсмертної душі
- б. пізнанням природи
- в. пізнанням чисел
- г. пізнанням себе

679. Хто із філософів визначив філософію як вчення про першопричину?

- а. Сократ
- б. Піфагор
- в. Аристотель
- г. Платон

680. Який філософ вважав логіку знаряддям пізнання?

- а. Платон
- б. Цицерон
- в. Аристотель
- г. Архімед

681. Які основні закони були розроблені Аристотелем?

- а. атомістичного матеріалізму
- б. антиномій чистого розуму
- в. формальної логіки
- г. етики

682. На думку Аристотеля, людина є політичною твариною, тому що:

- а. може досягти блага тільки спільно
- б. політика визначає хід історії
- в. людина реалізує свій потенціал в політичній боротьбі
- г. поза інститутами влади людина знищила б собі подібних

683. Виберіть правильне визначення матерії, за Аристотелем:

- а. це сутність, субстанція
- б. це первень, що носить потенціальний характер та утворює чуттєво сприймаючу реальність
- в. це те саме, що небуття
- г. це видимість, ілюзія наших органів відчуття

684. Згідно з Платоном, механізм виявлення істини – це:

- а. анамнез
- б. калокагатія
- в. автократія
- г. евдемонізм

685. Умоглядне тлумачення природи без опори на досвідне природознавство називається:

- а. утопією
- б. натурфілософією
- в. метафізикою
- г. соціал-дарвінізмом

686. В якому періоді античної філософії питання про першопочаток світу було центральним?

- а. елліністичному
- б. класичному
- в. досократичному
- г. сократичному

687. Основними представниками класичного періоду античної філософії були:

- а. епікурейці, стоїки, скептики
- б. піфагорійці, орфіки, софісти
- в. Фалес, Анаксимандр, Анаксімен, Геракліт
- г. Сократ, Платон, Аристотель

688. Першим філософом, який поставив питання про відмінність між філософією та іншими сферами знання, був:

- а. Аристотель
 - б. Геракліт
 - в. Платон
 - г. Демокріт
689. Хто вперше розмежував думку, знання і мудрість?
- а. Фалес
 - б. Сократ
 - в. Платон
 - г. Аристотель
690. Що саме шукав Діоген, коли ходив містом удень із ліхтарем, що світився?
- а. щастя
 - б. справедливість
 - в. людину
 - г. втрачені гроші
691. Що означало слово "космос" для античних філософів?
- а. впорядкованість
 - б. незмінність
 - в. множинність світів
 - г. нескінченність
692. Філософ і вчений, вчитель відомого великого правителя:
- а. Піфагор
 - б. Архімед
 - в. Аристотель
 - г. Сократ
693. Серед основних шкіл епохи Еллінізму не було:
- а. схоластичної
 - б. епікурейської
 - в. скептичної
 - г. стоїчної
694. Хто автор відомого афоризму "Я знаю, що нічого не знаю, але інші не знають навіть цього"?
- а. Платон
 - б. Сенека
 - в. Марк Аврелій
 - г. Сократ
695. Кого в Стародавній Греції називали "софістами"?
- а. богословів
 - б. платних учителів риторики
 - в. учнів Сократа
 - г. мудрих правителів
696. Хто був засновником етичного раціоналізму, тобто вважав знання основою чеснот, а незнання – джерелом зла?

- а. Піфагор
- б. Демокріт
- в. Сократ
- г. Епікур

697. Антропологія – це:

- а. вчення про суспільство
- б. вчення про людські цінності
- в. вчення про розвиток і всезагальний зв'язок
- г. вчення про людину

698. Визначальною ознакою філософського змісту поняття "людина" є:

- а. біологічні дані
- б. наявність другої сигнальної системи
- в. фізіологічні дані
- г. психологічні дані

699. Яка з концепцій про людину належить до біологізаторської?

- а. конвенціоналізм
- б. соціологізм
- в. панлогізм
- г. віталізм

700. Назвіть одну з основних гіпотез походження людини:

- а. антропологічна
- б. теологічна
- в. технологічна
- г. коеволюційна

701. Сутність людини полягає у:

- а. матеріальних потребах
- б. соціальності
- в. політичних інтересах
- г. комунікації

702. В епоху Відродження людину та її місце у світі трактували як:

- а. повністю визначені Богом
- б. визначені долею
- в. людина – тимчасовий гість у матеріальному світі
- г. вільну діяльну істоту, творця культури

703. Людина є істотою:

- а. біологічною
- б. соціальною
- в. ноосферною
- г. біосоціальною

704. Хто з філософів стверджував, що "проблема людини є основною проблемою філософії"?

- а. М. Бердяєв
- б. Фалес

- в. Р. Декарт
- г. А. Августин

705. Назвіть філософа, який вважав питання "що таке людина?" основним питанням філософії:
- а. Сократ
 - б. І. Кант
 - в. К. Маркс
 - г. О. Конт
706. Визначте одну з основних гіпотез походження людини:
- а. антропологічна концепція
 - б. технологічна концепція
 - в. космічна концепція
 - г. біфуркаційна концепція
707. До основних гіпотез походження людини не належить:
- а. трудова теорія походження людини
 - б. концепція космічного походження людини
 - в. релігійна концепція походження людини
 - г. теорія "Великого вибуху"
708. Основною концепцією походження людини вважають:
- а. волюнтаристську
 - б. когерентну
 - в. еволюційну
 - г. флуктуаційну
709. Вчення про сутність та природу людини, що стоїть на біологізаторських засадах, – це:
- а. соціал-дарвінізм
 - б. органопроекція
 - в. теологічну
 - г. космічну
710. До натуралістичних (біологізаторських) концепцій природи та сутності людини не належить:
- а. теорія Мальтуса
 - б. євгеніка
 - в. неомальтузіанство
 - г. трудова
711. Яка теорія про людину поєднала в собі антропогенез із соціогенезом?
- а. трудова
 - б. космічна
 - в. ноосфери
 - г. фрейдизм
712. Визначальною ознакою людини є:
- а. діяльність
 - б. праця
 - в. боротьба за виживання
 - г. тривалість життя

713. Суто людською (специфічною) ознакою слід вважати:
- а. соціальність
 - б. емоційність
 - в. свідомість
 - г. емпатію
714. Особливістю соціологізаторства у підході до людини є:
- а. зведення людини до функції географічного середовища
 - б. зведення існування людини до дії умовних і безумовних інстинктів
 - в. зведення людини до духовної істоти
 - г. зведення людини до функції її соціального способу життя
715. Оберіть ознаку соціологізаторського підходу до людини:
- а. ігнорує природно-біологічні чинники людського існування
 - б. абсолютизує природно-біологічні чинники людського існування
 - в. абсолютизує духовні чинники людського існування
 - г. ігнорує можливість самовизначення, свободу вибору людини
716. Яка теза не стосується соціологізаторського тлумачення людини?
- а. ігнорується "надсоціальна" сила
 - б. ігнорується духовна сутність
 - в. ігноруються природно-біологічні чинники людського існування
 - г. людина як духовна істота є відображенням попередньої історії людства та його культури
717. Стародавня індійська, китайська та грецька філософія розглядала людину як:
- а. "малий світ"
 - б. духовну істоту
 - в. самодостатню, автономну особистість
 - г. чуттєво-тілесну істоту
718. В епоху Відродження людину вважали як:
- а. духовну істоту
 - б. мікрокосмос
 - в. самодостатню, автономну істоту
 - г. розумну істоту
719. У Середні віки людину трактували як:
- а. гріховну істоту
 - б. духовну істоту
 - в. розумну істоту
 - г. чуттєво-тілесну істоту
720. В Новому часі людину вважали:
- а. суспільною істотою
 - б. частинкою Космосу
 - в. тварною істотою
 - г. розумною істотою
721. Сучасна філософія підходить до людини як:

- а. унікальної духовної істоти
- б. чуттєво-тілесної істоти
- в. ідеальної істоти
- г. ущербної істоти

722. При визначенні сутності людини К. Маркс виключає таку ознаку як:

- а. сукупність усіх суспільних відносин
- б. абстрактна сутність людини
- в. трактування людини як продукту суспільства
- г. суб'єкт суспільно-практичної діяльності

723. Процес формування людини називається:

- а. антропогенезом
- б. соціалізацією
- в. гомогенезом
- г. адаптацією

724. На думку якого філософа "людина є мислячою річчю"?

- а. Р. Декарта
- б. І. Канта
- в. Ж-Ж. Руссо
- г. Й. Фіхте

725. Марксизм у людині перш за все виокремлює:

- а. сукупність усіх суспільних відносин
- б. стадне почуття
- в. віру в соціальну справедливість
- г. здатність мислити

726. Хто з філософів стверджував, що "людина – це майбутнє людини"?

- а. І. Кант
- б. Сократ
- в. Ф. Ніцше
- г. Ж-П. Сартр

727. Яке вчення вважає інстинкти та біологічні потреби людини рушійною силою її суспільної поведінки?

- а. неотомізм
- б. прагматизм
- в. позитивізм
- г. фрейдизм

728. У християнській антропології важливою ознакою людської істоти є:

- а. свобода волі
- б. гріховність
- в. несвобода
- г. страх

729. До біологізаторських концепцій сутності людини належить:

- а. екзистенціалізм
- б. соціал-дарвінізм

- в. феноменологія
- г. неомарксизм

730. Згідно з концепцією креаціонізму, людина:

- а. виникла у результаті впливу космічного випромінювання
- б. створена Богом
- в. є продуктом космічного розуму
- г. є результатом еволюції

731. Виберіть правильне твердження:

- а. людина – це соціальна істота, біологічні чинники не впливають на її поведінку
- б. поведінка людини повністю задається її генотипом
- в. сутність людини соціальна, але на її діяльність впливають і біологічні чинники
- г. людина та її поведінка визначаються біологічними законами

732. Теза "Людина – це прагнення бути людиною" означає, що:

- а. людиною не народжуються, нею стають
- б. в людині немає нічого незмінного, постійного
- в. мета справжньої людини – бути Богом
- г. мета кожного індивіда – бути надлюдиною

733. Що означає твердження "Людина – це стремління бути людиною"?

- а. інтенція до Абсолюту
- б. соціальний розвиток людини безмежний
- в. бути як усі
- г. технологічно вдосконалюватися

734. Хто автор вислову "Людина є мірою всіх речей"?

- а. Сократ
- б. Г. Сковорода
- в. І. Кант
- г. Протагор

735. До якого світу належить людина згідно з І Кантом?

- а. соціального
- б. свободи
- в. природи
- г. природи і свободи

736. Хто автор визначення людини як "тварини політичної"?

- а. Аристотель
- б. Ф. Вольтер
- в. Ф. Ніцше
- г. К. Маркс

737. Окресліть позицію, яка виходить із принципу, що служіння людям є сенсом життя:

- а. гедонізм
- б. егоїзм
- в. альтруїзм
- г. аскетизм

738. Світоглядна позиція, яка ґрунтується на вірі у невідворотну, невблаганну дію закону долі, називається:

- а. детермінізм
- б. фаталізм
- в. волюнтаризм
- г. інтенціоналізм

739. Яка філософська парадигма, виходячи з тези про єдність людини зі світом, вважає людину активним учасником космічної еволюції?

- а. космоцентризм
- б. теоцентризм
- в. антропоцентризм
- г. антропокосмізм

740. Особистість – це:

- а. індивід, який досяг успіху, популярності історично значуща фігура
- б. конкретний індивід
- в. людина як суб'єкт свідомої діяльності та суспільних відносин
- г. характеристика окремої людини щодо притаманних їй індивідуальних неповторних рис

741. Філософський напрям, що розглядає особистість як найвищу цінність, називається:

- а. марксизмом
- б. фрейдизмом
- в. персоналізмом
- г. прагматизмом

742. Субстанційні засади здоров'я людини:

- а. біологічні якості
- б. духовні чинники
- в. соціальні умови
- г. всі варіанти вірні

743. Соціальними якостями індивіда є:

- а. зовнішність
- б. темперамент
- в. характер
- г. потреби

744. Визначте соціальну якість індивіда:

- а. світогляд
- б. інстинкт
- в. пам'ять
- г. сила

745. Спільним у вирішенні проблеми людини у марксизмі, фрейдизмі та екзистенціалізмі є:

- а. утвердження безсмертя людини
- б. заперечення позаісторичної сутності людини
- в. аналіз конфлікту свідомості з несвідомим
- г. опис метафізичного бунту

746. Способом буття людини як свідомої істоти є:

- а. мистецтво
- б. природа
- в. держава
- г. суспільство

747. Філософія права – це розділ:

- а. політичної філософії
- б. соціальної філософії
- в. загальної філософії
- г. спеціальної філософії

748. Позитивне право існує у формі:

- а. системи правових норм
- б. ідеальних першооснов права
- в. суспільних цінностей та ідеалів
- г. юридичних фактів і відносин

749. Природне право існує у формі:

- а. правових відносин і судових рішень
- б. чинної системи правових норм
- в. ідеальних першооснов права
- г. юридичних фактів і відносин

750. Філософія права описує право таким, яким воно:

- а. є
- б. повинно бути
- в. не повинно бути
- г. не є

751. Основними типами праворозуміння є:

- а. правовий позитивізм і природно-правове мислення
- б. позитивно-правове мислення і правовий нігілізм
- в. правовий позитивізм і правовий нігілізм
- г. правовий ідеалізм і правовий нігілізм

752. Способами обґрунтування права є:

- а. об'єктивність
- б. суб'єктивність
- в. інтерсуб'єктивність
- г. інтраоб'єктивність

753. До об'єктивістських теорій належать:

- а. юридичний економізм
- б. філософія раціоналізму
- в. філософія цінностей
- г. філософія свідомості

754. До суб'єктивістських теорій належать:

- а. юридичний біологізм
- б. юридичний економізм

- в. правовий екзистенціалізм
- г. юридичний детермінізм

755. Право відрізняється від моралі:

- а. за поколінням
- б. за змістовним навантаженням
- в. за способом забезпечення
- г. за характером реалізації

756. Структурними елементами правової реальності є:

- а. уявне і формальне право
- б. природне і позитивне право
- в. живе і формальне право
- г. писане і неписане право

Основний рівень

1. Головним релігійним джерелом української філософії є:

- а. католицький варіант християнства
- б. язичницькі уявлення про світ
- в. православний варіант християнства
- г. протестантизм

2. Києво-Руська протофілософська думка генетично успадковує:

- а. корпус ідей середньовічної схоластики
- б. ідеї давньогрецької філософії
- в. римсько-елліністичні філософські здобутки
- г. західну християнську апологетику

3. Однією із суттєвих суспільно-історичних особливостей української філософії є:

- а. увага до проблем людини
- б. схильність до релігійного пояснення світу
- в. синкретичність, системність та цілісність
- г. підвищена увага до створення теоретичних систем та моделей світу

4. Автором тексту "Слово" ("Моління") є:

- а. Клим Смолятич
- б. Митрополит Іларіон
- в. Нестор Літописець
- г. Данило Заточеник

5. Українська полемічна література доби Відродження була спрямована проти:

- а. московських імперських настроїв
- б. римо-католицької духовної експансії
- в. православного церковного догматизму
- г. татаро-монгольської навали

6. Хто з перерахованих нижче мислителів надав перевагу чернечому способу життя на противагу активно-світській громадянській діяльності?

- а. І. Вишенський
- б. Д. Заточеник

- в. Ю. Дрогобич
- г. Г. Сковорода

7. Хто є автором тексту "Прогностична оцінка поточного 1483 року"?

- а. С. Зизаній
- б. З. Копистенський
- в. Ю. Дрогобич
- г. К. Транквіліон-Ставровецький

8. Зміст філософських курсів та досліджень у Києво-Могилянській академії мав за основу:

- а. ідеї Б. Спінози
- б. ідеї Ранняго Просвітництва
- в. релігійно-філософський доробок Візантійських православних студій
- г. ідеї Р. Декарта

9. У вченні Г. Сковороди про "три світи та дві натури" подано наступну класифікацію світів (регіонів буття):

- а. матеріальний, чуттєвий, духовний
- б. макросвіт, мікросвіт, символічний світ
- в. видимий, невидимий та потойбічний
- г. земний, небесний, символічний

10. Найбільшим соціальним злом, на думку Г. Сковороди, є:

- а. сріблολюбство
- б. воля до влади
- в. неспроможність праці
- г. догматизм та тиранізм

11. П. Юркевич є автором і дослідником концепції:

- а. конформізму
- б. кордоцентризму
- в. панпсихізму
- г. символізму

12. Період романтизму в українській філософії позначається наступним явищем:

- а. переорієнтація до художньо-герменевтичного способу осягнення світу
- б. переорієнтація в бік гносеологічно-праксеологічних досліджень
- в. формування нової, автентично української теорії пізнання
- г. переорієнтація в бік суспільно-політичної тематики

13. Автором першої ґрунтовної історіософсько-соціологічної теорії, що засвідчує та обґрунтовує автентичність та суверенність українського народу, є:

- а. М. Драгоманов
- б. Д. Донцов
- в. М. Грушевський
- г. В. Липинський

14. Основна тематика української академічної філософії кінця XIX – початку XX ст.:

- а. підвищена увага до суспільно-політичних проблем
- б. етико-праксеологічні студії

- в. формування української національної ідеї в умовах університетської освіти
- г. пошуки трансцендентальних умов та можливостей пізнання

15. Мислитель української діаспори, що започатковує традицію історико-філософських досліджень в українській філософії:

- а. Д. Чижевський
- б. П. Копнін
- в. В. Вернадський
- г. М. Бердяєв

16. Українській філософії притаманна наступна риса:

- а. схильність до побудови теоретичних систем
- б. структурованість, дискретність та термінологічна оснащеність думки
- в. схильність до цілісно-інтуїтивного осмислення проблем та явищ
- г. гносеологічний скептицизм

17. Поява української академічної філософії пов'язана з діяльністю:

- а. Острозького культурного центру
- б. Києво-Могилянської академії
- в. Кирило-Мефодіївського товариства
- г. Харківського університету

18. Одним із джерел філософського світогляду І. Франка були:

- а. німецька класична філософія
- б. ідеї доби романтизму
- в. філософія К. Маркса
- г. схоластика

19. Поява соціологічної та історико-філософської думки в українській філософії пов'язана із творчістю:

- а. І. Франка
- б. М. Грушевського
- в. Г. Сковороди
- г. П. Юркевича

20. В. Вернадський розробив наступну концепцію:

- а. концепція сродної праці
- б. теорія національної еліти
- в. філософія кордоцентризму
- г. теорія ноосфери

21. Автором твору "Листи до братів-хліборобів" був:

- а. В. Липинський
- б. Д. Донцов
- в. П. Куліш
- г. М. Драгоманов

22. Посилення інтересу до людської життєвої реальності, етнічної та культурної самоідентифікації відбувається у наступний час:

- а. в епоху Княжої Доби
- б. на початку XIX ст.

- в. у період становлення академічної філософії
- г. наприкінці XVI – на початку XVII ст.

23. Курс філософії у Києво-Могилянській академії охоплював наступні складники:

- а. логіка, метафізика, релігієзнавство
- б. логіка, фізика та етика
- в. логіка, фізика, метафізика
- г. логіка, гносеологія, онтологія

24. Розуміння Святого Письма як особливого, символічного світу належить:

- а. П. Юркевичу
- б. Г. Сковороді
- в. І. Вишенському
- г. Д. Чижевському

25. Ідейним натхненником та засновником філософії українського романтизму вважається:

- а. П. Куліш
- б. М. Драгоманов
- в. І. Франко
- г. Т. Шевченко

26. Автором і дослідником концепції кордоцентризму називають:

- а. М. Гоголя
- б. П. Юркевича
- в. Т. Шевченка
- г. В. Вернадського

27. Українська література доби Відродження, спрямована проти Римо-католицької духовної експансії, отримала назву:

- а. полемічна
- б. догматична
- в. екуменічна
- г. поліфонічна

28. Данило Заточеник вважається автором тексту:

- а. "Слово" ("Моління")
- б. "Слово о полку Ігоревім"
- в. "Слово про закон і благодать"
- г. "Слово до дітей"

29. Митрополит Іларіон вважається автором тексту:

- а. "Слово" ("Моління")
- б. "Слово о полку Ігоревім"
- в. "Слово про закон і благодать"
- г. "Слово до дітей"

30. Д. Чижевський, перебуваючи в діаспорі, започатковує традицію ... досліджень в українській філософії:

- а. історико-філософських
- б. гносеологічних

- в. етичних
- г. естетичних

31. Пошуками трансцендентальних умов та можливостей пізнання цікавилась українська ... філософія кінця XIX – початку XX ст.:

- а. полемічна
- б. академічна
- в. синкретична
- г. феноменологічна

32. Переорієнтація в бік суспільно-політичної тематики в українській філософії відбувається в період

- а. романтизму
- б. Просвітництва
- в. Відродження
- г. Середньовіччя

33. У період Відродження здійснював свою діяльність:

- а. П. Юркевич
- б. О. Новицький
- в. Ю. Дрогобич
- г. Й. Шад

34. Одним із представників української полемічної філософії був:

- а. І. Вишенський
- б. Д. Заточеник
- в. Митрополит Іларіон
- г. Г. Сковорода

35. Предметом "аксіології" як філософської науки є:

- а. соціально-політичні цінності суспільства
- б. економічні вартості
- в. цінності окремої людини
- г. цінності як сенсоутворюючі начала людського буття

36. Вкажіть основне завдання аксіології як філософської дисципліни:

- а. виявлення співвідносності різних систем цінностей між собою
- б. аналіз онтологічного аспекту аксіології
- в. виявлення умови можливості "абсолютних оцінок", їх критерії
- г. аналіз цінності у загальній структурі буття, співвідношення цінності з наявним і належним у житті людини і спільноти

37. Що є основою класифікації цінностей, запровадженої М. Рокичем?

- а. функціональність, значущість цінностей
- б. тип мотиваційної мети, вираженої через універсальні потреби, крос-культурність
- в. цілісність і неподільність цінностей
- г. принцип історизму

38. Що є основою класифікації цінностей, запровадженої Ш. Шварцом на основі класифікації М. Рокича?

- а. функціональність, значущість цінностей
- б. тип мотиваційної мети, вираженої через універсальні потреби, крос-культурність
- в. цілісність і неподільність цінностей
- г. принцип історизму

39. Вкажіть одного із засновників аксіології як науки, який розмежовує поняття "значущість" (мисленнєвий зміст) і "цінність" (етико-естетичний зміст):

- а. Р.Г. Лотце
- б. І. Кант
- в. М. Шелер
- г. В. Дільтей

40. Вкажіть дві складові аксіологічного судження:

- а. опис і оцінка
- б. суб'єкт і предикат
- в. аргумент і факт
- г. опис і екстра опис

41. Вкажіть період виокремлення аксіології у самостійну філософську науку:

- а. I пол. 18 ст.
- б. II пол. 19 ст.
- в. I пол. 20 ст.
- г. II пол. 20 ст.

42. Вкажіть мислителя, який крізь теорію цінностей доводив "загальнозначущість цінностей", філософії загалом:

- а. Г.-Г. Гадамер
- б. М. Вебер
- в. В. Віндельбанд
- г. В. Дільтей

43. Представники якої школи запропонували трансцендентальну версію об'єктивно-ідеалістичної парадигми аксіології?

- а. Марбурзької
- б. Лейпцизької
- в. Страсбурзької
- г. Баденської

44. Хто з мислителів вперше вводить проблематику аксіології у соціологію, роблячи предметом дослідження аналіз "іманентного змісту" переживань і дій людей?

- а. Г. Ріккерт
- б. М. Вебер
- в. Ф. Адлер
- г. М. Шелер

45. Вкажіть мислителя, який вперше ввів типологію цінностей в аксіологію (що виявляється в актах переваги на основі критеріїв довговічності, неподільності, здатності викликати у людини задоволення):

- а. Г. Ріккерт
- б. Ж.-П. Сартр
- в. Ф. Адлер
- г. М. Шелер

46. Хто з філософів вводить у 1902 р. термін "аксіологія"?

- а. П. Лапі
- б. Е. Гартман
- в. Г. Ріккерт
- г. М. Шелер

47. Хто з філософів одним з перших використовує у 1904 р. термін "аксіологія" для позначення розділу філософії, що вивчає цінності?

- а. П. Лапі
- б. Е. Гартман
- в. Г. Ріккерт
- г. М. Шелер

48. Екзекутивність як особливість українського менталітету (на відміну від інших) має такі основні риси:

- а. репродуктивна відтворюваність, формальність змін, поміркований традиціоналізм
- б. інтровертизм, сенсуальна споглядальність, інтроспективність, неінтенціональна складова
- в. реакція закритості на зовнішні подразники, афективний інтелект, волюнтаризм
- г. ототожнення емоційно-оцінювального з емпірично-фактичним, естетичний максималізм

49. Інтровертність як особливість українського менталітету (на відміну від інших) має такі основні риси:

- а. репродуктивна відтворюваність, формальність змін, поміркований традиціоналізм
- б. сенсуальна споглядальність, інтроспективність, неінтенціональна складова
- в. локус контролю в самій людині, реакція закритості на зовнішні подразники, афективний інтелект, волюнтаризм, архетип домінування уречевленого
- г. ототожнення емоційно-оцінювального з емпірично-фактичним, естетичний максималізм

50. Емоційно-естетична домінанта як особливість українського менталітету (на відміну від інших) має такі основні риси:

- а. репродуктивна відтворюваність, формальність змін, поміркований традиціоналізм
- б. інтровертизм, сенсуальна споглядальність, неінтенціональна складова
- в. реакція закритості на зовнішні подразники, афективний інтелект, волюнтаризм
- г. ототожнення емоційно-оцінювального з емпірично-фактичним, естетичний максималізм

51. Індивідуалізм як особливість українського менталітету (на відміну від інших) має такі основні риси:

- а. репродуктивна відтворюваність, формальність змін, поміркований традиціоналізм
- б. інтровертизм, сенсуальна споглядальність, біопсихічна орієнтація, неінтенціональна складова
- в. реакція закритості на зовнішні подразники, афективний інтелект, волюнтаризм
- г. ототожнення емоційно-оцінювального з емпірично-фактичним, естетичний максималізм

52. Хто є автором доповіді Римському клубові "До ефективних суспільств", де одним з компонентів суспільного ладу нації-держави є система цінностей?

- а. О. Кінг
- б. С. Окіта

- в. Б. Гаврилишин
- г. А. Печчеї

53. Хто є автором праці "Науки про природу і науки про культуру" (1899 р.)?

- а. Г. Ріккерт
- б. М. Вебер
- в. Ф. Адлер
- г. М. Шелер

54. Розуміння цінності в онтологічно-трансцендентальній версії аксіології:

- а. абсолютна значущість цінності, цінність як принцип буття
- б. цінність пов'язана з індивідуальною волею людини, корисністю людині
- в. заперечення змістової наповненості цінностей
- г. цінність як вартість, специфічне соціальне явище

55. Розуміння цінності в суб'єктивно-психологічній версії аксіології:

- а. абсолютна значущість цінності, цінність як принцип буття
- б. цінність пов'язана з індивідуальною волею людини, корисністю людині
- в. заперечення змістової наповненості цінностей
- г. цінність як вартість, специфічне соціальне явище

56. Розуміння цінності в матеріалістично-соціологічній версії аксіології:

- а. абсолютна значущість цінності, цінність як принцип буття
- б. цінність пов'язана з індивідуальною волею людини, корисністю людині
- в. заперечення змістової наповненості цінностей
- г. цінність як вартість, специфічне соціальне явище

57. Основні цінності доіндустріального суспільства:

- а. тепло, безпека, втеча
- б. інформація, розвиток, відпочинок, якісне співжиття
- в. вітальні, релігійні цінності, колективізм, благо
- г. свобода, рівність, знання, науково-технічний прогрес

58. Основні цінності індустріального суспільства:

- а. тепло, безпека, втеча
- б. інформація, розвиток, відпочинок, якісне співжиття
- в. вітальні, релігійні цінності, колективізм, благо
- г. свобода, рівність, знання, науково-технічний прогрес

59. Основні цінності постіндустріального суспільства:

- а. тепло, безпека, втеча, самореалізація
- б. інформація, розвиток, відпочинок, якісне співжиття, ресурси
- в. вітальні, релігійні цінності, колективізм, благо
- г. свобода, рівність, знання, науково-технічний прогрес

60. Особливості етики І. Канта як передумова виокремлення аксіології:

- а. розщеплення буття на "бажане" і "належне"
- б. зведення цінності до блага
- в. зведення цінності до економічної вартості
- г. протиставлення свободи і необхідності, належного і сутнього

61. Особливості гегелівської і післягегелівської філософії як передумова виокремлення аксіології:

- а. розщеплення буття на "бажане" і "належне" як наслідок тези про тотожність буття і мислення
- б. зведення цінності до блага
- в. зведення цінності до економічної вартості
- г. протиставлення свободи і необхідності, належного і сутнього

62. Особливості філософії Платона як передумова виокремлення аксіології:

- а. розщеплення буття на "бажане" і "належне"
- б. зведення цінності до блага
- в. зведення цінності до економічної вартості
- г. протиставлення свободи і необхідності, належного і сутнього

63. Особливості марксистської філософії як передумова виокремлення аксіології:

- а. розщеплення буття на "бажане" і "належне"
- б. зведення цінності до блага
- в. зведення цінності до економічної вартості
- г. протиставлення свободи і необхідності, належного і сутнього

64. Б-цінності або цінності буття – це:

- а. цінності вищого рівня, які самоактуалізуються і властиві усім людям
- б. цінності, спрямовані на задоволення фрустрованої потреби
- в. загальні уявлення певної суспільної свідомості про соціальну досконалість
- г. "моделі належного", що спонукають до втілення у діяльності людини суспільних ціннісних ідеалів

65. Д-цінності або дефіцієнтні цінності – це:

- а. цінності вищого рівня, які самоактуалізуються і властиві усім людям
- б. цінності, спрямовані на задоволення фрустрованої потреби
- в. загальні уявлення певної суспільної свідомості про соціальну досконалість
- г. "моделі належного", що спонукають до втілення у діяльності людини суспільних ціннісних ідеалів

66. Суспільні ідеали як форма існування цінності – це:

- а. цінності вищого рівня, які самоактуалізуються і властиві усім людям
- б. цінності, спрямовані на задоволення фрустрованої потреби
- в. загальні уявлення певної суспільної свідомості про соціальну досконалість
- г. "моделі належного", що спонукають до втілення у діяльності людини суспільних ціннісних ідеалів

67. Мотиваційні структури особистості як форма існування цінності – це:

- а. цінності вищого рівня, які самоактуалізуються і властиві усім людям
- б. цінності, спрямовані на задоволення фрустрованої потреби
- в. загальні уявлення певної суспільної свідомості про соціальну досконалість
- г. "моделі належного", що спонукають до втілення у діяльності людини суспільних ціннісних ідеалів

68. М. Рокич розробляє методику дослідження цінностей:

- а. 1940 р.
- б. наприкінці 1960-х рр.

- в. на початку 1950 р.
- г. наприкінці 1980-х рр.

69. Аксиологічний поштовх зумовив розвиток таких ідей і вчень:

- а. позитивізм і постпозитивізм
- б. ідея "можливих світів", синергетика, антропологічний переворот
- в. марксизм
- г. натуралізм

70. Специфіка ціннісного пізнання і свідомості вивчає:

- а. екзистенційні, соціальні цінності, цінності гуманізму
- б. рівні аксіологічної рефлексії
- в. культуру як систему цінностей
- г. екологічну, гендерну, соціально-ціннісну проблематику сучасності

71. Онтологічна основа ціннісного відношення включає:

- а. екзистенційні, соціальні цінності, цінності гуманізму
- б. рівні аксіологічної рефлексії
- в. культуру як систему цінностей
- г. екологічну, гендерну, соціально-ціннісну проблематику сучасності

72. Аксиологічний аспект культурології вивчає:

- а. екзистенційні, соціальні цінності, цінності гуманізму
- б. рівні аксіологічної рефлексії
- в. культуру як систему цінностей
- г. екологічну, гендерну, соціально-ціннісну проблематику сучасності

73. Вкажіть представника мілетської школи:

- а. Піфагор
- б. Демокріт
- в. Сократ
- г. Анаксимандр

74. Назвіть філософа-ідеаліста класичного періоду античної філософії:

- а. Аристотель
- б. Фалес
- в. Платон
- г. Демокріт

75. Назвіть давньогрецького філософа, який вважав, що у світі все походить від одного матеріального першоелемента – вогню:

- а. Геракліт
- б. Демокріт
- в. Протагор
- г. Емпедокл

76. Назвіть одну з основних філософських шкіл епохи Еллінізму:

- а. мілетці
- б. піфагорійці
- в. стоїки
- г. орфіки

77. Яка форма державного правління, на думку Платона, не може бути прийнятною?
- а. монархія
 - б. аристократія
 - в. демократія
 - г. бюрократія
78. Філософія як теоретична форма світогляду зародилася в:
- а. Індії
 - б. Греції
 - в. Вавилоні
 - г. Китаї
79. Етичне вчення, що визначає сенс життя в отриманні насолоди, називається:
- а. гедонізм
 - б. альтруїзм
 - в. аскетизм
 - г. стоїцизм
80. Хто з філософів перший ужив слово "філософія"?
- а. Сократ
 - б. Піфагор
 - в. Демокріт
 - г. Геракліт
81. Переорієнтація в дослідження античної філософії з природи на людину була здійснена:
- а. Сократом
 - б. Демокрітом
 - в. Парменідом
 - г. Епікуром
82. Характерною рисою світогляду Античності був:
- а. теоцентризм
 - б. антропоцентризм
 - в. наукоцентризм
 - г. космоцентризм
83. На думку стоїків, сенс життя людини полягає у:
- а. вмінні мужньо та гідно підпорядкуватися долі
 - б. прагненні відмовитися від всіх суспільних обов'язків
 - в. прагненні боротися за справедливий суспільний порядок
 - г. вмінні насолоджуватися життям
84. Твердження про існування двох світів – "світу ідей" та "світу речей" належить:
- а. Аристотелю
 - б. Платону
 - в. Піфагору
 - г. Протагору
85. Хто автор вчення про "ідеальну державу"?
- а. Піфагор
 - б. Сократ

- в. Платон
- г. Аристотель

86. Як називали перших грецьких філософів?

- а. "фізиками"
- б. "математиками"
- в. "політиками"
- г. "софістами"

87. Першою філософською школою Стародавньої Греції вважається:

- а. елейська
- б. мілетська
- в. піфагорійська
- г. кенійська

88. Натурфілософія Античності – це:

- а. спосіб пізнання об'єктивного світу
- б. синонім матеріалізму
- в. філософія природи
- г. космоцентризм

89. Перші античні філософи під природним першопочатком світу розуміли:

- а. певну природну стихію
- б. фізичну речовину
- в. оречевлену першопочаткову ідею
- г. ейдос

90. Виберіть із запропонованих висловів той, який належить Фалесу:

- а. "Пізнай самого себе"
- б. "Все тече, все міняється"
- в. "Все із води"
- г. "Людина є мірою всіх речей"

91. Анаксімен вважав першоосновою всього сущого:

- а. воду
- б. вогонь
- в. повітря
- г. число

92. Першопочатком всього сущого у світі Геракліт вважав:

- а. атом
- б. вогонь
- в. число
- г. воду

93. Кому належить твердження, що все суще є число?

- а. Зенону
- б. Геракліту
- в. Піфагору
- г. Анаксімандру

94. Головним критерієм добродетельності грецькі філософи вважали:

- а. істину
- б. правду
- в. міру
- г. красу

95. Основна заслуга софістів полягає у висуванні на перший план проблеми:

- а. природи
- б. матерії
- в. духу
- г. людини

96. Кому належить вислів "Людина – міра всіх речей"?

- а. Протагору
- б. Сократу
- в. Аристотелю
- г. Епікуру

97. Хто є автором афоризму "Я знаю, що нічого не знаю"?

- а. Фалес
- б. Сократ
- в. Демокріт
- г. Піфагор

98. Який за своєю суттю метод Сократа?

- а. метафізичний
- б. ідеографічний
- в. діалектичний
- г. описувальний

99. В чому полягала деструктивність методу Сократа?

- а. демонстрував відносність істини
- б. показував неможливість досягнення істини
- в. доказував можливість неможливого
- г. підводив співрозмовника до протиріччя

100. Як називався метод Сократа?

- а. маєвтика
- б. майоліка
- в. майтрея
- г. мантика

101. Філософія Платона – це:

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. матеріалізм
- в. об'єктивний ідеалізм
- г. скептицизм

102. Яка природа платонівської ідеї?

- а. нематеріальна та неумоосяжна
- б. матеріальна, але неумоосяжна

- в. нематеріальна, але умоосязжна
- г. матеріальна та умоосязжна

103. Хто характеризував буття як безтілесні ідеї?

- а. Сократ
- б. Платон
- в. Епікур
- г. Аристотель

104. Платон вважав, що пізнання світу є:

- а. пригадуванням безсмертної душі
- б. пізнанням природи
- в. пізнанням чисел
- г. пізнанням себе

105. Хто із філософів визначив філософію як вчення про першопричину?

- а. Сократ
- б. Піфагор
- в. Аристотель
- г. Платон

106. Який філософ вважав логіку знаряддям пізнання?

- а. Платон
- б. Цицерон
- в. Аристотель
- г. Архімед

107. Які основні закони були розроблені Аристотелем?

- а. атомістичного матеріалізму
- б. антиномій чистого розуму
- в. формальної логіки
- г. етики

108. На думку Аристотеля, людина є політичною твариною, тому що:

- а. може досягти блага тільки спільно
- б. політика визначає хід історії
- в. людина реалізує свій потенціал в політичній боротьбі
- г. поза інститутами влади людина знищила б собі подібних

109. Виберіть правильне визначення матерії, за Аристотелем:

- а. це сутність, субстанція
- б. це первень, що має потенціальний характер та утворює чуттєво сприймаючу реальність
- в. це те саме, що небуття
- г. це видимість, ілюзія наших органів відчуття

110. Згідно з Платоном, механізм виявлення істини – це:

- а. анамнез
- б. калокагатія
- в. автократія
- г. евдемонізм

111. Умоглядне тлумачення природи без опори на досвідне природознавство називається:

- а. утопією
 - б. натурфілософією
 - в. метафізикою
 - г. соціал-дарвінізмом
112. В якому періоді античної філософії питання про першопочаток світу було центральним?
- а. елліністичному
 - б. класичному
 - в. досократичному
 - г. сократичному
113. Основними представниками класичного періоду античної філософії були:
- а. епікурейці, стоїки, скептики
 - б. піфагорійці, орфіки, софісти
 - в. Фалес, Анаксимандр, Анаксімен, Геракліт
 - г. Сократ, Платон, Аристотель
114. Першим філософом, який поставив питання про відмінність між філософією та іншими сферами знання, був:
- а. Аристотель
 - б. Геракліт
 - в. Платон
 - г. Демокріт
115. Хто вперше розмежував думку, знання і мудрість?
- а. Фалес
 - б. Сократ
 - в. Платон
 - г. Аристотель
116. Що саме шукав Діоген, коли ходив містом удень із ліхтарем, що світився?
- а. щастя
 - б. справедливість
 - в. людину
 - г. втрачені гроші
117. Що означало слово "космос" для античних філософів?
- а. впорядкованість
 - б. незмінність
 - в. множинність світів
 - г. нескінченність
118. Філософ і вчений, вчитель відомого великого правителя:
- а. Піфагор
 - б. Архімед
 - в. Аристотель
 - г. Сократ
119. Серед основних шкіл епохи Еллінізму не було:
- а. схоластичної
 - б. епікурейської

- в. скептичної
- г. стоїчної

120. Хто автор відомого афоризму "Я знаю, що нічого не знаю, але інші не знають навіть цього"?

- а. Платон
- б. Сенека
- в. Марк Аврелій
- г. Сократ

121. Кого в Стародавній Греції називали "софістами"?

- а. богословів
- б. платних учителів риторики
- в. учнів Сократа
- г. мудрих правителів

122. Хто був засновником етичного раціоналізму, тобто вважав знання основою чеснот, а незнання – джерелом зла?

- а. Піфагор
- б. Демокріт
- в. Сократ
- г. Епікур

123. Зміст міфогенної концепції походження філософії полягає у тому, що:

- а. філософія виникає з міфу шляхом внутрішнього розвитку міфологічного мислення
- б. філософія виникає як просте узагальнення знань
- в. філософія виникає внаслідок суспільно-історичних особливостей регіону виникнення
- г. філософія виникає за рахунок зміни особистісно-образного мислення на безособово-понятійне

124. З давньогрецької "філософія" перекладається як:

- а. любов до знання
- б. любов до світу
- в. любов до мудрості
- г. шлях до мудрості

125. Першим рівнем та предметним окресленням філософського знання виступає:

- а. світоглядне знання
- б. релігійне одкровення
- в. природниче знання
- г. прикладні науки

126. Головною рисою міфологічного світогляду є:

- а. прагнення пояснити явища світу через їх антропоморфізацію
- б. розкриття сутності та призначення людини у світі шляхом отримання знань про природу явищ світу
- в. прагнення віднайти першопочаток світу
- г. прагнення прояснити сутність зв'язку людини зі світом

127. Філософською наукою про природу знання є:

- а. онтологія
- б. аксіологія
- в. етологія
- г. епістемологія

128. Пізнання розподіляється на наступні рівні:

- а. раціональне, емоційне
- б. раціональне, містичне
- в. раціональне, чуттєве
- г. раціональне, психологічне

129. За своїм обсягом поняття буття:

- а. включає в себе поняття світу, але є вужчим за поняття сущого
- б. постає максимально граничним узагальненням, але виключає зі свого обсягу індивідуальні
- в. особливості людини як такої
- г. включає в себе поняття світу, сущого, життя, людини

130. Принцип первинності матерії перед свідомістю називається:

- а. когнітивізм
- б. матеріалізм
- в. космізм
- г. пантеїзм

131. Діалектика як загальнофілософська парадигма реалізує собою:

- а. софійний спосіб філософування
- б. логіко-раціональне пізнання
- в. епістемний спосіб філософування
- г. сенсуалістичний спосіб філософування

132. Матерія – це:

- а. речовина, з якої складається світ
- б. першопочаток, що є джерелом всього існуючого
- в. всі існуючі речі Всесвіту
- г. об'єктивна реальність, що існує поза свідомістю

133. Рух – це:

- а. зміна взагалі
- б. розвиток
- в. кількісно-якісна зміна
- г. зміна розташування у просторі

134. Філософська дисципліна, що досліджує ціннісний вимір людського буття, називається:

- а. етика
- б. аксіологія
- в. екзистенціалізм
- г. естетика

135. Динаміка процесу пізнання розкривається через наступну пару категорій:

- а. людина – світ
- б. відчуття – думка

- в. суб'єкт – об'єкт
- г. сприйняття – умовивід

136. Неповторна своєрідність окремої людини (зовнішність, характер, звички, особливості тощо) в протилежність родовим ознакам, це –

- а. індивід
- б. індивідуальність
- в. особистість
- г. суб'єкт

137. З біологічної точки зору людина – це багатоклітинна тварина, що належить до підтипу хребетних, класу ссавців, підкласу плацентарних, відділу:

- а. гомінідів
- б. приматів
- в. пітеків
- г. парапітеків

138. У матеріалістичній філософії душу людини асоціюють з:

- а. психікою
- б. свідомістю
- в. ідеальним центром "я"
- г. безсвідомим

139. Позбавлення людини волі, трансформація людської діяльності та її результатів у самостійну силу, що перетворює суб'єкт на об'єкт, в філософії розуміється як:

- а. свавілля
- б. фатум (рок)
- в. напередвизначеність
- г. відчуження

140. Відповідальність людини за свої вчинки можлива тільки за наявності:

- а. вибору
- б. провини
- в. нездоланної сили
- г. необхідності

141. Пізнання в сучасній філософії переважно розглядається як:

- а. здатності, вміння, навички у певній області діяльності
- б. значима інформація в аспекті діяльності
- в. об'єктивна реальність, дана у спогляданні діючої людини
- г. обумовлений практикою процес набуття і розвитку знань

142. У філософії слово "агностицизм" розуміється як:

- а. розгляд процесу пізнання
- б. розгляд об'єктів пізнання
- в. повне або часткове заперечення принципової можливості пізнання
- г. сумнів у можливості пізнання

143. У сучасній гносеології об'єкт пізнання:

- а. існує "сам по собі"
- б. протистоїть суб'єкту пізнання

- в. в своєму визначенні залежить від концептуальної системи того, хто пізнає
- г. є частиною суб'єкта, що пізнає себе

144. Вид пізнання, що вплетений в тканину життєдіяльності суб'єкта, але не володіє доказовою силою, називається:

- а. абстрактним
- б. теоретичним
- в. повсякденним
- г. науковим

145. Яке з питань не належить до вихідних питань вищих і вічних інтересів людського розуму, згідно з уявленням І. Канта?

- а. Що я можу знати?
- б. Що я маю робити?
- в. Що є моя кінцева мета?
- г. На що я можу сподіватись?

146. Поняття, що протилежне за змістом "істині", в гносеології називається:

- а. брехня
- б. хиба
- в. судження
- г. забобон

147. Випередження діяльності та її результатів з точки зору вироблення ідеалів, рішень, програм, норм і плану діяльності називається:

- а. прогнозування
- б. передбачення
- в. цілепокладання
- г. випередження

148. Будь-яка зміна, перетворення, процес – це:

- а. еволюція
- б. розвиток
- в. інволюція
- г. рух

149. Формою практики не є:

- а. перетворення природи за допомогою знарядь праці
- б. перетворення суспільного буття через зміну існуючих суспільних відношень
- в. вплив предметів та явищ світу на органи чуттів людини
- г. науковий експеримент

150. Практика за своїми функціями в процесі пізнання не є:

- а. основою пізнання та його рушійною силою
- б. метою пізнання
- в. критерієм істини
- г. успішною заміною теоретичних досліджень та наукової творчості

151. До основних форм живого споглядання (в теорії пізнання як відображення) не належить:

- а. уявлення
- б. сприйняття

- в. ідея
- г. відчуття

152. На думку Ж.-П. Сартра, людина – це:

- а. надлюдина
- б. боголюдина
- в. людинобог
- г. майбутнє людини

153. З судження-засновку "всі люди мислять" та судження, що обґрунтовує знання "я – людина", зробіть умовивід:

- а. я відношуся до всіх людей
- б. всі люди схожі на мене
- в. я мислю
- г. тварини теж мислять

154. Наука як специфічний тип духовного виробництва і суспільний інститут виникає в епоху:

- а. античності
- б. Середніх віків
- в. Відродження
- г. Нового часу

155. Суспільство є предметом дослідження такої філософської науки, як:

- а. культурологія
- б. соціальна філософія
- в. гносеологія
- г. політологія

156. Відповіді на філософські питання шукають у:

- а. релігійних віруваннях
- б. міфологічних уявленнях
- в. наукових дослідженнях
- г. показах та умовиводах розуму

157. З точки зору Л. Фойєрбаха, людина філософує

- а. по природній схильності душі
- б. під час реалізації своєї суспільної сутності
- в. для вирішення стратегічних життєвих задач
- г. заради досягнення світу в ідеях

158. Філософські проблеми початково і безпосередньо стосуються:

- а. природних явищ
- б. об'єктивного світу в цілому
- в. суспільного життя
- г. долі, призначення і вищих ідеалів людини

159. Стійка система поглядів на світ, переконань, уявлень, вірувань людини, що визначають вибір певної життєвої позиції, відношення до світу і до інших людей – це:

- а. світосприйняття
- б. світорозуміння

- в. світогляд
- г. світовідчуття

160. Сукупність підходів, прийомів, способів вирішення різноманітних практичних та пізнавальних проблем – це:

- а. методика
- б. метод
- в. методологія
- г. механізм

161. Філософське вчення про відношення людини до світу з точки зору протиставлення прекрасного та потворного – це:

- а. гносеологія
- б. онтологія
- в. естетика
- г. етика

162. Свідомість розглядається як властивість високоорганізованої матерії, у напрямі:

- а. об'єктивний ідеалізм
- б. суб'єктивний ідеалізм
- в. діалектичний матеріалізм
- г. екзистенціалізм

163. У психофізіологічному аспекті матеріалістична філософія розглядає свідомість як:

- а. частину психіки, що підкорюється принципу реальності
- б. суб'єктивну реальність, або суб'єктивний образ об'єктивного світу
- в. вищу функцію мозку, пов'язану із мовою
- г. душу, що використовує мозок в якості засобу для реалізації своїх цілей

164. Самосвідомість людини – це:

- а. духовне дзеркало для самовивчення та самомилювання
- б. усвідомлення себе людиною в процесі спілкування з іншими людьми
- в. усвідомлення себе у процесі освоєння матеріальної та духовної культури людства
- г. результат рефлексії, роздумів особистості про себе саму

165. Що з'явилося у людини раніше – мислення чи мова?

- а. мислення
- б. мова
- в. одночасно
- г. вони зовсім не пов'язані між собою, тому питання є некоректним

166. В сучасній семіотиці природна мова розглядається як:

- а. безпосередня діяльність свідомості
- б. адекватне вираження думок
- в. система штучних та природних знаків
- г. друга сигнальна система

167. Кожна національна мова є унікальною, оскільки вона:

- а. дозволяє передавати і поширювати інформацію
- б. сприяє вдосконаленню професійних знань

- в. є засобом спілкування всіх людей між собою
- г. слугує засобом передачі традицій та є важливою умовою культурної самоідентифікації

168. "Безсвідоме" у сучасній філософії – це:

- а. явища і процеси у психіці людини, котрі нею не усвідомлюються, але впливають на її поведінку
- б. рефлексорні процеси у організмі людини
- в. все, що не усвідомлюється людиною
- г. дещо, притаманне тільки одній людині

169. Для антропоцентричного світогляду характерне положення:

- а. людина живе речами та існує лише для космосу фізичних тіл
- б. весь земний світ і людина в ньому – це момент неухильного руху до Бога
- в. людина є сукупність всіх суспільних відносин
- г. людина є мисляча річ

170. В структуру людини як живої системи сьогодні не включається:

- а. психічне
- б. суспільне
- в. технічне
- г. ідеальне

171. Форма мислення, що відображає гранично загальні закономірні зв'язки, сторони, ознаки явищ, які закріплюються у визначеннях – це:

- а. поняття
- б. категорія
- в. дефініція
- г. термін

172. Образи, які виникають на раціональному рівні пізнання, характеризуються:

- а. суттєвістю
- б. наочністю
- в. відносністю
- г. мінливістю

173. Ознакою художньо-образного виду пізнання слід вважати:

- а. легку інтегрованість в інші види
- б. реальність форми з одночасною умовністю змісту
- в. пріоритет відстороненого відношення до дійсності
- г. інтеріоризацію дійсності

174. Перевагами життєво-досвідного пізнання перед іншими видами є:

- а. вихід на можливе
- б. інформаційна насиченість
- в. цілковита адекватність пізнавальних результатів
- г. легка інтегрованість в інші види

175. "Недоліком" відчуттів прийнято називати:

- а. безпосередність
- б. відносність

- в. атомарність
- г. узагальненість

176. Псевдонаукове знання має таку рису:

- а. непрактичність
- б. неякісна перевірка міркувань
- в. відсутність автора
- г. відсутність доказів

177. Істину за змістом прийнято визначати як:

- а. узгодженість
- б. неможливість
- в. абсолютність
- г. недосяжність

178. Різновидом ненаукового знання є:

- а. інтранаукове
- б. екстранаукове
- в. псевдонаукове
- г. постнаукове

179. Особливістю уявлення є:

- а. близькість до форм раціонального пізнання
- б. відображення окремих властивостей речей
- в. неможливість відділити суттєве від несуттєвого
- г. виникає внаслідок безпосереднього впливу зовнішніх подразників

180. Рисою наукового знання є:

- а. наявність усвідомлених методів
- б. недискурсивний тип мислення
- в. наявність практичної значущості
- г. орієнтація на віру

181. Критерієм науковості є:

- а. експліцитність
- б. імпліцитність
- в. когерентність
- г. рекурентність

182. Особливістю життєво-досвідного виду пізнання є:

- а. вимагає дискурсивного типу мислення
- б. забезпечує надійність міжлюдської взаємодії
- в. вимагає спеціальної підготовки
- г. приводить до помилкових висновків

183. Критеріями науковості знання є:

- а. теоретична можливість заперечення наукової теорії емпіричним експериментом
- б. наявність взаємозв'язку між твердженнями
- в. можливість застосування знання на практиці
- г. неможливість заперечити прийняту наукову теорію

184. Найважливішими характеристиками донаукового пізнання є:

- а. приблизний (достатній для практики) характер досліджень
- б. переважно теоретичний характер та орієнтація на пошук істини
- в. вузька спеціалізація суб'єкта
- г. прагнення виявити причини (питання "чому?" переважає над "що?")

185. Найважливішою характеристикою паранаукового пізнання є:

- а. переважно пояснювальний характер знання
- б. ігнорування емпіричних доказів
- в. узгодженість із загальноприйнятою науковою картиною світу
- г. переважно рекомендаційно-методологічний характер знання

186. Класичною теорією істини називають:

- а. прагматичну
- б. семантичну
- в. конвенційну
- г. кореспондентську

187. Слід виділяти такий аспект пізнання;

- а. вольовий
- б. афективний
- в. ефективний
- г. рольовий

188. До видів пізнання відносять:

- а. істинний
- б. хибний
- в. ігровий
- г. методичний

189. Балансування між трансценденталістським та індивідуально-емпіричним визначенням суб'єкта пізнання властиве для:

- а. постпозитивізму
- б. постмодернізму
- в. постструктуралізму
- г. посткритицизму

190. Напрямок в теорії пізнання, що визнає чуттєвий досвід джерелом знання і твердить, що все пізнання базується на досвіді, називається:

- а. конвенціоналізмом
- б. агностицизмом
- в. емпіризмом
- г. скептицизмом

191. У вітчизняній традиції поняття „епістемологія” розглядають як позначення філософського дослідження:

- а. пізнання взагалі
- б. наукового виду пізнання
- в. суб'єкт-об'єктного відношення
- г. істини

192. Недоліком еволюційної теорії походження свідомості є:

- а. відсутність прямого зв'язку між розвитком органічної речовини та свідомості як духовного утворення
- б. абсолютизація трудового фактора постання свідомості
- в. вписування людини у світ природи
- г. підкреслення зв'язку людського та трансцендентного

193. Проблемою на шляху визначення сутності свідомості є:

- а. неможливість перелічити ключові ознаки (прояви) свідомості
- б. неможливість окреслити структуру свідомості
- в. неможливість окреслити фактори походження свідомості
- г. неможливість зафіксувати, унаочнити за допомогою приладів прояви свідомості

194. До змісту посткласичного тлумачення Я належить твердження про:

- а. самодостовірність Я
- б. текстову втіленість Я
- в. безвідносність до існування інших Я
- г. розрізнення трансцендентального та емпіричного Я

195. Підхід до знання, який наполягає на необхідності дослідження передусім зв'язків знання з пам'яттю, мисленням, сприйманням, має назву:

- а. логічний
- б. психологічний
- в. інформаційний
- г. онтологічний

196. Підхід до знання, який наполягає на необхідності дослідження знання на його відповідність правилам, законам, нормам, має назву:

- а. логічний
- б. психологічний
- в. інформаційний
- г. онтологічний

197. Підхід до знання, який наполягає на необхідності дослідження знання крізь призму процесу його продукування, зберігання, передавання та засвоєння, має назву:

- а. логічний
- б. педагогічний
- в. інформаційний
- г. соціологічний

198. Постулат про неповторну своєрідність концептуальних схем, що лежать в основі конкретних мов, є вихідним принципом:

- а. антивербалізму
- б. неогумбольдтіанства
- в. вербалізму
- г. неокантіанства

199. Фактором формування соціально-узаконених істин називають:

- а. ідеологічний
- б. гіпотетичний
- в. інформаційний
- г. юридичний

200. Фактором формування соціально-узаконених істин називають:
- а. фактор авторитету
 - б. фактор менталітету
 - в. фактор проміскупітету
 - г. фактор суверенітету
201. До рівнів соціокультурного впливу на наукове знання належить:
- а. соціокультурна пролонгація
 - б. соціокультурна детермінація
 - в. соціокультурна акцентуація
 - г. соціокультурна стагнація
202. Класичному типу раціональності притаманна така риса, як:
- а. методологізм
 - б. політеоретизм
 - в. неелімінованість суб'єкта
 - г. прямий онтологізм
203. Некласичному типу раціональності притаманна така риса, як:
- а. монотеоретизм
 - б. об'єктивізм
 - в. неелімінованість суб'єкта
 - г. прямий онтологізм
204. До змісту класичного ідеалу науковості входить твердження про:
- а. антифундаменталізм
 - б. плюралізм
 - в. екстерналізм
 - г. фундаменталізм
205. До змісту некласичного ідеалу науковості входить твердження про:
- а. теоретико-науковий редукціонізм
 - б. плюралізм
 - в. інтерналізм
 - г. фундаменталізм
206. Перше формулювання кореспондентської теорії істини приписують:
- а. А. Пуанкаре
 - б. В. Джеймсу
 - в. Аристотелю
 - г. А. Тарському
207. Автором прагматичної теорії істини вважають:
- а. А. Пуанкаре
 - б. В. Джеймса
 - в. Аристотеля
 - г. А. Тарського
208. Автором семантичної теорії істини вважають:
- а. А. Пуанкаре
 - б. В. Джеймса

- в. Аристотеля
- г. А. Тарського

209. Дефляційна теорія істини ототожнює істинність з:

- а. корисністю
- б. загальнозначущістю
- в. відповідністю
- г. узгодженістю

210. Здатність наукового знання виражатися у явному для інших суб'єктів вигляді має назву:

- а. експліцитність
- б. загальнозначущість
- в. валентність
- г. системність

211. Здатність наукового знання отримати деяку якість (значення) має назву:

- а. експліцитність
- б. загальнозначущість
- в. валентність
- г. системність

212. Який розділ філософії вивчає загальні закони розвитку:

- а. аксіологія
- б. онтологія
- в. діалектика
- г. логіка

213. Принципом діалектики є:

- а. принцип розвитку
- б. принцип руху
- в. принцип зміни
- г. принцип заперечення

214. З точки зору метафізики, суперечності властиві:

- а. всім явищам буття
- б. матеріальним явищам буття
- в. тільки мисленню
- г. суспільству

215. Будь-яка зміна, перехід з одного стану в інший, – це:

- а. спокій
- б. рух
- в. розвиток
- г. відношення

216. Рух, який характеризується якісними змінами, – це:

- а. рух
- б. спокій
- в. прогрес
- г. розвиток

217. Розвиток – це:

- а. зміна взагалі
- б. зміна, яка характеризує перехід
- в. кількісна зміна
- г. якісна зміна

218. Логічний апарат діалектики складають:

- а. закони діалектики
- б. філософські принципи
- в. філософські категорії
- г. експериментальні методи

219. Назвіть діалектичні категорії:

- а. добро і зло
- б. сутність і явище
- в. людина і суспільство
- г. простір і час

220. Законом діалектики є:

- а. закон якісного переходу
- б. закон заперечення
- в. закон тотожності та боротьби протилежностей
- г. закон фінальності

221. Принцип розвитку і теорія розвитку буття були найбільш послідовно розроблені

- а. Гераклітом
- б. Г. Гегелем
- в. матеріалістами
- г. позитивістами

222. Принципом діалектики є:

- а. принцип зв'язку і розвитку
- б. принцип якісної зміни
- в. принцип стабільного буття
- г. принцип кількісних змін

223. Діалектичний підхід до буття передбачає розгляд буття як:

- а. кількісної зміни
- б. якісної зміни
- в. кількісної і якісної зміни
- г. зміни взагалі

224. Співвідношення руху і розвитку розглядається як:

- а. відношення двох рівноцінних процесів
- б. відношення домінування руху над розвитком
- в. тлумачення руху як зміни взагалі, а розвитку як якісної зміни
- г. відношення переваги розвитку над рухом

225. Назвіть діалектичні категорії:

- а. рух і спокій
- б. простір і час

- в. одиничне і загальне
- г. індивідуальне і суспільне

226. Законом діалектики є:

- а. закон заперечення
- б. закон заперечення заперечення
- в. закон заперечення першого заперечення
- г. закон заперечення як основи буття

227. Рух, який характеризується якісними змінами – це:

- а. зміна
- б. спокій
- в. прогрес
- г. розвиток

228. Розвиток – це:

- а. метафізичний процес
- б. діалектичний процес
- в. необхідний процес
- г. зміна

229. Діалектика – це наука про:

- а. закони розвитку
- б. рух
- в. зміну
- г. закони буття

230. Принципом діалектики є:

- а. принцип переходу
- б. принцип загального зв'язку і загального розвитку явищ
- в. принцип єдності і боротьби протилежностей
- г. принцип якісних змін

231. Принципом діалектики є:

- а. принцип всезагальної зміни
- б. принцип єдності
- в. принцип тотожності (єдності) діалектики, логіки та теорії пізнання
- г. принцип абстрактного і конкретного

232. Термін "метафізика" означає:

- а. основу буття
- б. філософську дисципліну про перші основи буття і пізнання
- в. філософію природи
- г. філософію природи та суспільства

233. Метафізичний підхід до буття передбачає:

- а. розгляд буття як зміни
- б. розгляд буття у його цілісності і завершеності
- в. розгляд буття як системи
- г. розгляд буття як суперечливого у своїй суті

234. Розвиток – це:

- а. зміна взагалі
- б. зміна, яка характеризує перехід кількості в якість
- в. зміна, яка характеризує рух
- г. зміна

235. Назвіть діалектичні категорії:

- а. розвиток і рух
- б. можливість і дійсність
- в. велике і мале
- г. міра і межа

236. Назвіть діалектичні категорії:

- а. зміст і форма
- б. якість і кількість
- в. сутність і субстанція
- г. матерія і форма

237. Діалектичні категорії:

- а. фіксують найбільш загальні властивості, зв'язки і відношення речей, закономірності розвитку
- б. відображають існуючу дійсність
- в. є засобами відображення
- г. відображають трансцендентні якості речей

238. Законом діалектики є:

- а. закон переходу кількісних змін у якісні і навпаки
- б. закон заперечення якісних змін
- в. закон єдності та універсальної основи
- г. закон переходу з одного стану в інший

239. Закони діалектики позначають:

- а. принципи розвитку природи
- б. принципи суспільства
- в. принципи мислення
- г. принципи розвитку субстанції

240. Закони діалектики позначають:

- а. принципи єдності природи
- б. принципи розвитку суспільства
- в. принципи мислення
- г. принципи розвитку субстанції

241. Закони діалектики позначають:

- а. принципи єдності природи
- б. принципи суспільства
- в. принципи розвитку мислення
- г. принципи розвитку субстанції

242. Дискусія – це:

- а. суперечка заради перемоги, у якій застосовуються коректні прийоми
- б. суперечка заради істини, у якій застосовуються коректні прийоми

- в. суперечка заради перемоги, у якій застосовуються і некоректні прийоми
- г. суперечка заради істини, у якій застосовуються і некоректні прийоми

243. Полеміка – це:

- а. суперечка заради з'ясування позицій сперечальників, у якій застосовуються тільки коректні прийоми
- б. суперечка заради перемоги, у якій використовуються як коректні, так і некоректні прийоми
- в. суперечка заради перемоги, у якій використовуються тільки коректні прийоми
- г. суперечка заради істини, у якій використовуються тільки коректні прийоми

244. Диспут – це:

- а. суперечка заради визначення ставлення усіх учасників обговорення до головних тез виступу, в якій використовуються тільки коректні прийоми
- б. суперечка заради з'ясування позицій сперечальників, у якій застосовуються тільки коректні прийоми
- в. суперечка заради істини, у якій застосовуються як коректні, так і некоректні прийоми
- г. суперечка заради перемоги, у якій використовуються як коректні, так і некоректні прийоми

245. Дебати – це:

- а. суперечка заради істини, у якій застосовуються тільки коректні прийоми
- б. суперечка заради з'ясування позицій сперечальників, у якій застосовуються тільки коректні прийоми
- в. суперечка заради визначення ставлення усіх учасників обговорення до головних тез виступу, в якій використовуються тільки коректні прийоми
- г. суперечка заради істини, у якій застосовуються і некоректні прийоми

246. Софістика – це:

- а. суперечка заради перемоги, у якій використовуються тільки коректні прийоми
- б. суперечка заради перемоги, у якій використовуються як коректні, так і некоректні прийоми
- в. суперечка заради істини, у якій використовуються тільки коректні прийоми
- г. суперечка заради істини, у якій використовуються як коректні, так і некоректні прийоми

247. Метод дедуктивної послідовності запитань і відповідей полягає у пошуці:

- а. конкретних відповідей на загальні запитання
- б. абстрактних відповідей на загальні запитання
- в. загальних відповідей на часткові запитання
- г. часткових відповідей на часткові запитання

248. Метод індуктивної послідовності запитань і відповідей полягає у пошуці:

- а. конкретних відповідей на загальні запитання
- б. абстрактних відповідей на загальні запитання
- в. загальних відповідей на часткові запитання
- г. часткових відповідей на часткові запитання

249. Аргументація буває:

- а. простою, складною і змішаною
- б. підрядною, сурядною і множинною
- в. підрядною, сурядною і елементарною
- г. елементарною, комбінованою і множинною

250. Складниками точки зору вважаються:

- а. пропозиція, яка містить певне твердження; вираз, який фіксує ставлення людини до цього твердження
- б. твердження, яке містить певний імператив; вираз, який фіксує ставлення людини до цього імперативу
- в. твердження, яке містить певну пропозицію; вираз, який фіксує ставлення людини до цього твердження
- г. твердження, яке виправдовує або заперечує точку зору; вираз, який фіксує ставлення людини до виправдання або заперечення

251. До правил щодо організації суперечки належить:

- а. правило тягаря доведення
- б. правило обґрунтування точки зору
- в. правило критики точки зору
- г. правило подання аргументації

252. До правил щодо процесу суперечки належить:

- а. правило обґрунтування аргументів
- б. правило заборони неправдивих аргументів
- в. правило завершення суперечки
- г. правило логічності

253. При порушенні правила свободи виникає помилка:

- а. хибний аргумент
- б. аргумент до палиці
- в. аргумент до авторитету
- г. аргумент до мас

254. При порушенні правила логічності виникає помилка:

- а. звертання до думки більшості
- б. аргумент до авторитету
- в. аргумент до жалю
- г. хибний аргумент

255. При порушенні правила заборони неправдивих аргументів виникає помилка:

- а. усунення від тягаря доведення
- б. подвійна бухгалтерія
- в. хибна аналогія
- г. колова аргументація

256. При порушенні правила релевантності аргументації виникає помилка:

- а. аргумент до палиці
- б. аргумент до авторитету
- в. неправомірне звернення до науки
- г. провокаційні запитання

257. При порушенні правила обґрунтування аргументів виникає помилка:

- а. необґрунтований аргумент
- б. брехливий аргумент
- в. патетична помилка
- г. хибний аргумент

258. При порушенні правила обґрунтування точки зору виникає помилка:
- а. відмова від зняття точки зору
 - б. втрата точки зору
 - в. колова аргументація
 - г. зловживання неясністю
259. При порушенні правила подання аргументації виникає помилка:
- а. надмірне обґрунтування
 - б. поспішне узагальнення
 - в. зловживання неясністю
 - г. фіктивний супротивник
260. Прийом "розмивання смислового значення мовного виразу" реалізують за допомогою:
- а. гасел
 - б. евфемізмів
 - в. пейоративних виразів
 - г. софізмів
261. Предметом естетики є:
- а. прекрасне-потворне
 - б. добро-зло
 - в. істина-хиба
 - г. вічне-тлінне
262. Найважливішою рисою естетики є:
- а. інтуїтивне знання
 - б. точність
 - в. емпіризм
 - г. біполярність
263. Хто з філософів для обґрунтування основного принципу творчої діяльності митця ввів поняття мімезису?
- а. Фалес
 - б. Сократ
 - в. Геракліт
 - г. Аристотель
264. Хто стверджував, що краса можлива завдяки еманції Єдиного?
- а. Плотін
 - б. Сенека
 - в. Платон
 - г. Марк Аврелій
265. Характерною рисою середньовічного мистецтва виступає:
- а. аскетичність та зневага до чуттєвого світу, оскільки Бог надчуттєвий
 - б. відкритий характер діяльності
 - в. громадянський пафос
 - г. природність та реальність подій
266. Визначте кольори трансцендентного світу, згідно з християнською символікою кольорів:

- а. червоний, пурпурний
- б. зелений, жовтий
- в. чорний, фіолетовий
- г. синій, блакитний, білий

267. Які художні особливості епохи Відродження?

- а. чіткість, гармонійність
- б. витончена фантазія художника
- в. канонічність
- г. ірраціоналізм

268. Хто з німецьких філософів вважав, що головним предметом устремлінь мистецтва та філософії є Бог (абсолютне), але для філософії він є праобразом істини, а для мистецтва – праобразом краси?

- а. І. Кант
- б. Ф. Шеллінг
- в. Г. Гегель
- г. Л. Фойєрбах

269. Який термін в естетиці першої третини ХХ ст. століття позначає сукупність новаторських, революційних, бунтарських, епатажних рухів і напрямів?

- а. авангард
- б. субкультура
- в. поп-культура
- г. постмодерн

270. За допомогою якої функції естетика розкриває головні принципи пізнання естетичних об'єктів і визначає шляхи їхнього дослідження?

- а. світоглядної
- б. методологічної
- в. виховної
- г. пізнавальної

271. Естетичні категорії поділяються на парні та непарні, вкажіть "пару" категорії "трагічне":

- а. потворне
- б. комічне
- в. гармонійне
- г. піднесене

272. Назвіть сутнісний компонент твору мистецтва, що підносить дух глядача, слухача або читача до духовної реальності, яка в самому творі мистецтва не простежується:

- а. канон
- б. художній символ
- в. стиль
- г. художній образ

273. Що характерне для сюрреалізму?

- а. принцип симультанності (одночасності) зображення, а також прагнення передачі руху, енергії, сили, швидкості, проникнення всього в усе і крізь усе
- б. намагання звільнити людину від диктату наукових знань, розуму, логіки, моралі, державності, законів традиційної естетики

- в. принцип автоматичного письма
- г. виявлення засобами мистецтва сфери несвідомого, в якій прихована істина буття

274. Стійка система принципів і способів образного вираження, зображувально-передавальних прийомів, художніх засобів – це:

- а. катарсис
- б. мімесис
- в. канон
- г. стиль

275. Реальна презентація самої речі (а не її зображення) в арт-практиках XX ст., активізація її енергетики в контексті спеціально створеного арт-простору отримали назву

- а. боді-арт
- б. реді-мейд
- в. нет-арт
- г. симулякр

276. Сутність якого художнього напрямку полягає у відтворенні шляхетних, витончених особистих вражень та спостережень мінливих миттєвих відчуттів та переживань, природи, ефектів світла?

- а. експресіонізму
- б. кубізму
- в. імпресіонізму
- г. абстракціонізму

277. Характерні риси авангарду:

- а. революційно-руйнівний пафос відносно традиційного мистецтва та усталених цінностей культури
- б. демонстративна відмова від реалістичного зображення видимої дійсності, від міметичного принципу
- в. свідомо загострена експериментальна спрямованість
- г. усі відповіді вірні

278. Який художній напрям намагався звести багатогранність світу до елементарних геометричних моделей?

- а. кубізм
- б. футуризм
- в. конструктивізм
- г. супрематизм

279. Які поняття відображають хронологію розгортання глобальної перебудови естетичної свідомості у XX ст.?

- а. авангард, модернізм, постмодернізм
- б. песимізм, ірраціоналізм, індивідуалізм
- в. класицизм, бароко, рококо
- г. сюрреалізм, імпресіонізм, експресіонізм

280. До якого напрямку належать художники Вінсент Ван Гог, Поль Гоген, Поль Сезанн?

- а. кубізму
- б. експресіонізму
- в. імпресіонізму
- г. конструктивізму

281. Що є об'єктивною властивістю людини, яка, згідно з думкою Аристотеля, відображає її красу?
- а. телеологічність
 - б. гармонія
 - в. доречність
 - г. здатність до співжиття з іншими
282. Вкажіть найбільш загальне поняття, що характеризує людину як істоту, життя і діяльність якої керуються законами краси:
- а. піднесене
 - б. прекрасне
 - в. естетичне
 - г. красиве
283. Абстрактне мистецтво, дадаїзм, експресіонізм, кубізм, супрематизм, конструктивізм, фовізм, футуризм – це основні напрями:
- а. середньовічного мистецтва
 - б. постмодернізму
 - в. авангарду
 - г. мистецтва античності
284. Як називають в образотворчому мистецтві псевдо-подобу, що не має прототипу?
- а. реді-мейд
 - б. симулякр
 - в. ноухау
 - г. боді-арт
285. Прикладне або "виробниче" мистецтво – це:
- а. сюрреалізм
 - б. конструктивізм
 - в. футуризм
 - г. супрематизм
286. Слово "естетика" вперше застосував німецький філософ:
- а. Г. Ріккерт
 - б. О. Баумгартен
 - в. А. Шопенгауер
 - г. В. Віндельбанд
287. Що із нижче названого предмету не можна назвати художнім:
- а. відома картина
 - б. популярна музика
 - в. нова вистава
 - г. прекрасна квітка
288. В естетиці Платона прекрасне існує:
- а. в світі ідей
 - б. поза часом
 - в. поза простором
 - г. в земному світі

289. Назвіть характерну для сюрреалізму рису:

- а. прагнення копіювати дійсність максимально близько до оригіналу
- б. принцип симультанності (одночасності) зображення, а також прагнення передачі руху, енергії, сили, швидкості, проникнення всього в усе і крізь усе
- в. виявлення засобами мистецтва сфери несвідомого, в якій приховані справжні, глибинні істини буття
- г. принцип автоматичного письма

290. Сутність якого художнього напрямку полягає в загостреній передачі за допомогою виключно художніх засобів і прийомів трагічних і драматичних почуттів художника – тривоги, страху, безвиході, туги, нервозності, глибокої невдоволеності, спустошеності і т. ін.?

- а. кубізму
- б. експресіонізму
- в. імпресіонізму
- г. абстракціонізму

291. У результаті якого виду діяльності людини виникла естетика як наука?

- а. перетворювальна діяльність
- б. ціннісно-орієнтаційна діяльність
- в. пізнавальна діяльність
- г. діяльність за законами краси

292. Вкажіть найбільш загальну категорію естетики:

- а. привабливе
- б. естетичне
- в. величне
- г. піднесене

293. Хто із мислителів античності розробив поняття калокагатії, катарсису, мімезису та ін.?

- а. Геракліт
- б. Демокріт
- в. Платон
- г. Аристотель

294. Глобальний вибухоподібний стрибок від культури до посткультури називають

- а. біфуркацією
- б. стагнацією
- в. глобалізацією
- г. стабілізацією

295. Згідно з уявленнями філософської школи ІньЯн, гармонія народжується:

- а. в природі
- б. в результаті взаємодії двох протилежних начал
- в. при спогляданні краси
- г. в мистецтві

296. Властивий постмодерній естетиці культ молодості базується на:

- а. культі фізіологізму
- б. запозиченні застарілих естетичних цінностей
- в. іноземних художніх традиціях
- г. табу

297. Хронологічно першим художнім стилем є:

- а. романський
- б. класицизм
- в. модерн
- г. вікторіанський

298. В межах естетики якого часу досліджувалася категорія потворного:

- а. постнекласичної
- б. XIX століття
- в. Античності
- г. Середньовіччя

299. Промислове мистецтво включає:

- а. освітню діяльність, інженерію, садівництво
- б. знаряддя праці, моделювання одягу, архітектуру
- в. працю лікаря, конструктора, будівельника
- г. засоби праці, торгівлю, туризм

300. До емпіричної бази естетики належить:

- а. мистецтвознавство
- б. образотворче мистецтво
- в. психологія
- г. культурологія

301. Що виникло історично раніше?

- а. філософія
- б. мораль
- в. етика
- г. моральність

302. Чим виступає мораль в етиці?

- а. глибинною вірою в реальну присутність у житті вищого закону
- б. предметом вивчення
- в. сукупністю моральних законів, за якими живе людина
- г. внутрішнім станом

303. Що таке моральна самосвідомість?

- а. утворення індивідуальної психіки, в якій зафіксовано уявлення про себе як суб'єкта моральності
- б. ідеальне відображення і впорядкування нашою думкою дійсності
- в. осмислення певних проблем та обставин життя з точки зору моральних цінностей, які визнає людина
- г. усвідомлена система норм поведінки, поглядів, ідей, уявлень про належне

304. Яке з визначень моралі неправильне:

- а. філософське вчення, згідно з яким природа і життя людей підпорядковані загальному божественному закону
- б. усвідомлена моральність
- в. система норм, уявлень про належне і бажане, похвальне і ганебне
- г. такий імперативно-оцінний спосіб ставлення людини до дійсності, котрий регулює поведінку людини з точки зору принципового протиставлення добра і зла

305. Який характер мають моральні норми?

- а. наказовий і обов'язковий
- б. щоденний і конкретний
- в. наполегливий і остаточний
- г. правдивий і точний

306. З чим ототожнювались поняття честі та гідності в давніх римлян і греків?

- а. з громадянством, з честю вітчизни, з готовністю віддати за неї життя
- б. зі становими привілеями та почестями
- в. з почуттям спорідненості, з силою свого роду, солідарністю з ним
- г. з особистістю самою по собі та з її воїнськими доблестями

307. Яка категорія моральної свідомості виявляє цінність особистості, що пов'язана з конкретним станом людини в суспільстві, належністю до тієї чи іншої групи людей (соціальної, професійної, національної), родом діяльності:

- а. совість
- б. честь
- в. гідність
- г. сором

308. Хто з філософів доводив, що люди у своїх вчинках повинні керуватися інтересом, розумом, а не страхом божим?

- а. Б. Спіноза
- б. Р. Декарт
- в. Ф. Бекон
- г. Г. Ляйбніц

309. У чому просвітники вбачали причину всього зла, яке панує у суспільстві?

- а. у діяльності релігійних організацій
- б. у "неадекватних" формах вираження суспільних сил
- в. у невігластві людей
- г. у невідповідному людській сутності способі людського існування

310. Що, згідно з думкою французьких матеріалістів XVIII ст., лежить в основі моральності людини?

- а. система державного управління, що ґрунтується на ієрархічному принципі й авторитаризмі
- б. віра, покірність та чистосердечність
- в. природа людини, її потреби й особистий інтерес
- г. визнання надлюдської реальності, надприродного, Бога

311. На думку якого філософа всі моральні та релігійні цінності повинні перебувати в органічній єдності?

- а. Томи Аквінського
- б. І. Канта
- в. Р. Декарта
- г. Ф. Ніцше

312. Хто з російських філософів перефразував Декартове "cogito ergo sum" ("я мислю, отже існую") на "я соромлюсь, отже існую"?

- а. В. Соловйов
- б. М. Бахтін
- в. В. Розанов
- г. І. Ільїн

313. Хто з філософів Нового часу вважав, що вища моральність людини полягає у підкоренні нею своїх пристрастей розумом:

- а. Б. Спіноза
- б. Т. Гоббс
- в. Р. Декарт
- г. Дж. Локк

314. Хто з філософів вважав, що тільки страждання реальне та позитивне, а щастя – це мрія і завжди залишається нею?

- а. Ф. Ніцше
- б. А. Шопенгауер
- в. С. К'єркегор
- г. О. Конт

315. Здатність моралі управляти вчинками людей, формувати та корегувати міжособистісні стосунки (через систему норм, принципів, мотивів, цінностей, установок) – це її:

- а. комунікативна функція
- б. пізнавальна функція
- в. регулятивна функція
- г. виховна функція

316. За Аристотелем, для щастя потрібні доброчесність та:

- а. володіння благом
- б. вірні друзі
- в. мудрість
- г. удача

317. Хто вперше ввів у філософію поняття обов'язку?

- а. Демокріт
- б. Анаксимандр
- в. Фалес
- г. Епікур

318. Хто із давньогрецьких філософів стверджував, що лише байдужість до пристрастей, радості та горя приносить людині щастя?

- а. Платон
- б. Пірон
- в. Епікур
- г. Сократ

319. Як називається вчення, яке вбачає щастя у розумній насолоді?

- а. стоїцизм
- б. гедонізм
- в. евдемонізм
- г. скептицизм

320. Хто вбачав сенс життя в тому, щоб жити осмислено, тобто прагнути досягнути розумом і пізнати площину світової історії й всю свою діяльність підпорядкувати їй?
- а. І. Кант
 - б. Й. Фіхте
 - в. Г. Гегель
 - г. Л. Фойєрбах
321. Чиї етичні теорії критикував І. Кант за те, що вони ґрунтуються на егоїзмі?
- а. раціоналістичну філософію Р. Декарта
 - б. французьке Просвітництво XVIII ст.
 - в. суб'єктивізм Д. Берклі і Д. Юма
 - г. емпіризм і сенсуалізм Ф. Бекона, Т. Гоббса, Дж. Локка
322. Хто із філософів доводив, що право на щастя мають лише обрані люди, і що критерієм їх прагнення до щастя є влада над іншими?
- а. О. Конт
 - б. Ф. Ніцше
 - в. С. К'єркегор
 - г. А. Шопенгауер
323. Давньогрецький філософ Арістип зводив щастя до:
- а. загальної позитивної оцінки життєдіяльності
 - б. насолоди, утіхи
 - в. щасливого випадку, удачі
 - г. володіння благом
324. На переконання якого філософа всі цінності моралі та релігії повинні перебувати в органічній єдності?
- а. Б. Спінози
 - б. І. Канта
 - в. Л. Фойєрбаха
 - г. Ф. Енгельса
325. Хто є автором неологізму "moralis"?
- а. Марк Теренцій Варрон
 - б. Гай Валерій Катулл
 - в. Марк Туллій Ціцерон
 - г. Тит Лукрецій Кар
326. Що у гомерівському епосі означало слово "етос"?
- а. все те, що стосується людської вдачі, характеру
 - б. сукупність стабільних рис індивідуального характеру
 - в. усталеність характеру того або іншого явища
 - г. місце перебування, постійне житло
327. "Сукупність звичаєвих норм, правил поведінки, настанов, у яких виражені вимоги суспільства до окремої особистості" – це визначення:
- а. моралі
 - б. моральності
 - в. етики
 - г. філософії

328. Що є центром дослідницьких інтересів науки етики?

- а. навколишній світ
- б. людина як суб'єкт пізнання та дії
- в. проблеми людського світогляду
- г. все, що належить до сфери моралі

329. Благородна мета етики полягає у дослідженні засобів вдосконалення людини. Це твердження:

- а. Р. Декарта
- б. Т. Гоббса
- в. Б. Спінози
- г. Д. Локка

330. Що лежить, на думку французьких матеріалістів XVIII ст., в основі моральності людини?

- а. природа людини, її потреби й особистий інтерес
- б. віра, покірність та чистосердечність
- в. визнання надлюдської реальності, надприродного, Бога
- г. система державного управління, що ґрунтується на ієрархічному принципі й авторитаризмі

331. В якості чого виступають (або розглядаються) моральність і мораль у філософії Г. Гегеля?

- а. як ступені розвитку об'єктивного духу
- б. як галузі гуманітарних знань, спрямовані на досягнення сутності, закономірностей людських відносин
- в. як два різних вчення про ціннісне ставлення людини до світу
- г. як точки дотику й шляхи взаємодії з іншими сферами культури

332. Вища моральність людини полягає у підкоренні нею своїх пристрастей розумом. Це твердження:

- а. Р. Декарта
- б. Б. Спінози
- в. Ф. Бекона
- г. Д. Локка

333. На чому засновували французькі матеріалісти свою систему моралі?

- а. на "релігійних пориваннях" людини
- б. на безпосередньому досягненні істини без логічного обґрунтування, без проміжних ланок аргументації, на безпосередній проникливості, відчутті, здогаді
- в. на сукупності історичних понять, категорій і концепцій, які дають історичне тлумачення походження моральності
- г. на природі людини, її потребах і особистому інтересі

334. Бенедикт Спіноза доводив, що люди у своїх вчинках повинні керуватися

- а. страхом
- б. вірою
- в. розумом
- г. симпатією

335. Яка з формул зайва:

- а. "Чини так, щоб правило твоїх дій могло бути загальним законом для кожної розумної істоти"

- б. "Чини так, щоб розумна істота завжди була для тебе метою, а не засобом"
- в. "Не створюй прецедент, санкціонуючи можливість імперативного ставлення до себе і до людей взагалі"
- г. "Розумна воля сама собі дає закон, а не підпорядковується закону"

336. Щастя – це:

- а. конкретний образ того майбутнього стану об'єктивної дійсності, який в результаті практичної діяльності людини здатний задовольнити її матеріальні і духовні потреби
- б. загальна спрямованість життєдіяльності людини, головне завдання, яке людина ставить перед собою
- в. загальна позитивна оцінка життя людини
- г. об'єктивна значущість життя

337. Три моральні принципи – це:

- а. не вкради, не кажи неправду, поважай старших
- б. справедливість, працелюбність, гуманізм
- в. позбавлення життя живої істоти, крадіжка, сексуальна розбещеність
- г. лихослів'я, грубість, марнослів'я

338. Які дві категорії є основоположними для етики?

- а. добро і зло
- б. любов і дружба
- в. сенс життя і щастя
- г. свобода і відповідальність

339. Якому німецькому філософу належить вислів: "Про цінності не можна говорити, що вони існують або не існують, а лише, що вони значать або не мають значущості"?

- а. Генріху Ріккерт
- б. Вільгельму Віндельбанду
- в. Ернсту Кассінеру
- г. Паулю Наторпу

340. Які етичні теорії називаються евдемоністичними?

- а. які побудовані на принципі досягнення щастя
- б. які демонструють розуміння смислу морального закону конкретною людиною на основі її інтуїції, особистого відчуття та бачення
- в. які пояснюють механізм дії морального феномена на індивідуальному та суспільному рівнях буття
- г. які спрямовані на досягнення сутності і функціонування моралі на різних етапах розвитку культури

341. За переконанням І. Канта, справжнім джерелом обов'язку є:

- а. прагнення щастя
- б. зовнішні спонукання
- в. чисте уявлення про закон
- г. суспільний інтерес

342. Поведінка, яка вважається правильною у світлі існуючої системи моральності і визначає межі дій людини – це:

- а. догма
- б. норма

- в. заохочення
- г. покарання

343. Логіка вивчає:

- а. істину
- б. мову
- в. міркування
- г. числення

344. Методом логіки є:

- а. натуральна мова
- б. специфікована мова
- в. гібридна мова
- г. формалізована мова

345. Метод таблиць істинності базується на:

- а. правилах утворення
- б. правилах перетворення
- в. правилах інтерпретації
- г. правилах застосування

346. Метод аналітичних таблиць базується на:

- а. правилах дедукції
- б. правилах редукції
- в. правилах абдукції
- г. правилах індукції

347. Логічним терміном називається:

- а. термін, який вживається в логіці
- б. логічна змінна
- в. логічна постійна
- г. дескриптор

348. Нелогічним терміном називається:

- а. термін, який не вживається в логіці
- б. логічна змінна
- в. логічна постійна
- г. функтор

349. Логічна форма міркування – це:

- а. його структура, яка виявляється в результаті абстрагування від значень логічних термінів
- б. його структура, яка виявляється в результаті абстрагування від значень нелогічних термінів
- в. його структура, яка виявляється в результаті абстрагування від значень технічних термінів
- г. його структура, яка виявляється в результаті абстрагування від значень нетехнічних термінів

350. Металогіка досліджує:

- а. логічну істину
- б. логічні помилки
- в. логічні числення
- г. логічну семантику

351. Традиційною логікою називається:

- а. силогістика і теорія міркувань
- б. силогістика і теорія індукції
- в. силогістика і теорія числень
- г. силогістика і теорія аргументації

352. Метатеоретичним рівнем традиційної логіки є:

- а. натуралістична парадигма філософської логіки
- б. трансцендентальна парадигма філософської логіки
- в. аналітична парадигма філософської логіки
- г. континентальна парадигма філософської логіки

353. Метатеоретичним рівнем сучасної логіки є:

- а. арифметична парадигма філософської логіки
- б. алгебраїчна парадигма філософської логіки
- в. аналітична парадигма філософської логіки
- г. лінгвістична парадигма філософської логіки

354. Функцію металогіки у традиційній логіці виконує:

- а. філософія логіки
- б. історія логіки
- в. метафізика і онтологія
- г. спекулятивна діалектика

355. Функцію металогіки у сучасній логіці виконує:

- а. метаматематика
- б. теоретична семіотика
- в. дескриптивна семіотика
- г. логічна семіотика

356. Натуральні числення логіки висловлювань містять:

- а. кванторні правила
- б. правила абдукції
- в. правила силогізму
- г. правила логічних сполучників

357. Аксіоматичні числення логіки висловлювань містять:

- а. кванторні правила
- б. правила абдукції
- в. правила логічних сполучників
- г. правила силогізму

358. Безпосередній вивід – це:

- а. вивід із простого засновку
- б. вивід із одного засновку

- в. вивід із найближчого засновку
- г. вивід із очевидного засновку

359. Простий силлогізм має:

- а. один засновок
- б. два засновки
- в. більше двох засновків
- г. більше трьох засновків

360. До складу простого силлогізму входить:

- а. більший, менший, середній терміни
- б. більший, менший, середній засновки
- в. логічний сполучник, більший, менший засновки
- г. логічний сполучник, більший, менший терміни

361. Середній термін силлогізму:

- а. присутній у висновку
- б. присутній тільки у засновках
- в. присутній у висновку і у більшому засновку
- г. присутній у висновку і у меншому засновку

362. Фігура силлогізму визначається:

- а. розташуванням більшого терміна в засновках і висновку
- б. розташуванням середнього терміна
- в. місцем, яке займає в засновках і висновку середній термін
- г. розташуванням меншого терміна в засновках і висновку

363. Індуктивний вивід – це вивід, в якому між засновками і висновком існує відношення:

- а. належності
- б. логічного впливання
- в. підтвердження
- г. розподіленості

364. У першій фігурі силлогізму середній термін займає місце:

- а. суб'єкта у більшому засновку і місце предиката – у меншому
- б. предиката у більшому засновку і місце суб'єкта – у меншому
- в. суб'єкта в обох засновках
- г. предиката в обох засновках

365. У другій фігурі силлогізму середній термін займає місце:

- а. суб'єкта у більшому засновку і місце предиката – у меншому
- б. предиката у більшому засновку і місце суб'єкта – у меншому
- в. предиката в обох засновках
- г. суб'єкта в обох засновках

366. У третій фігурі силлогізму середній термін займає місце:

- а. суб'єкта в обох засновках
- б. предиката в обох засновках
- в. суб'єкта у більшому засновку і місце предиката – у меншому
- г. предиката у більшому засновку і місце суб'єкта – у меншому

367. У четвертій фігурі силлогізму середній термін займає місце:

- а. суб'єкта у більшому засновку і місце предиката – у меншому
- б. предиката у більшому засновку і місце суб'єкта – у меншому
- в. місце суб'єкта в обох засновках
- г. місце предиката в обох засновках

368. Натуральні числення логіки предикатів включають:

- а. аксіоми числення і кванторні правила
- б. правила редукції і кванторні правила
- в. правила логічних сполучників і кванторні правила
- г. аксіоми числення і правила логічних сполучників

369. Алетична логіка досліджує модальності:

- а. необхідно, можливо, випадково
- б. необхідно, спростовано, доведено
- в. можливо, випадково, дозволено
- г. ймовірно, необхідно, обґрунтовано

370. Законами алетичної логіки є твердження:

- а. усе можливе є випадковим
- б. усе реальне є необхідним
- в. усе необхідне є можливим
- г. усе випадкове є реальним

371. Темпоральна логіка вивчає модальності:

- а. сумніваюся, що було; знаю, що буде; вірю, що буде
- б. було; завжди було; буде; завжди буде
- в. дозволено, те, що є; заборонено те, що було; обов'язково те, що буде
- г. необхідно буде; можливо буде; випадково буде

372. Часовий ряд А – це оцінки:

- а. раніше, згодом, пізніше
- б. раніше, одночасно, пізніше
- в. колишнє, теперішнє, майбутнє
- г. минуле, теперішнє, майбутнє

373. Часовий ряд В – це оцінки:

- а. раніше, сьогодні, пізніше
- б. раніше, пізніше, згодом
- в. раніше, одночасно, пізніше
- г. раніше, завтра, пізніше

374. Епістемічна логіка досліджує модальності:

- а. знаю, вірю, сумніваюся
- б. знаю, вірю, можемо
- в. ймовірно, дозволено, заборонено
- г. знаю, вірю, припускаю

375. Деонтична логіка вивчає модальності:

- а. спростовано, доведено, ймовірно
- б. дозволено, заборонено, обов'язково

- в. було, є, буде
- г. необхідно, можливо, випадково

376. Практичне міркування – це:

- а. повсякденне міркування
- б. філософське міркування
- в. наукове міркування
- г. ненаукове міркування

377. Мета практичного міркування полягає у:

- а. обґрунтуванні знання
- б. обґрунтуванні віри
- в. обґрунтуванні діяльності
- г. обґрунтуванні обов'язку

378. Імператив описує:

- а. схему дії
- б. схему взаємодії
- в. схему вчинку
- г. схему поведінки

379. Силогістика Аристотеля не містить термінів:

- а. логічних
- б. нелогічних
- в. порожніх
- г. повних

380. Логіка школи н'я розробляла:

- а. двочастинний силогізм
- б. десятичастинний силогізм
- в. п'ятичастинний силогізм
- г. тричастинний силогізм

381. Ранньобуддійська логіка вивчала:

- а. десятичастинний силогізм
- б. двочастинний силогізм
- в. п'ятичастинний силогізм
- г. тричастинний силогізм

382. Буддійська логіка періоду розквіту вивчала:

- а. десятичастинний силогізм
- б. п'ятичастинний силогізм
- в. двочастинний силогізм
- г. тричастинний силогізм

383. Автором методу таблиць істинності є:

- а. Б. Рассел
- б. Л. Вітгенштейн
- в. Г. Фреге
- г. Г. Генцен

384. Автором методу аналітичних таблиць є:

- а. Ч. Пірс
- б. Я. Лукасевич
- в. Г. Генцен
- г. Л. Вітгенштейн

385. Індійський силлогізм побудований за принципом:

- а. включення інформації в інформацію
- б. підведення часткового під загальне
- в. отримання загального на підставі окремого
- г. перенесення інформації із засновків у висновки

386. Джайнська логіка є:

- а. однозначною концепцією
- б. двозначною теорією
- в. тризначним формалізмом
- г. чотиризначним формалізмом

387. Класична логіка предикатів побудована на:

- а. інтуїції множин
- б. математичному аналізу
- в. функціональному аналізу
- г. лінгвістичному аналізу

388. Семантика модальних логік вибудована із:

- а. теорії всього
- б. теорії можливих світів
- в. теорії паралельних світів
- г. теорії дійсного світу

389. Особливості німецької класичної філософії:

- а. структуралізм
- б. редукціонізм
- в. пізнавальний оптимізм
- г. геоцентризм

390. Характерними рисами німецької класичної філософії є:

- а. технократизм
- б. меркантилізм
- в. активність суб'єкта
- г. механіцизм

391. У чому суть "коперніканського перевороту", здійсненого І. Кантом?

- а. залежність пізнання від методу пізнання
- б. пізнання є споглядання об'єкта
- в. залежність пізнання від суб'єкта
- г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами

392. Які існують апіорні форми пізнання за І. Кантом?

- а. простір, час, категорії, ідеї
- б. логічні, панлогічні, алогічні

- в. індуктивні і дедуктивні
- г. поняття, судження, умовиводи

393. Яке із запропонованих положень відноситься до трьох основоположень, що складають основу філософії Й. Фіхте?

- а. "не-Я покладає Я"
- б. "Я покладає самого себе і не-Я"
- в. "Я не покладає Я"
- г. "не-Я покладає самого себе"

394. Філософія Ф. Шеллінга характеризується такою рисою:

- а. волюнтаризмом
- б. ентропією
- в. об'єктивним ідеалізмом
- г. суб'єктивним ідеалізмом

395. Головною частиною гегелівської логіки є:

- а. вчення про умовивід
- б. вчення про судження
- в. вчення про метод
- г. вчення про сутність

396. Г. Гегель сформулював закон:

- а. заперечення заперечення
- б. верифікації
- в. взаємного притягання протилежностей
- г. конвергенції

397. В історію філософії Л. Фейєрбах увійшов як філософ, який створив вчення про:

- а. вульгарний матеріалізм
- б. атеїзм
- в. релігію
- г. рух

398. Вихідним положенням Л. Фейєрбаха є теза:

- а. антропологія є теологія
- б. теологія є антропологія
- в. метафізика є антропологія
- г. теологія є метафізика

399. Особливості німецької класичної філософії:

- а. раціоналізм
- б. гілозоїзм
- в. модернізм
- г. сенсуалізм

400. Яка ідея належить І. Канту?

- а. про стохастичність
- б. про вроджені ідеї
- в. про принципову неможливість пізнання сутності речей
- г. про ідоли людського роду

401. У гносеології І. Кант здійснив "коперніканський переворот". Яка ідея І. Канта є революційною?

- а. предмети повинні узгоджуватися з нашими знаннями
- б. тотожність предмета і предиката
- в. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
- г. пізнання є споглядання об'єкта

402. У своїх "Критиках..." І. Кант розвинув вчення:

- а. онтологічне
- б. гносеологічне
- в. праксеологічне
- г. теологічне

403. Один із постулатів практичного розуму, за І. Кантом, вимагає:

- а. існування Бога
- б. безсмертності душі людини
- в. повної автономії людської волі
- г. наявності причинних зв'язків між явищами

404. Яка риса притаманна філософії Й. Фіхте?

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. агностицизм
- в. натурфілософія
- г. панлогізм

405. Філософії Ф. Шеллінга притаманна така ознака:

- а. механіцизм
- б. метафізика
- в. філософія одкровення
- г. прагматизм

406. Виберіть характерні ознаки філософії Г. Гегеля:

- а. нонконформізм
- б. історизм
- в. суб'єктивний ідеалізм
- г. антропологізм

407. Г. Гегелем написані такі праці:

- а. "Про форми і закони мислення"
- б. "Наука логіки"
- в. "Наука історії"
- г. "Система трансцендентального ідеалізму"

408. В історію філософії Л. Фейєрбах увійшов як філософ, який створив вчення про:

- а. людину
- б. хаос
- в. діалектику
- г. еволюцію

409. Хто із наведених філософів є представником німецької класичної філософії?

- а. О. Конт
 - б. Б. Спіноза
 - в. П. Фейсрабенд
 - г. І. Кант
410. Вкажіть передумови виникнення німецької класичної філософії:
- а. релігійні
 - б. світоглядні
 - в. соціальні
 - г. національні
411. До "критичного" періоду творчості І. Канта відноситься ідея про:
- а. сублімацію
 - б. вроджені ідеї
 - в. теорію двоїстої істини
 - г. апріорність наших знань
412. За І. Кантом, існують три різновиди віри: моральна, прагматична і ...?
- а. телеологічна
 - б. космополітична
 - в. доктринальна
 - г. метафізична
413. За І. Кантом, в основі понять лежать:
- а. факти
 - б. категорії
 - в. образи
 - г. схеми
414. Який із світів, за І. Кантом, НЕ є жорстко детермінованим?
- а. фізичний світ
 - б. соціальний світ
 - в. потойбічний світ
 - г. інтелігібельний світ
415. Третє основоположення Й. Фіхте відіграє роль:
- а. тези
 - б. антитези
 - в. синтезу
 - г. всезагального "Я", яке утверджує себе
416. Яка праця належить Ф. Шеллінгу:
- а. "Філософські роздуми натураліста"
 - б. "Нариси про сучасну німецьку філософію"
 - в. "Вступ до нарису системи натурфілософії"
 - г. "Наука про природу і наука про суспільство"
417. Характерні риси філософії Г. Гегеля:
- а. агностицизм
 - б. матеріалізм

- в. панлогізм
 - г. наївний ідеалізм
418. Яку працю написав Л. Фейєрбах?
- а. "Думки натураліста"
 - б. "Поза межами можливого"
 - в. "Думки про смерть та безсмертя"
 - г. "Антихристиянин"
419. Німецька класична філософія представлена такими мислителями:
- а. А. Шопенгауер
 - б. Й. Фіхте
 - в. Дж. Локк
 - г. Ж.-П. Сартр
420. До "критичного" періоду творчості І. Канта відноситься ідея про:
- а. виникнення Сонячної системи з газових туманностей
 - б. вроджені ідеї
 - в. двоїсту істину
 - г. збіг протилежностей (максими і мініми)
421. "Коперніканський переворот", здійснений І. Кантом, у гносеології полягає у тому, що:
- а. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
 - б. пізнання є споглядання об'єкта
 - в. тріадичність пізнавального процесу
 - г. пізнання є конструювання предмета
422. Гносеологія І. Канта НЕ містить:
- а. трансцендентальну метафізику
 - б. трансцендентальну аналітику
 - в. трансцендентальну діалектику
 - г. трансцендентальну логіку
423. Які рівні пізнання виділяє І. Кант?
- а. підсвідомий, свідомий, надсвідомий
 - б. інтуїтивний, ірраціональний, вольовий
 - в. чуттєвий, розсудковий, розумовий
 - г. етичний, естетичний, телеологічний
424. І. Кант написав працю:
- а. "Критика інструментального розуму"
 - б. "Критика чистого розуму"
 - в. "Критика критичного розуму"
 - г. "Що таке наукова філософія"
425. Яку рису, притаманну філософії І. Канта, Й. Фіхте розвинув і поширив на онтологію?
- а. об'єктивний ідеалізм
 - б. агностицизм
 - в. активність суб'єкта
 - г. збіг протилежностей
426. Філософія пізнього Ф. Шеллінга орієнтувалася на:

- а. діалектику
 - б. логіку
 - в. теологію
 - г. феноменологію
427. Г. Гегелем написані такі праці:
- а. "Про форми і закони мислення"
 - б. "Наука поняття"
 - в. "Що таке розвиток?"
 - г. "Енциклопедія філософських наук"
428. В "Евдемонізмі" викладено фейєрбахівське розуміння теорії:
- а. всесвітньої історії
 - б. щастя
 - в. державного устрою
 - г. виникнення Всесвіту
429. Головне гасло "докритичного" періоду І. Канта:
- а. дайте мені рух, і я з нього побудую світ
 - б. дайте матерію і рух, і я з них побудую світ
 - в. дайте мені матерію, і я з неї побудую світ
 - г. дайте мені ідею, і я з неї побудую світ
430. У своїй філософії І. Кант намагався дати відповідь на таке питання:
- а. що таке Бог?
 - б. що таке світ?
 - в. що я можу знати?
 - г. що я можу хотіти?
431. Аперцепція у І. Канта означає:
- а. впізнавання, встановлення тотожності відтворених уявлень з явищами, завдяки яким вони дані
 - б. відтворення уявлень у пам'яті
 - в. зведення багатообразного, багатоманітного змісту споглядання у єдиний образ
 - г. відтворення сприйняття у пам'яті
432. У таблицю категорій, подану І. Кантом, НЕ входить категорія:
- а. якості
 - б. кількості
 - в. дедукції
 - г. модальності
433. Яку віру, за І. Кантом, ніщо НЕ може похитнути?
- а. прагматичну
 - б. моральну
 - в. доктринальну
 - г. наукову
434. Яка характерна ознака філософії І. Канта?
- а. гностицизм
 - б. дуалізм

- в. гілозоїзм
- г. містицизм

435. Яка праця належать перу Й. Фіхте?

- а. "Критичний погляд на філософію Канта"
- б. "Першоначала філософії"
- в. "Про вчене незнання"
- г. "Науковчення"

436. Яке із запропонованих положень відноситься до трьох основоположень, що складають основу філософії Й. Фіхте?

- а. "не-Я покладає Я"
- б. "не-Я покладає самого себе"
- в. "Я не покладає Я"
- г. "Я покладає не-Я"

437. Філософії Ф. Шеллінга притаманна така ознака:

- а. натурфілософія та ідея розвитку
- б. метафізика
- в. філософія волі
- г. філософія людини

438. Філософію Г. Гегеля критикували за:

- а. розвиток сталості
- б. конформізм
- в. стихійний ідеалізм
- г. спекулятивність

439. Вкажіть чинник, який НЕ репрезентує німецьку класичну філософію:

- а. раціоналізм
- б. діалектика
- в. пізнавальний оптимізм
- г. гілозоїзм

440. Виберіть характерну ознаку філософії Г. Гегеля:

- а. суб'єктивний ідеалізм
- б. дуалізм
- в. спекулятивність
- г. антропологізм

441. Вкажіть працю, що НЕ належить І. Канту:

- а. "Критика інструментального розуму"
- б. "Критика здатності судження"
- в. "Критика чистого розуму"
- г. "Загальна природна історія і теорія неба"

442. Яка праця належить Ф. Шеллінгу?

- а. "Критика практичного розуму"
- б. "Нова Атлантида"
- в. "Система трансцендентального ідеалізму"
- г. "Мислі о еволюції в історії людства"

443. Яке із вказаних положень НЕ належить до трьох основоположень, що становлять основу філософії Й. Фіхте?
- а. "не-Я покладає Я"
 - б. "Я покладає самого себе і не-Я"
 - в. "Я покладає Я"
 - г. "Я покладає не-Я"
444. Яка риса НЕ притаманна філософії Й. Фіхте?
- а. суб'єктивний ідеалізм
 - б. активність суб'єкта
 - в. натурфілософія
 - г. вчення про боротьбу протилежностей
445. До філософської спадщини Й. Фіхте НЕ входить праця:
- а. "Науковчення"
 - б. "Призначення людини"
 - в. "Факти свідомості"
 - г. "Про вчене незнання"
446. Для філософії Ф. Шеллінга НЕ характерна така риса:
- а. "філософія тотожності"
 - б. натурфілософія
 - в. об'єктивний ідеалізм
 - г. суб'єктивний ідеалізм
447. Філософії Ф. Шеллінга НЕ притаманна така ознака:
- а. натурфілософія та ідея розвитку
 - б. філософія одкровення
 - в. філософія мистецтва
 - г. філософія людини
448. До характерних ознак німецької класичної філософії НЕ відносять:
- а. історизм
 - б. подолання метафізики
 - в. активність суб'єкта
 - г. механіцизм
449. Натурфілософія Ф. Шеллінга була об'єднана з:
- а. логікою
 - б. діалектикою
 - в. трансцендентальною філософією
 - г. феноменологією
450. До "критичного" періоду творчості І. Канта відноситься ідея про:
- а. виникнення Сонячної системи з газових туманностей
 - б. вроджені ідеї
 - в. двоїсту істину
 - г. збіг протилежностей (максими і мініми)
451. І. Канту належить ідея про:

- а. стохастичність
 - б. вроджені ідеї
 - в. принципову неможливість пізнання сутності речей
 - г. ідоли людського роду
452. У чому суть "коперніканського перевороту", здійсненого І. Кантом?
- а. навернення проблематики філософствування з природничої до антропологічної
 - б. пізнання є споглядання об'єкта
 - в. джерелом знання є пригадування душі
 - г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
453. Суть кантівського "коперніканського перевороту" полягає:
- а. у наявності теоретичного розуму
 - б. у перетворенні людини на висхідну проблему філософських роздумів
 - в. у космологічному доведенні існування Бога
 - г. у тому, що в ході пізнання думка йде від об'єкта до суб'єкта
454. Яка теза стосується "коперніканського перевороту" здійсненого І. Кантом у гносеології?
- а. про непізнаваність речей
 - б. розсудок сам конструює предмет відповідно до апіорних форм мислення
 - в. пізнання є споглядання об'єкта
 - г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
455. Яка ідея І. Канта є революційною у гносеології?
- а. пізнання є споглядання об'єкта
 - б. джерелом знань є досвід
 - в. ми можемо пізнати лише те, що самі сконструювали
 - г. наші знання повинні узгоджуватися з предметами
456. Яке питання відсутнє у філософії І. Канта?
- а. на що я можу сподіватись?
 - б. що таке світ?
 - в. що я можу знати?
 - г. що таке людина?
457. Вкажіть працю, яку НЕ написав Г. Гегель:
- а. "Філософія природи"
 - б. "Філософія права"
 - в. "Філософія волі"
 - г. "Феноменологія духу"
458. Г. Гегель НЕ сформулював закон:
- а. заперечення заперечення
 - б. взаємного переходу кількісних і якісних змін
 - в. єдності і боротьби протилежностей
 - г. конвергенції
459. Л. Фейєрбах НЕ створив вчення про:
- а. надлюдину
 - б. природу

- в. релігію
- г. людину

460. Яка праця НЕ належить Л. Фейєрбаху?

- а. "Основні положення філософії майбутнього"
- б. "Сутність християнства"
- в. "Думки про смерть та безсмертя"
- г. "Антихристиянин"

461. Який різновид віри відсутній у філософії І. Канта?

- а. моральна
- б. доктринальна
- в. парадигмальна
- г. прагматична

462. Яка риса НЕ притаманна філософії І. Канта?

- а. гностицизм
- б. дуалізм
- в. агностицизм
- г. апіоризм

463. Буття – це:

- а. єдність всіх систем, які існують
- б. сукупність явищ
- в. те, що існує об'єктивно, незалежно від людини
- г. світ, матерія і природа у їх єдності

464. "Антропний принцип" – це поняття:

- а. філософії екзистенціалізму
- б. філософії Л. Фейєрбаха
- в. сучасної космології
- г. філософії постмодернізму

465. Класичне філософське розуміння буття та некласичне у своїй суті:

- а. є тотожними
- б. доповнюють одне одного
- в. суперечать одне одному
- г. розуміють буття як єдність всіх речей

466. У філософії Нового часу буття тлумачили переважно:

- а. гілодинамічно
- б. механістично
- в. раціоналістично
- г. субстанційно

467. Ключове поняття онтології – це:

- а. істина
- б. субстанція
- в. добро
- г. знання

468. Основними формами буття є:

- а. простір і час
- б. рух і спокій
- в. природа і суспільство
- г. знання

469. За своїми характеристиками субстанція:

- а. найбільш фундаментальна і стійка основа реальності
- б. те, що не змінюється ні за яких обставин
- в. є модусом буття
- г. є основна властивість явища

470. Плюралізм субстанцій свідчить, що:

- а. існує тільки одна субстанція
- б. субстанцій взагалі немає
- в. існує субстанція, що тлумачиться як основа буття
- г. існує декілька субстанцій

471. Монізм субстанцій свідчить, що:

- а. існує декілька субстанцій
- б. існує одна субстанція
- в. існує прихована субстанція
- г. субстанції існують одна в одній

472. Матерія – це:

- а. всі види енергії
- б. взаємодія всіх атомів
- в. субстрат усіх змін
- г. кількісна міра руху

473. Способом існування матеріального світу є:

- а. безкінечність
- б. час
- в. рух
- г. простір

474. Будь-яка зміна, перехід з одного стану в інший – це:

- а. час
- б. рух
- в. простір
- г. відношення

475. Основною формою руху є:

- а. механічна форма
- б. електромагнетизм
- в. гравітаційні взаємодії
- г. перетворення атомів і молекул

476. Основною формою руху є:

- а. соціальна
- б. матеріальна

- в. обмін речовин у живих організмах
- г. теплота

477. У матеріалістичних системах свідомість – це:

- а. властивість мислення
- б. властивість людини
- в. властивість високоорганізованої матерії
- г. властивість буття

478. У матеріалістичних системах матеріальним носієм свідомості є:

- а. центральна нервова система
- б. людська психіка
- в. головний мозок людини
- г. нервові клітини

479. Свідомість як атрибут матерії розглядається у таких теоріях як:

- а. гілозоїзм
- б. пантеїзм
- в. атеїзм
- г. атомізм

480. Послідовність пізнавальних можливостей чуттєвого відображення свідомості спостерігається як розвиток знання через:

- а. свідомість, самосвідомість, розум
- б. відчуття, розум, мислення
- в. відчуття, сприйняття, уявлення
- г. відчуття, уявлення, уяву

481. Співвідношення свідомості, мислення і мови розглядається як:

- а. залежність мови від свідомості
- б. опосередкованість свідомості і мислення мовою
- в. залежність всіх явищ
- г. незалежність цих явищ

482. Свідомість і творчість розглядаються у контексті:

- а. здатності людини мислити
- б. здатності свідомості творити нові ідеї
- в. здатності людини створювати ідеальні образи дійсності
- г. здатності людини абстрактно мислити

483. Творчість – це:

- а. свідоме дія людини
- б. створення свідомістю чогось нового
- в. креативний підхід до проблеми
- г. швидке вирішення проблемної ситуації

484. У самосвідомість входить такий компонент як:

- а. самопізнання
- б. інтенціональність
- в. предметність
- г. самоуявлення

485. Формою суспільної свідомості є:

- а. загальнолюдська свідомість
- б. політична свідомість
- в. інформаційна
- г. групова свідомість

486. Формою суспільної свідомості є:

- а. масова
- б. елітарна
- в. релігійна
- г. фаталістична

487. Відношення явищ психіки, свідомості, душі і духу – це відношення:

- а. незалежності один від одного
- б. ієрархічного підпорядкування
- в. домінування психіки над всіма іншими формами
- г. взаємозв'язку ідеальних явищ

488. Проблему буття у філософії вивчають:

- а. всі філософські дисципліни
- б. онтологія і метафізика
- в. діалектика
- г. філософія

489. Вперше проблема буття почала найбільш послідовно розглядатись:

- а. у філософії Стародавнього Сходу
- б. у філософії елеатів
- в. у філософії Платона
- г. у філософії Аристотеля

490. Поняття "архе" в античній філософії та поняття "субстанції" у філософії Нового часу:

- а. тотожні
- б. суперечать одне одному
- в. доповнюють одне одного
- г. є взаємозалежними

491. Вчення Б. Спінози про буття характеризують такі поняття:

- а. буття – небуття – субстанція
- б. субстанція – субсистенція – матерія
- в. субстанція – атрибут – модус
- г. бог – явище – реальність

492. Поняття "космос" було запроваджене у філософію:

- а. Томою Аквінським
- б. Ф. Беконом
- в. Піфагором
- г. Гераклітом

493. Пантеїзм – це вчення, яке:

- а. тлумачить світ як єдність всього
- б. ототожнює Бога і природу

- в. вказує на єдину першопричину буття
- г. вказує на ідеальний початок буття

494. Некласичне розуміння буття передбачає його тлумачення як:

- а. інтенції свідомості суб'єкта
- б. незалежність буття від свідомості
- в. тотожність мислення і буття
- г. єдність всього буття

495. Ідея атомістичної будови буття належить:

- а. Платону
- б. Демокріту
- в. Сократу
- г. Анаксагору

496. За Платоном, в основі буття є ідеї тому, що:

- а. із нічого ніщо не виникає
- б. все виникає і зникає
- в. вони є зразками речей
- г. речі існують самі по собі

497. Бог є основою буття у філософії:

- а. античності
- б. Середньовіччя
- в. Відродження
- г. Нового часу

498. У філософії даосизму поняття "дао" означає:

- а. невимовний початок буття
- б. простір
- в. світобудову
- г. всесвіт

499. Інтелектуальне тлумачення поняття буття пропонують:

- а. елеати
- б. кініки
- в. атомісти
- г. неоплатоніки

500. Інтелектуальне тлумачення поняття буття пропонують:

- а. софісти
- б. піфагорійці
- в. атомісти
- г. неоплатоніки

501. Некласичну онтологію представляє:

- а. М. Гайдеггер
- б. Е. Мах
- в. І. Кант
- г. Ж. Гобіно

502. Концепція "буття по істині" і "буття по гадці" використовувалась:

- а. Гераклітом
- б. Парменідом
- в. І. Кантом
- г. Г. Гегелем

503. Класичний підхід до буття характеризується ідеєю:

- а. тотожності мислення і буття
- б. активної свідомості людини при формуванні уявлень про буття
- в. неможливості пізнання першооснов буття
- г. відсутності субстанції у бутті

504. Ключове поняття онтології – це:

- а. буття
- б. пізнання
- в. духовність
- г. знання

505. Основними формами буття є:

- а. простір і час
- б. рух і спокій
- в. дух і матерія
- г. субстанція і субстрат

506. За своїми характеристиками субстанція:

- а. нестворювана і незнищувана
- б. є причиною руху
- в. є залежною від всіх форм буття
- г. не впливає на буття

507. Під "субстанцією" розуміють:

- а. систему речей
- б. останню сутність всіх речей
- в. властивість речей
- г. самостійне буття речі

508. Першопочатком буття в античній філософії є:

- а. архе
- б. космос
- в. справедливість
- г. природа

509. Першопочатком буття в античній філософії є:

- а. гармонія
- б. апейрон
- в. справедливість
- г. природа

510. Дуалізм субстанцій свідчить про те, що існує:

- а. Бог і дух
- б. дві протилежні субстанції

- в. матерія і природа
- г. протяжність і простір

511. Матерія існує у вигляді:

- а. переважно атомів
- б. нескінченної різноманітності об'єктів і систем буття
- в. атомів і порожнечі
- г. явищ буття

512. Форма існування матеріального світу:

- а. безкінечність
- б. простір і час
- в. час і вічність
- г. вічність

513. Основною формою руху є:

- а. фізична форма
- б. геологічна
- в. просторове переміщення тіл
- г. атомарний рух

514. У матеріалістичних системах свідомість тлумачиться як:

- а. функція людського мозку
- б. високоорганізована форма
- в. відповідність думки і реальності
- г. пізнання

515. У матеріалістичних системах концепція свідомості ґрунтується на принципі:

- а. взаємодії відчуттів і мислення
- б. гілозоїзму
- в. "чистої дошки"
- г. відображення

516. Основні форми абстрактного мислення як компонентну свідомості розгортаються як:

- а. відчуття, сприйняття, уявлення
- б. поняття, судження, умовивід
- в. інформація, мислення, знання
- г. факт, концепція, теорія

517. Компонентом самосвідомості є:

- а. самоспостереження
- б. залежність від мови
- в. творчість
- г. активність

518. Матерія – це:

- а. філософська категорія для позначення світу
- б. реальність, яка дана людині у відчуттях
- в. об'єктивна реальність, яка існує незалежно від людських відчуттів
- г. поняття, яке позначає конкретні матеріальні явища

519. Класичний підхід до буття характеризується ідеєю:

- а. протилежності мислення і буття
- б. активної свідомості людини при формуванні уявлень про буття
- в. можливості пізнання першооснов буття
- г. відсутності субстанції у бутті

520. Праксеологія як філософська дисципліна вивчає:

- а. взаємозв'язок людини і світу
- б. моральну дію людини
- в. закони ефективної організації діяльності
- г. мистецтво життя

521. Хто із мислителів вважається фундатором праксеології як науки:

- а. К. Маркс
- б. Аристотель
- в. Г. Форд
- г. Т. Котарбінський

522. Як називається основна праця Т. Котарбінського:

- а. "Трактат про хорошу роботу"
- б. "Капітал"
- в. "Філософія дії"
- г. "Принципи досконалої діяльності"

523. Який характер носять завдання праксеології щодо організації діяльності:

- а. реєстраційно-впорядковуючий
- б. контролюючий
- в. нормотворчий
- г. споглядальний

524. Що є ідеалом праксеології:

- а. правильне мислення
- б. майстерність
- в. віра
- г. істина

525. У якому із варіантів відповідей правильно визначено елементи діяльності:

- а. людина, світ, істина
- б. суб'єкт, об'єкт, знання
- в. суб'єкт, об'єкт, активність
- г. людина, колектив, група

526. Спосіб виконання складної дії називається:

- а. методом
- б. планом
- в. можливістю
- г. репетицією

527. Яких видів проб не існує:

- а. логічних
- б. діагностичних

- в. навчально-тренувальних
- г. конативних

528. Скільки відсотків від загального робочого часу рекомендовано планувати щодня, щоб план дня відповідав вимогам реальності і гнучкості:

- а. 100
- б. 80
- в. 60
- г. 20

529. Внутрішні фактори, які пояснюють прагнення суб'єкта досягнути певної мети, називаються:

- а. проби
- б. примус
- в. стимули
- г. мотиви

530. У якій із наведених груп вірно вказано три основні праксеологічні критерії оцінки діяльності :

- а. точність, старанність, простота
- б. надійність, раціональність, гнучкість
- в. реальність, краса, енергійність
- г. ефективність, вигідність, економічність

531. Який із термінів широко застосовується у праксеології для позначення того, чий довільний імпульс виступив причиною даної дії:

- а. людина
- б. особа
- в. винуватець події
- г. фатум

532. Практиологія цікавиться технікою боротьби як:

- а. елементом мистецтва ефективної діяльності
- б. методом тотальної руйнівної війни
- в. протилежністю співробітництва, якої слід уникати будь-якою ціною
- г. не цікавиться негативною кооперацією взагалі

533. У якому з варіантів відповідей вказано правильну послідовність етапів управління колективною діяльністю:

- а. планування процесів діяльності – контроль – пошук і розміщення ресурсів – прояснення мети діяльності
- б. прояснення мети діяльності – планування процесів діяльності – пошук і розміщення ресурсів – контроль
- в. контроль – планування процесів діяльності – прояснення мети діяльності – пошук і розміщення ресурсів
- г. пошук і розміщення ресурсів – планування процесів діяльності – прояснення мети діяльності – контроль

534. Метод управління, при якому керівник формулює лише загальні завдання, створює умови самостійного вибору рішень і способів їх досягнення підлеглими, за умови, що це сприяє досягненню запланованої мети, називається:

- а. автократичним
- б. традиційним
- в. демократичним
- г. пасивним

535. Специфіка розумової праці полягає в тому, що основним продуктом раціональних дій неодмінно є:

- а. матеріальні цінності
- б. духовні цінності
- в. мистецтво
- г. сам суб'єкт пізнання

536. Стосовно можливості свободи агента дії праксеологія солідаризується із позицією:

- а. фаталізму
- б. волюнтаризму
- в. детермінізму
- г. оказіоналізму

537. Хто вперше застосував термін „праксеологія” для позначення науки про ефективну діяльність?

- а. Аристотель
- б. Ф. Бекон
- в. Т. Котарбінський
- г. А. Еспінас

538. Хто із українських мислителів опублікував першу працю про формально-праксеологічні принципи економії, в якій, незалежно від інших проектів, вжив термін "праксеологія"?

- а. Є. Слуцький
- б. С. Подолинський
- в. Г. Сковорода
- г. І. Франко

539. За допомогою якого елементарного вислову можна визначити поняття праксеології?

- а. Якщо існує В, то є як його підстава А
- б. При обставинах А потрібно зробити В, щоб викликати С
- в. А або не-А
- г. А є А

540. У якому із варіантів класифікацій вказано види діяльності на підставі мети?

- а. творча, продуктивна, репродуктивна, механічна
- б. перетворююча, пізнавальна, ціннісно-орієнтаційна, комунікативна
- в. колективна, індивідуальна
- г. матеріально-практична, практично-духовна, відображувально-духовна

541. Якою із фаз продукту праці є глина для глечика?

- а. речовина
- б. матеріал
- в. виріб праці
- г. приміщення

542. Відповідно до класифікації складних дій щодо терміну виконання її елементів читання лекції викладачем є:

- а. акордом дій
- б. полосою дій
- в. сплетінням дій
- г. елементарною дією

543. До початку реалізації план називається:

- а. метою
- б. стимулом
- в. репетицією
- г. проектом

544. Виключення непотрібних дій в процесі розбиття праці на прості дії і вилучення зайвого називається:

- а. методом бюджету часу
- б. методом стратегічної ініціативи
- в. індуктивним методом
- г. експериментом

545. Відпочинок у праксеології розглядається як:

- а. бездіяльність
- б. відповідь на перевтому
- в. лінь
- г. умова відновлення працездатності

546. Винуватцем події є:

- а. той, хто несе відповідальність за наслідки події
- б. той, хто організовує виконання даної дії
- в. той, чий довільний імпульс виступив причиною даної дії
- г. той, чий навмисний вчинок спричиняє дану дію

547. Пермутаційний продукт праці – це:

- а. об'єкт, в якого початкова стадія відмінна від кінцевої
- б. результат праці, при якому об'єкт набуває нової ознаки
- в. результат праці, при якому об'єкт втрачає певну ознаку
- г. об'єкт, стани якого на початковій та кінцевій стадії тотожні

548. Опис можливого в майбутньому комплексу дій, об'єднаних певною метою, – це:

- а. інструкція
- б. теорія
- в. розклад
- г. план

549. У якому з варіантів вказано правильний перелік фаз продукту праці:

- а. матерія – речовина – виріб
- б. речовина – матеріал – виріб
- в. речовина – сировина – виріб
- г. речовина – матеріал – результат

550. Критерій, при якому оцінюється відповідність засобів досягнення цілі її масштабу – це:

- а. економічність
- б. ефективність

- в. вигідність
- г. простота

551. Сплетіння дій – це:

- а. комплекс одночасних дій
- б. комплекс почергових дій
- в. полоса акордів дій
- г. складна дія закритого циклу

552. Оцінку ефективності діяльності слід здійснювати:

- а. безперервно, протягом виконання даної діяльності
- б. після завершення певного етапу
- в. виключно після завершення даної діяльності в цілому
- г. в довільному порядку

553. Агентом дії у праксеології вважається:

- а. той, чий довільний імпульс виступив причиною даної дії
- б. той, хто мав можливість і здійснив дію
- в. той, хто в результаті виконання дії отримує бажаний результат
- г. діючий суб'єкт, який перебуває в примусовій ситуації

554. До принципів співробітництва у колективній дії не належить:

- а. принцип чіткого розподілу
- б. принцип планування
- в. принцип поточного вдосконалення організації
- г. принцип створення труднощів супротивнику

555. Стимул – це:

- а. внутрішній фактор, який пояснює прагнення суб'єкта досягнути певної мети
- б. зовнішній фактор, співзвучний з потребами, як умовами людського існування
- в. внутрішній фактор, який детермінує діяльність суб'єкта
- г. зовнішній фактор, що ставить суб'єкта в ситуацію неповної можливості вибору

556. До основних вимог стосовно постановки мети діяльності не належить:

- а. реальність
- б. ясність і чіткість
- в. моральність
- г. деталізованість

557. Метод проб і помилок – це:

- а. вид проби, який полягає в безпосередній перевірці можливості діяльності
- б. вид проби, що виконується для набуття необхідних навиків і сил
- в. поєднання діагностичного замислу і прямої спроби виконання дії
- г. часткова спроба вирішити проблему, здобути результат

558. До переліку допоміжних критеріїв оцінки діяльності не належить:

- а. результативність
- б. старанність підготовки
- в. надійність засобів та суб'єктів діяльності
- г. простота

559. До внутрішніх стадій розумової праці не належить:

- а. поглиблення спеціалізації
- б. підготовка
- в. виявлення рішення
- г. уточнення

560. До персерваційних продуктів праці належать:

- а. конструктивні і деструктивні
- б. деструктивні і профілактичні
- в. консерваційні і профілактичні
- г. деструктивні і консерваційні

561. Двома головними напрямками сучасної католицької філософії є:

- а. неотомізм та неоавгустинізм
- б. діалектична та ліберальна теології
- в. позитивізм та постпозитивізм
- г. неотомізм і тейярдизм

562. Хто є засновником ліберальної теології?

- а. Фрідріх Шлейєрмахер
- б. Альбрехт Рітчль
- в. Етьєн Жільсон
- г. Габріель Марсель

563. Яка школа в буддизмі проголошує своїм ідеалом шлях ботхісатви?

- а. тхеравада
- б. хінаяна
- в. махаяна
- г. вайбхашика

564. Як у буддизмі називається ланцюг перероджень живої істоти?

- а. нірвана
- б. сансара
- в. карма
- г. хінаяна

565. Хто з названих мислителів НЕ був представником каппадокійського гуртка?

- а. Василій Великий
- б. Григорій Назіанзин
- в. Григорій Ніський
- г. Оріген

566. Чим, насамперед, відрізняються між собою томізм та августинізм?

- а. ставленням до праць Томи Аквінського
- б. ставленням до проблеми універсалій
- в. трактуванням шляхів пізнання Бога та світу – перший робить наголос на розумі, другий – на вірі та інтуїції
- г. нічим не відрізняються

567. Хто з названих мислителів НЕ був представником ісламського аристотелізму?

- а. аль-Кінді
- б. аль-Фарабі

- в. ібн Арабі
- г. ібн Сіна

568. Як ще називають перший етап патристики?

- а. августинізм
- б. апологетика
- в. неоплатонізм
- г. схоластика

569. До якого напрямку відносять Карла Барта?

- а. секулярна теологія
- б. ліберальна теологія
- в. діалектична теологія
- г. теологія надії

570. "Калам" є однією з течій:

- а. філософії східної християнської традиції
- б. філософії західної християнської традиції
- в. релігійної філософії протестантизму
- г. релігійної філософії ісламу

571. Чию філософію називають "філософією позитивної всеєдності"?

- а. Миколи Бердяєва
- б. Володимира Соловйова
- в. Сергія Булгакова
- г. Миколи Лосського

572. Що, на думку Августина, має бути головним предметом пізнання людини?

- а. природа
- б. людина
- в. власна душа
- г. добро та зло

573. Яка з течій античної філософії мала найбільший вплив на формування філософії східної християнської традиції?

- а. скептицизм
- б. стоїцизм
- в. неоплатонізм
- г. епікуреїзм

574. Хто першим дав найповніше релігійно-філософське обґрунтування ісихазму?

- а. Тит Флавій Климент
- б. Григорій Палама
- в. Іоанн Ліствичник
- г. Варлаам Калабрійський

575. Хто з російських релігійних філософів вперше розвинув вчення про Софію?

- а. М. Булгаков
- б. П. Флоренський
- в. М. Бердяєв
- г. В. Соловйов

576. Представником якого напрямку був Жак Марітен?

- а. персоналізму
- б. неоавгустинізму
- в. тейярдизму
- г. неотомізму

577. Хто був засновником буддизму?

- а. Нагарджуна
- б. Васубандху
- в. Майтрейя
- г. Сіддхартха Гаутама

578. Що, згідно з буддійським вченням, є причиною страждань живої істоти?

- а. бажання
- б. знання
- в. незнання
- г. матеріальний фактор

579. Який напрям буддизму розвинув вчення про "три тіла" Будди?

- а. махаяна
- б. дзен-буддизм
- в. ваджраяна
- г. хінаяна

580. До якої школи належав Тит Флавій Климент?

- а. сирійської
- б. каппадокійського гуртка
- в. платонічної
- г. александрійської

581. Хто з названих мислителів заклав основи протестантської філософії?

- а. Фрідріх Шлейєрмахер
- б. Мартін Лютер
- в. Карл Барт
- г. Альбрехт Рітчль

582. Як перекладається термін "нірвана"?

- а. єднання
- б. піднесення
- в. згасання
- г. вище задоволення

583. Ісихазм – це:

- а. термін, яким позначають стан найбільшого молитовного піднесення
- б. містична течія у католицизмі
- в. містична течія у східній християнській традиції
- г. поняття буддійської філософії для позначення процесу переселення душ

584. Що таке "фалсафа"?

- а. містичний напрямок ісламу
- б. перші раціонально налаштовані теологи в ісламі

- в. світський напрям арабської філософської думки середніх віків
- г. містичний стан єднання з Абсолютом

585. Ключовою проблемою слов'янської та російської філософії є пошук:

- а. методів пізнання
- б. законів діалектики
- в. науково-технічного прогресу
- г. шляхів розвитку Росії

586. Для слов'янської та російської філософії найбільш характерними були:

- а. системність
- б. чіткість логічних побудов
- в. моральнісна складова
- г. онтологія

587. Другий етап розвитку російської філософії, який припадає на період московської централізації характеризується:

- а. запровадженням християнства
- б. відродженням і розвитком державності
- в. укоріненні ідеалістичної філософії
- г. виникненні "нової релігійної свідомості", або філософії Всеєдності

588. Вкажіть основну рису російської філософської думки:

- а. домінування релігійної проблематики
- б. тяжіння до науковості
- в. конфесійна відкритість держави
- г. розвинутість понятійно-логічних форм дослідження

589. Християнська теософія В. Соловйова – це, переважно, пізнання:

- а. Бога
- б. людини
- в. світу
- г. софії

590. Хто з представників російської філософії є автором ідеї морального ідеалізму?

- а. Л. Шестов
- б. М. Лоський
- в. М. Бердяєв
- г. С. Франк

591. Л. Шестов трактує поняття "людина" як:

- а. родову істоту
- б. соціальну істоту
- в. політичну тварину
- г. випадкову істоту

592. Хто з нижче перерахованих мислителів був останнім російським філософом, який створив всеохоплюючу філософську систему та поєднав у ній ідеї персоналізму та волюнтаризму?

- а. М. Лоський
- б. Л. Шестов

- в. Л. Карсавін
- г. М. Бердяєв

593. Вкажіть ім'я філософа-богослова, основними ідеалами якого були сила і могутність, універсальність та справедливість християнства, консолідація російського народу, звільнення від монголо-татарської навали:

- а. Андрій Курбський
- б. Сергій Радонежський
- в. Максиміліан Грек
- г. Ніл Сорський

594. Хто із російських мислителів є родоначальником матеріалістичної традиції філософування, а також автором атомістичної (корпускулярної) теорії створення речей?

- а. Василь Татищев
- б. Олександр Радищев
- в. Михайло Ломоносов
- г. Іван Сеченов

595. Хто із російських філософів вважав, що Росія "випала зі світового історичного процесу"?

- а. Петро Чаадаєв
- б. Олексій Хом'яков
- в. Іван Кирєєвський
- г. Віссаріон Белінський

596. Хто із російських філософів вважав, що людство повинно залишити всі суперечки в минулому та об'єднатись для вирішення основного завдання – перемоги над смертю?

- а. Костянтин Леонтьєв
- б. Федір Достоевський
- в. Микола Федоров
- г. Лев Толстой

597. Хто із представників російської філософії вважав, що значну частину релігійних догм потрібно переосмислити і відкинути, адже релігія має бути простою за своєю формою та доступною за змістом?

- а. Костянтин Леонтьєв
- б. Федір Достоевський
- в. Микола Федоров
- г. Лев Толстой

598. Хто із мислителів російської філософії розглядав Бога як втілення ідеалу Всеєдності – узгодженості та гармонії усіх складових Всесвіту?

- а. Володимир Соловйов
- б. Микола Бердяєв
- в. Олексій Лосєв
- г. Павло Флоренський

599. У кого із мислителів ключовими поняттями є філософський розгляд проблем свободи, особистості, творчості?

- а. Володимир Соловйов
- б. Микола Бердяєв
- в. Олексій Лосєв
- г. Павло Флоренський

600. Хто із нижче вказаних мислителів належить до представників російської філософсько-ідеологічної теорії слов'янофільства?
- а. Сергій Хом'яков
 - б. Петро Чаадаєв
 - в. Володимир Соловйов
 - г. Микола Станкевич
601. Хто є автором книги "Філософія загальної справи"?
- а. Микола Федоров
 - б. Костянтин Ціолковський
 - в. Володимир Соловйов
 - г. Олексій Лосєв
602. Характерні риси російської філософії:
- а. панлогізм
 - б. наукоцентризм
 - в. європоцентризм
 - г. моралізм
603. Перший професійний російський філософ-революціонер:
- а. В. Татіщев
 - б. О. Радіщев
 - в. Д. Фонвізін
 - г. К. Рилєєв
604. Представник російського космізму:
- а. М. Федоров
 - б. О. Герцен
 - в. М. Чернишевський
 - г. Ф. Достоевський
605. Представники революційно-демократичного напрямку російської філософії, прихильники соціалізму:
- а. народники
 - б. анархісти
 - в. марксисты
 - г. демократи
606. Російський мислитель найбільш впливової ідеалістичної філософії другої половини XIX століття:
- а. Д. Мережковський
 - б. В. Соловйов
 - в. М. Булгаков
 - г. В. Розанов
607. Революційний демократ російської школи:
- а. М. Бакунін
 - б. В. Бєлінський
 - в. П. Кропоткін
 - г. П. Лавров

608. Представник слов'янофільства:

- а. П. Чаадаєв
- б. О. Герцен
- в. М. Данилевський
- г. В. Белінський

609. До найважливіших особливостей російської філософії НЕ можна віднести:

- а. прагнення до цілісного пізнання
- б. морально-антропологічну спрямованість
- в. досистематичну, дологічну спрямованість
- г. емпірико-сенсуалістичну спрямованість

610. Однією з ключових ідей російської філософії є ідея апокатастасису, суть якої у:

- а. спасінні людства
- б. побудові теократичної держави
- в. виправданні Абсолюта, за існуюче на землі зло
- г. воскресінні

611. Знаменитим російським іконописцем є:

- а. Іван Федоров
- б. Максим Грек
- в. Феофан Грек
- г. Максим Ісповідник

612. "Слово про закон і благодать" написав:

- а. Філофей
- б. Володимир Мономах
- в. Митрополит Іларіон
- г. Данило Заточник

613. Засновник філософії російського космізму:

- а. М. Бердяєв
- б. Г. Плеханов
- в. М. Чернишевський
- г. М. Федоров

614. Теорію "розумного егоїзму" в російській філософії розвивав:

- а. Г. Плеханов
- б. М. Федоров
- в. М. Чернишевський
- г. В. Соловйов

615. Творчість Достоевського здійснила значний вплив на формування:

- а. позитивізму
- б. сцієнтизму
- в. екзистенціалізму
- г. детермінізму

616. Автор теорії культурно-історичних типів російської філософії:

- а. В. Соловйов
- б. М. Бердяєв

- в. М. Данилевський
- г. М. Гумільов

617. Засновник філософії всеєдності:

- а. О. Лосєв
- б. М. Бердяєв
- в. В. Соловйов
- г. С. Франк

618. Західники російської філософії орієнтуються на:

- а. соборність
- б. європейські цінності
- в. громаду і православ'я
- г. самобутні шляхи розвитку Росії

619. Основним напрямом російської філософії XIX століття був:

- а. монархічний
- б. тоталітарний
- в. демократичний
- г. авторитарний

620. Предметом соціальної філософії є:

- а. людина і суспільство
- б. співвідношення суспільства і природи
- в. співвідношення суспільства і людини
- г. суспільство і держава

621. Соціальне пізнання включає вивчення:

- а. всіх суспільних явищ і процесів
- б. тільки людини в суспільстві
- в. найголовніших сторін суспільного життя
- г. однієї соціальної сфери суспільного життя

622. Яке співвідношення "Соціальної філософії" і "Соціології":

- а. нічого спільного
- б. однаково вивчають суспільство, хоч назви різні
- в. соціальна філософія є методологією для соціології
- г. соціологія – окремий розділ соціальної філософії

623. Кого деякі автори навчальних посібників називають "прабатьком соціальної філософії"?

- а. Аристотеля
- б. О. Конта
- в. Конфуція
- г. К. Маркса

624. Хто першим обґрунтував теорію суспільства як системи, що саморозвивається?

- а. Августин
- б. Г. Гегель
- в. Н. Макіавеллі
- г. Г. Спенсер

625. Яка головна засада гармонізації відносин людини і суспільства обґрунтована Г. Сковородою у тексті: "Це і є бути щасливим, пізнати себе чи свою природу, взятися за своє споріднене діло і бути з ним у злагоді із загальною потребою"?
- а. самопізнання
 - б. споріднена праця
 - в. суспільне благодійство
 - г. щастя
626. Специфіка соціальних законів полягає в тому, що вони:
- а. діють стихійно і незалежно від людей
 - б. є випадковими
 - в. є непізнаними
 - г. проявляються через суб'єктивну діяльність людей
627. Під кутом розгляду соціальними філософами найсуттєвішою рисою людини є:
- а. здатність до взаємодії
 - б. моральність
 - в. розумність
 - г. чуттєвість
628. Стійку сукупність соціально значущих і духовних рис людини як представника спільноти чи суспільства в цілому, як суб'єкта свідомої цілеспрямованої творчої діяльності називають:
- а. громадянин
 - б. індивідуальність
 - в. індивід
 - г. особистість
629. Вперше обґрунтував положення про суспільство як складну динамічну і функціональну систему:
- а. Й. Гердер
 - б. О. Конт
 - в. Н. Макіавеллі
 - г. К. Маркс
630. Що виникло найраніше?
- а. держава
 - б. класи
 - в. сім'я
 - г. суспільство
631. В основі виникнення й самоорганізації суспільства є:
- а. інстинктивні дії людей
 - б. природні потреби
 - в. праця
 - г. практична поведінка
632. Що є головним критерієм розвитку матеріального виробництва:
- а. кількість виробленої продукції
 - б. ріст продуктивних сил
 - в. зростання продуктивності праці
 - г. удосконалення знарядь праці

633. Основною метою суспільного виробництва є:
- а. автоматизація виробництва
 - б. впровадження нових технологій
 - в. виробництво і розвиток людини
 - г. підвищення добробуту людей
634. Ключовою ланкою духовного виробництва більшість авторів посібників називають:
- а. виробництво знань
 - б. поширення інформації
 - в. підвищення рівня свідомості
 - г. формування духовних якостей особистості
635. Суспільне життя – це:
- а. життя індивідів у суспільстві
 - б. життєдіяльність соціальних суб'єктів
 - в. процес функціонування суспільства як системи взаємодії людей
 - г. спільне проживання людей
636. Центральним пунктом економічної сфери суспільного життя є:
- а. виробництво
 - б. власність
 - в. споживання
 - г. техніка
637. У соціальній структурі суспільства основними елементами є:
- а. державні установи
 - б. індивіди
 - в. підприємства
 - г. спільності людей
638. У центрі політичної сфери суспільства є:
- а. держава
 - б. політична система
 - в. політична влада
 - г. правосвідомість
639. Послідовна зміна станів суспільства або його окремих систем, що виступає як рух у часі ряду соціальних подій або явищ певної спрямованості, називається у соціальній філософії:
- а. соціальний розвиток
 - б. соціальний процес
 - в. соціальна революція
 - г. соціальний рух
640. Хто ввів термін "цивілізація"?
- а. Ф. Енгельс
 - б. Л. Морган
 - в. О. Мірабо
 - г. А. Тойнбі
641. Яке співвідношення понять "культура" і "цивілізація"?

- а. співпадають
- б. цивілізація є вищим ступенем культури
- в. цивілізація – це занепад культури
- г. цивілізація – матеріальна і соціальна база культури

642. Хто з українських мислителів запропонував для визначення суспільного прогресу комплекс показників?

- а. В. Вернадський
- б. Б. Гаврилишин
- в. Б. Кістяківський
- г. І. Франко

643. На яку сферу суспільного життя природа впливає тільки опосередковано?

- а. духовна
- б. економічна
- в. політична
- г. соціальна

644. Завершіть речення, що міститься у статті 3 Конституції України: "Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначаються в Україні найвищою ..."

- а. справедливостю
- б. соціальною цінністю
- в. політичною ідеєю
- г. правовою нормою

645. Більшість авторів визначають "соціальне" через поняття:

- а. діяльність людини
- б. наявність соціуму
- в. взаємодія людей
- г. зв'язок індивідів

646. В. Вернадський у "Філософських роздумах натураліста" писав: "Біосфера перейшла або, вірніше, переходить в новий еволюційний стан – в ... , переробляється науковою думкою соціального людства". Що назвав вчений новим явищем?

- а. матеріально-економічну сферу
- б. ноосферу
- в. планетну сферу
- г. суспільну сферу

647. У якій сфері суспільства з використанням цінностей вони примножуються?

- а. банківській
- б. виробничій
- в. духовній
- г. економічній

648. Яке співвідношення понять "індивід" та "особистість" відповідає дійсності?

- а. вони тотожні
- б. індивід і особистість є одиничними представниками людського роду
- в. індивідом народжуються, а особистістю стають в суспільстві
- г. особистість народжується одночасно з індивідом

649. Взаємозв'язок продуктивних сил і виробничих відносин обумовлюється:

- а. природним середовищем
 - б. працею людей
 - в. надприродними силами
 - г. випадковими подіями
650. Аварія на Чорнобильській АЕС відноситься до такої групи глобальних проблем людства, як:
- а. антропосоціальна
 - б. геліокосмічна
 - в. інтерсоціальна
 - г. природосоціальна
651. Який із запропонованих філософських напрямків відноситься до сучасних?
- а. екзегетика
 - б. неоплатонізм
 - в. неофрейдизм
 - г. томізм
652. Оберіть сучасний філософський напрям:
- а. стоїцизм
 - б. номіналізм
 - в. кінізм
 - г. персоналізм
653. Метод фальсифікації у постпозитивізмі означає:
- а. віднайдення фактів, що заперечують наукову теорію
 - б. спосіб тлумачення, інтерпретації, розуміння
 - в. віднайдення фактів, що підтверджують наукову теорію
 - г. рефлексію свідомості на своє власне "життя"
654. Класичним напрямком сучасної зарубіжної філософії є:
- а. неоплатонізм
 - б. неокантіанство
 - в. неофрейдизм
 - г. постмодернізм
655. Назвіть вихідний принцип некласичної філософії XIX–XX ст.:
- а. об'єктивізм
 - б. гносеологізм
 - в. детермінізм
 - г. ірраціоналізм
656. Некласичним напрямком сучасної зарубіжної філософії є:
- а. неокантіанство
 - б. неотомізм
 - в. неофрейдизм
 - г. неогегельянство
657. До філософії постмодернізму належить:
- а. О. Конт
 - б. К. Сен-Сімон

- в. Ж.-Ф. Ліотар
- г. Ж.-П. Сартр

658. До "філософії життя" належить:

- а. В. Дільтей
- б. К. Поппер
- в. Е. Мах
- г. К. Маркс

659. Хто є фундатором філософського екзистенціалізму?

- а. Ф. Енгельс
- б. Т. Кун
- в. С. К'єркегор
- г. Г. Маркузе

660. Кому належать слова: "Життя – це воля до влади"?

- а. А. Шопенгауеру
- б. К. Марксу
- в. Ф. Ніцше
- г. А. Камю

661. Кому належить вислів: "Екзистенціалізм – це гуманізм"?

- а. Г. Спенсер
- б. К. Барт
- в. Ж.-П. Сартр
- г. Т. Адорно

662. Кому належать слова: "Природу ми пояснюємо. Людину ж ми повинні зрозуміти"?

- а. Дж. Міль
- б. В. Дільтей
- в. М. Хайдеггер
- г. М. Фуко

663. Кому належать слова: "Тлумачення сновидінь – це царські ворота до пізнання несвідомого у душевному житті"?

- а. Е. Кассіер
- б. Е. Жільсон
- в. З. Фройд
- г. Р. Авенаріус

664. Кому належать слова: "Я бунтую – означає, що я існую"?

- а. К. Леві-Стросс
- б. К. Юнг
- в. А. Камю
- г. П. Наторп

665. Яка ідея репрезентує некласичну філософію?

- а. розум є вищою і найціннішою частиною людської психіки
- б. розум не лише не сприяє гармонізації людського життя, а й іноді заважає цьому
- в. усе в світі підпорядковується дії універсальних законів розвитку
- г. буття є цілісне, глибинно узасаднене, внутрішньо концентроване

666. У чому особливість позитивізму?
- а. ігнорування емпіричних даних точних наук
 - б. антисцієнтизм
 - в. орієнтація філософії на пізнавальні потреби науки
 - г. метафізична спекулятивність
667. Назвіть один з вихідних принципів некласичної філософії:
- а. раціоналізм
 - б. детермінізм
 - в. об'єктивізм
 - г. суб'єктивізм
668. Творча енергія сексуального характеру:
- а. парадигма
 - б. екзистенція
 - в. лібідо
 - г. махізм
669. Хто є автором "Археології знання"?
- а. М. Фуко
 - б. Х. Ортега
 - в. Ж. Марітен
 - г. Р. Карнап
670. Хто є автором поняття "одномірна людина"?
- а. Ф. Енгельс
 - б. Т. Кун
 - в. С. К'єркегор
 - г. Г. Маркузе
671. Метод верифікації у неопозитивізмі означає:
- а. віднайдення фактів, що заперечують наукову теорію
 - б. спосіб тлумачення, інтерпретації, розуміння
 - в. віднайдення фактів, що підтверджують наукову теорію
 - г. рефлексію свідомості на своє власне "життя"
672. Хто є автором поняття "точка Омега"?
- а. Ж. Бодріяр
 - б. Х. Ортега
 - в. О. Конт
 - г. П. Тейяр де Шарден
673. Класичним напрямком сучасної зарубіжної філософії є:
- а. неоплатонізм
 - б. неофрейдизм
 - в. неогегельянство
 - г. постмодернізм
674. Хто є фундатором "філософії життя"?
- а. Ф. Енгельс
 - б. Т. Кун

- в. А. Шопенгауер
- г. Г. Маркузе

675. Герменевтичний метод означає:

- а. віднайдення фактів, що заперечують наукову теорію
- б. спосіб тлумачення, інтерпретації, розуміння
- в. віднайдення фактів, що підтверджують наукову теорію
- г. рефлексію свідомості на своє власне життя

676. Хто представляє філософський інтуїтивізм?

- а. Ф. Енгельс
- б. Т. Кун
- в. А. Бергсон
- г. Г. Спенсер

677. Етична позиція якого філософа може бути визначена як імморалізм?

- а. Ф. Енгельс
- б. Т. Кун
- в. Ф. Ніцше
- г. Г. Маркузе

678. Хто представляє історичний та діалектичний матеріалізм?

- а. Ф. Енгельс
- б. Т. Кун
- в. Ф. Ніцше
- г. Г. Коген

679. Назвіть один з вихідних принципів некласичної філософії:

- а. раціоналізм
- б. детермінізм
- в. об'єктивізм
- г. стохастизм

680. Феноменологічний метод означає:

- а. віднайдення фактів, що заперечують наукову теорію
- б. спосіб тлумачення, інтерпретації, розуміння
- в. віднайдення фактів, що підтверджують наукову теорію
- г. рефлексію свідомості на своє власне життя

681. Хто є автором поняття "екзистенція"?

- а. Ж. Бодріяр
- б. Х. Ортега
- в. О. Конт
- г. С. К'єркегор

682. Хто представляє постпозитивізм?

- а. Ф. Енгельс
- б. Т. Кун
- в. Ф. Ніцше
- г. Г. Маркузе

683. Назвіть один з вихідних принципів філософського матеріалізму К. Маркса:

- а. ірраціоналізм
- б. детермінізм
- в. суб'єктивізм
- г. стохастизм

684. Хто є фундатором феноменології?

- а. Ж. Бодріяр
- б. Х. Ортега
- в. О. Конт
- г. Е. Гусерль

685. Який із запропонованих філософських напрямків відноситься до релігійних?

- а. філософія життя
- б. психоаналітична філософія
- в. неомарксизм
- г. персоналізм

686. Хто з наведених філософів сповідує принципи негативної діалектики?

- а. Т. Адорно
- б. М. Бердяєв
- в. О. Конт
- г. Е. Гусерль

687. Хто з наведених філософів є автором книги "Буття і час"?

- а. Т. Адорно
- б. М. Бердяєв
- в. М. Хайдеггер
- г. Е. Гусерль

688. Який із запропонованих філософських напрямків належить до релігійних?

- а. філософія життя
- б. психоаналітична філософія
- в. неотомізм
- г. неомарксизм

689. Який із запропонованих філософських напрямків належить до сцієнтизму?

- а. філософія життя
- б. позитивізм
- в. психоаналітична філософія
- г. екзистенціалізм

690. Хто з наведених філософів належить до філософії неопротестантизму?

- а. Т. Адорно
- б. М. Бердяєв
- в. Г. Марсель
- г. К. Барт

691. Хто з наведених філософів належить до релігійного екзистенціалізму?

- а. Т. Адорно
- б. М. Бердяєв

- в. Г. Марсель
- г. Е. Гусерль

692. Який із запропонованих філософських напрямків належить до релігійних?

- а. тейярдизм
- б. "філософія життя"
- в. психоаналітична філософія
- г. неомарксизм

693. Хто з наведених філософів є автором книги "Бунтівна людина"?

- а. Т. Адорно
- б. М. Бердяєв
- в. А. Камю
- г. Е. Гусерль

694. Хто з наведених філософів є автором книги "Одномірна людина"?

- а. Г. Маркузе
- б. М. Бердяєв
- в. А. Камю
- г. Е. Гусерль

695. Феноменологія – це філософський напрямок, що вивчає:

- а. характер протікання фізіологічних процесів
- б. політичні інститути та їх взаємодію
- в. структури свідомості й явища, які в ній відбуваються
- г. догматизм

696. Який із запропонованих філософських напрямків належить до релігійних?

- а. "філософія життя"
- б. психоаналітична філософія
- в. неомарксизм
- г. неопротестантизм

697. До філософії постмодернізму належить:

- а. О. Конт
- б. К. Сен-Сімон
- в. М. Фуко
- г. Ж.-П. Сартр

698. Поняття "симулякр" є одним із ключових у творчості:

- а. Е. Маха
- б. Г. Когена
- в. Ж. Бодріяра
- г. Ю. Хабермаса

699. До філософського структуралізму належить:

- а. О. Конт
- б. К. Леві-Стросс
- в. П. Тілліх
- г. Ж.-П. Сартр

700. Поняття "колективного несвідомого" є одним із ключових у філософії:

- а. Е. Маха
- б. Г. Когена
- в. К. Юнга
- г. Ф. Енгельса

701. Який із вказаних філософських напрямків відноситься до сучасної філософії?

- а. скептицизм
- б. томізм
- в. концептуалізм
- г. екзистенціалізм

702. Визначте особливість позитивізму:

- а. ігнорування емпіричних даних наук
- б. сцієнтизм
- в. орієнтація на проблеми людини
- г. орієнтація на віру

703. Виберіть течію, що репрезентує ірраціональну філософію XX ст.:

- а. фрейдизм
- б. неотомізм
- в. неопозитивізм
- г. неомарксизм

704. Утилітарний підхід до світу характерний для філософії:

- а. герменевтики
- б. прагматизму
- в. позитивізму
- г. екзистенціалізму

705. К. Маркс обґрунтував ідею:

- а. абсолютного Духу
- б. категоричного імперативу
- в. волюнтаризму
- г. матеріалістичного розуміння історії

706. К. Маркс вважав, що в основі розвитку суспільства лежить розвиток:

- а. продуктивних сил
- б. свідомості
- в. світового історичного процесу
- г. взаємодії Бога та природи

707. Гравітація, магнітизм, інтенція тварин до самозбереження, статевий інстинкт та афекти людей – все це, згідно А. Шопенгауера, є проявом:

- а. природи
- б. Бога
- в. волі
- г. розуму

708. А. Шопенгауер вважав, що в принципі життя людей – це:

- а. доля радості та прогресу
- б. сіре та безлике "життя комах"

- в. подоба маятника – від безтурботного щастя до болю і страждань і навпаки
- г. ланцюг тривоги, розчарувань та мук

709. А. Шопенгауер вважав, що людська історія – це:

- а. прогресивний рух до суспільства всезагального благоденства
- б. неминуче наближення Страшного Суду
- в. безглузде сплетіння подій
- г. непередбачувана гра випадковості, яка відображає внутрішню закономірність

710. Психологічне поняття, яке визначило філософську антропологію С. К'єркегора:

- а. страх
- б. любов
- в. заздрість
- г. радість

711. Основна ідея філософії С. К'єркегора:

- а. реально існують тільки універсальні явища – рід, клас, держава, суспільство, а окремі індивіди безликі, анонімні та неістинні
- б. людина – унікальна індивідуальність і чим більше вона вдосконалюється, тим більше приносить користь суспільству та покращує його
- в. духовний індивід, одинична людина протистоїть соціальному середовищу та вдосконалюється всупереч йому і його законам
- г. основна антропологічна одиниця – народ, який проявляє свої можливості, таланти і діяльні здібності в окремих індивідах

712. С. К'єркегор розглядав три стадії в розвитку та існуванні Одиничного:

- а. гносеологічна – естетична – релігійна
- б. естетична – етична – релігійна
- в. гносеологічна – етична – естетична
- г. естетична – етична – гносеологічна

713. Виберіть із запропонованих варіантів один із етапів розвитку позитивізму:

- а. трансценденталізм
- б. емпіріокритицизм
- в. картезіанство
- г. неотомізм

714. Виберіть правильне завершення фрази О. Конта "Знати, щоб передбачити, і передбачити, щоб ...":

- а. розпізнати
- б. не помилитися
- в. бути здатним зробити
- г. зробити умовивід

715. О. Конт вважав, що у всіх наукових дослідженнях необхідно прагнути до заміни слова "чому?" словом....:

- а. що?
- б. навіщо?
- в. скільки?
- г. як?

716. На думку О. Конта, розвиток суспільства проходить послідовно три стадії або стани людського духу:

- а. теологічну – метафізичну – позитивну
- б. релігійну – позитивну – натуралістичну
- в. міфологічну – філософську – позитивну
- г. філософську – позитивну – релігійну

717. До класифікації наук О. Конт ввів нову назву науки, яка на його думку замінить політекономію, правознавство і етику:

- а. менеджмент
- б. епістемологія
- в. соціологія
- г. синергетика

718. Соціальним принципом О. Конта була формула:

- а. жити для інших
- б. жити для себе
- в. жити, щоб жити
- г. жити в ім'я справи

719. З точки зору представників емпіріокритицизму, завдання філософії полягає в:

- а. створенні цілісної картини світу
- б. "очищенні" досвіду в науковому знанні від сторонніх уявлень
- в. виробленні відповідей на "вічні" питання людства
- г. узагальненні досягнень природничих наук

720. "Філософія життя" – це філософська течія, яка зосереджена на:

- а. повноті переживань у внутрішньому духовному житті людини
- б. спогляданні нескінчених змін у природі та суспільстві
- в. створенні наукових теорій та систем
- г. формулюванні основних моральних законів

721. Основним поняттям філософії Ф. Ніцше є:

- а. Абсолютна воля
- б. воля до життя
- в. воля до влади
- г. воля як життєвий порив

722. У сфері етики Ф. Ніцше висунув девіз переоцінки цінностей:

- а. "Будьте покірні як голуби і мудрі як змії"
- б. "Горе слабкому"
- в. "Людина людині – Бог"
- г. "Людина – звучить гордо"

723. Кого Ф. Ніцше характеризував як поблажливого, стриманого, ніжного та дружелюбного до собі подібних, а по відношенню до інших – хижим звіром:

- а. людину
- б. надлюдину
- в. постлюдину
- г. транслюдину

724. Для образу "надлюдини" Ф. Ніцше нехарактерне:
- а. визнання справедливості як нерівності "сильних" і "слабких"
 - б. формування у результаті розвитку всіх європейських народів, а не однієї, окремої нації
 - в. здатність до переоцінки цінностей
 - г. повернення до істинної, першопочаткової християнської моралі
725. М. Гайдеггер і Ж.-П. Сартр вважали, що буття, яке спрямоване до ніщо й усвідомлюючи свою кінцевість – це:
- а. екзистенція
 - б. мислення
 - в. переживання
 - г. науковий факт
726. Ж.-П. Сартр вважав, що свобода людини – це:
- а. недосяжна мрія
 - б. велике щастя
 - в. неминуче тяжке ярмо
 - г. завоювання цивілізації
727. Ч. Пірс вважав істиною те, що:
- а. доказано
 - б. звично
 - в. корисно
 - г. незбагненно
728. У філософії прагматизму наука розглядається як:
- а. система достовірних, доведених досвідом знань та фактів
 - б. колективна віра людей в уявлення своєї епохи
 - в. малоефективний засіб пізнання життя за допомогою аналітичного методу
 - г. процес отримання нових знань про природу і людину
729. Згідно з Г. Гадамером, основне завдання філософії – це:
- а. тлумачення та осмислення текстів
 - б. зближення філософських роздумів з літературно-художньою творчістю
 - в. дослідження філософських письменних пам'яток
 - г. сучасна інтерпретація стародавніх ідей
730. Згідно з екзистенціалізмом, сутність людини визначається:
- а. незбагненною долею
 - б. Божественним Проведінням
 - в. сукупністю виробничих відносин
 - г. власним вибором людини своєї мети
731. Визначте представника некласичної філософії:
- а. Л. Фейєрбах
 - б. Ф. Енгельс
 - в. Ф. Ніцше
 - г. І. Кант
732. Хто із цих філософів є представником некласичної філософії?

- а. А. Шопенгауер
- б. К. Маркс
- в. Г. Гегель
- г. Ф. Шеллінг

733. Виберіть базове поняття екзистенційної філософії:

- а. фальсифікація
- б. абсурд
- в. світова воля
- г. антиномія

734. Виберіть поняття екзистенціалізму:

- а. верифікація
- б. "річ для нас"
- в. погранична ситуація
- г. автор

735. Базовим поняттям герменевтики є:

- а. текст
- б. екзистенція
- в. енергія
- г. світовий розум

736. Опорним поняттям герменевтики є:

- а. теза
- б. автор
- в. свобода
- г. тривога

737. Виберіть поняття, яке є основним для герменевтичної філософії:

- а. вибір
- б. абсолютна ідея
- в. тлумачення
- г. воля

738. Опорним поняттям екзистенційної філософії є:

- а. вибір
- б. свідомість
- в. лібідо
- г. есенція

739. Для "філософії життя" базовою категорією виступає:

- а. суб'єкт
- б. воля
- в. енергія
- г. відчуження

740. Основним поняттям філософії Ф. Ніцше є:

- а. людина
- б. інтенціональність

- в. феномен
- г. надлюдина

741. Ірраціоналізм вважає основним способом пізнання:

- а. мислення
- б. інтуїцію
- в. інтелект
- г. інтроспекцію

742. Характерною рисою філософії постмодернізму є:

- а. заміна об'єктивної реальності знаково-символічними картинами світу
- б. історичний оптимізм
- в. раціоналізм
- г. дослідження граничних основ буття

743. Родоначальником ірраціоналістичної філософії вважають:

- а. С. К'єркегора
- б. А. Бергсона
- в. О. Конта
- г. К. Маркса

744. Як називається напрям у сучасній західній філософії, який обґрунтовує розуміння як метод пізнання?

- а. персоналізм
- б. прагматизм
- в. герменевтика
- г. структуралізм

745. Сучасна філософія тісно пов'язана з:

- а. політикою
- б. ідеологією
- в. наукою
- г. мистецтвом

746. Згідно з З. Фрейдом, "несвідоме" функціонує на основі:

- а. імпульсів, які надходять від свідомості
- б. архетипів
- в. інтелектуальної інтуїції
- г. первинних потягів з метою отримання задоволення

747. Згідно з Ж.-П. Сартром, свобода для людини є:

- а. великим щастям
- б. недосяжною метою
- в. неминучим тяжким випробуванням
- г. завоюванням цивілізації

748. Визначте напрям сучасної філософії, який вважає, що "філософія – це логіка науки":

- а. екзистенціалізм
- б. постмодернізм
- в. герменевтика
- г. неопозитивізм

749. Вкажіть напрям сучасної західної філософії, що орієнтований на релігійний світогляд:
- а. структуралізм
 - б. неопозитивізм
 - в. неотомізм
 - г. екзистенціалізм
750. З. Фрейд вважав, що основу людської психіки становить:
- а. "Я"
 - б. "Над-Я"
 - в. "Інший"
 - г. "Воно"
751. Хто з вказаних філософів схилився до лінійного бачення історії?
- а. А. Августин
 - б. О. Шпенглер
 - в. Гесіод
 - г. А. Тойнбі
752. Хто з вказаних філософів притримувався принципу історичного коловороту?
- а. К.-А. Сен-Сімон
 - б. А. Августин
 - в. Ібн-Халдун
 - г. Демокріт
753. Згідно з А. Леруа-Гураном, циклічний архетип сприйняття історичного часу і простору є типовим для:
- а. колективів мисливців, збирачів, скотарів
 - б. творчо-самодіяльних колективів
 - в. землеробських суспільств
 - г. ремісничих колективів
754. Хто з наведених філософів є автором концепції "конфлікту цивілізацій"?
- а. Г. Гегель
 - б. Е. Жільсон
 - в. З. Фрейд
 - г. С. Хантінгтон
755. Згідно з А. Леруа-Гураном, лінійний архетип сприйняття історичного часу і простору є типовим для:
- а. колективів мисливців, збирачів, скотарів
 - б. творчо-самодіяльних колективів
 - в. землеробських суспільств
 - г. ремісничих колективів
756. Автором поняття "філософія історії" є:
- а. Аристотель
 - б. Н. Макіавеллі
 - в. Ф. Вольтер
 - г. Г. Гегель
757. Філософія історії:

- а. описує історичні факти та реконструює історичну картину минулого; виконує роль допоміжної історичної дисципліни
- б. безпосередньо, в синхронному режимі досліджує суспільні явища та процеси, спираючись на номотетичний метод
- в. в експериментальних умовах досліджує суспільні явища та процеси
- г. досліджує сутність, сенс історії, виявляє взаємозв'язок між минулим, теперішнім і майбутнім у бутті людини та суспільства

758. Предметом вивчення філософії історії як історіософії є:

- а. співвідношення суб'єкта до об'єкта в процесі історичного пізнання
- б. принципи, процедури, форми і методи історичного пізнання
- в. сам історичний процес, його сенс, спрямованість у площині історичного монізму або історичного плюралізму
- г. результат суб'єкт-об'єктного процесу, тобто історичне знання, наскільки воно адекватне реальності, що вивчається

759. Автором поняття "вісьовий час" є:

- а. В. Дільтей
- б. К. Поппер
- в. Е. Мах
- г. К. Ясперс

760. Що є визначальним принципом філософії історії А. Августина?

- а. стохастизм
- б. циклізм
- в. провіденціалізм
- г. прогресизм

761. Хто з наведених історіософів доводив, що історію треба розділяти на три періоди у відповідності до трьох іпостасей Св. Трійці:

- а. Августин Блаженний
- б. Фрідріх Ніцше
- в. Фрідріх Енгельс
- г. Йоахим Флорський

762. Хто з наведених філософів розмежовував історію людства на природний стан, де панувала "війна всіх проти всіх" та громадянський стан, де громадянський договір обмежував егоїстичні прагнення індивідів?

- а. Ф. Ніцше
- б. К. Маркс
- в. Т. Гоббс
- г. А. Камю

763. Хто з наведених філософів сприймав первіснообщинний лад як золотий час в історії людства?

- а. О. Конт
- б. Августин
- в. Ж.-Ж. Руссо
- г. Т. Гоббс

764. Хто з наведених філософів є автором концепції "третьої хвилі"?

- а. Г. Гегель
- б. К. Леві-Стросс
- в. З. Фройд
- г. О. Тоффлер

765. Хто з наведених філософів застосував герменевтичний метод в історичних дослідженнях?

- а. Дж. Міль
- б. В. Дільтей
- в. Р. Декарт
- г. М. Фуко

766. Що є визначальним принципом філософії історії Й. Гердера?

- а. стохастизм
- б. циклізм
- в. провіденціалізм
- г. прогресизм

767. Хто з наведених філософів був переконаний, що кожен крок поступу соціокультурної спільноти постає як адекватна відповідь на виклик середовища – природного або соціального?

- а. Ф. Вольтер
- б. А. Тойнбі
- в. Демокріт
- г. Ж. Кондорсе

768. За Т. Карлейлем, Б. Расселом суб'єктом історії є:

- а. народ
- б. клас
- в. цивілізація
- г. видатна історична особистість

769. Апокастасис – це апокаліптичне уявлення про:

- а. Страшний Суд і знищення земного світу і людського роду
- б. "спасіння", винагородження праведних душ і духів та покарання грішних
- в. всезагальне "спасіння", просвітлення і єднання з Богом не тільки праведних душ і духів, але й грішних
- г. встановлення Царства Розуму

770. Що, згідно з Г. Ріккертом, є рушійною силою історії?

- а. сексуальний інтерес
- б. ідеї, цінності
- в. влада
- г. соціально-економічний інтерес

771. Хто з наведених філософів вважав цивілізацію змертвою культурою?

- а. Ф. Енгельс
- б. О. Конт
- в. О. Шпенглер
- г. Г. Гегель

772. Категорія "суспільно-економічної формації" – це:

- а. синонім культури
 - б. історичний тип суспільства, заснований на таких формах життєдіяльності як мисливство, рибальство, збиральництво
 - в. історичний тип суспільства, заснований на певному способі виробництва матеріальних благ і постає як сходинка прогресивного розвитку світової історії людства від нижчих щаблів до вищих
 - г. доба деградації й занепаду культури
773. Хто з цих відомих українських вчених брав участь у діяльності Римського клубу?
- а. В. Вернадський
 - б. Б. Гаврилишин
 - в. Д. Донцов
 - г. І. Бойченко
774. Назвіть автора теорії культурно-історичних типів:
- а. М. Данилевський
 - б. О. Конт
 - в. О. Шпенглер
 - г. Г. Гегель
775. Що спільного у філософсько-історичних вченнях Полібія та Сіма Цяня?
- а. економічний детермінізм
 - б. демографічний детермінізм
 - в. ідея історичного прогресу
 - г. ідея історичного коловороту
776. Чим, в цілому, пояснюють занепад окремих соціокультурних систем О. Шпенглер та А. Тойнбі?
- а. несприятливою зовнішньополітичною ситуацією
 - б. обмеженістю природних ресурсів
 - в. недалекоглядністю інертної більшості (народних мас)
 - г. моральною деградацією творчої меншості та її переродженням у правлячу меншість
777. Хто у своїй філософії історії поділив усі народи на т.зв. історичні та неісторичні?
- а. Ф. Бекон
 - б. Г. Гегель
 - в. М. Грушевський
 - г. Платон
778. Що є проміжним щаблем суспільного розвитку між дикістю та цивілізацією (Л. Морган, Ф. Енгельс)?
- а. суспільно-економічна формація
 - б. варварство
 - в. культурність
 - г. охлократія
779. Що є спільним ключовим поняттям філософсько-історичних учень Августина, Г. Гегеля, К. Маркса, Ф. Фукуяма?
- а. демократія
 - б. провіденціалізм
 - в. кінець історії
 - г. базис і надбудова

780. Хто з наведених філософів наголошував на "розумності" історії?

- а. Г. Гегель
- б. Е. Жільсон
- в. З. Фройд
- г. Т. Гоббс

781. Автором твору "Відкрите суспільство та його вороги" є:

- а. В. Дільтей
- б. К. Поппер
- в. Е. Мах
- г. К. Ясперс

782. Який щабель в історії людства передував варварству, за Л. Морганом та Ф. Енгельсом?

- а. суспільно-економічна формація
- б. цивілізація
- в. культурність
- г. дикість

783. Хто з наведених філософів є автором технократичної утопії "Нова Атлантида"?

- а. Г. Гегель
- б. Е. Жільсон
- в. З. Фройд
- г. Ф. Бекон

784. Що, згідно з В. Райхом, є рушійною силою історії?

- а. сексуальний інтерес
- б. ідеї, цінності
- в. влада
- г. соціально-економічний інтерес

785. Хто з наведених філософів наголошував на визначальній ролі "творчої меншості" у соціокультурному розвитку?

- а. Г. Гегель
- б. Т. Гоббс
- в. З. Фройд
- г. А. Тойнбі

786. Хто з наведених філософів здійснив спробу покласти поняття "покоління" в основу загальноісторичної періодизації?

- а. Г. Гегель
- б. К. Ясперс
- в. З. Фройд
- г. Х. Ортега

787. Хто з наведених філософів виокремлював в історії людства теологічну, метафізичну та позитивну стадії?

- а. І. Кант
- б. К. Ясперс
- в. О. Конт
- г. Платон

788. Хто з наведених філософів наголошував на поліцентричності та полілінійності історії?

- а. Г. Гегель
- б. Ж. Дельоз
- в. О. Конт
- г. К. Маркс

789. Що, згідно з історичним матеріалізмом, є рушійною силою історії?

- а. сексуальний інтерес
- б. ідеї, цінності
- в. влада
- г. соціально-економічний інтерес

790. Хто з наведених філософів вважав джерелом формування людської історії та культури обмеження та пригнічення сексуального інстинкту?

- а. Г. Гегель
- б. Е. Жільсон
- в. З. Фройд
- г. Т. Гоббс

791. Хто з наведених філософів притримувався принципу географічного детермінізму у розумінні соціокультурного процесу?

- а. К. Леві-Стросс
- б. К. Юнг
- в. Ш.-Л. Монтеск'є
- г. К. Маркс

792. Кому належать слова: "Велич людини – у її здатності мислити. Людина всього лише очерет, найслабше із творінь природи, але вона – очерет мислячий"?

- а. Ф. Бекон
- б. П. Гольбах
- в. Б. Паскаль
- г. К. Гельвецій

793. Хто із мислителів зробив висновок про те, що "свобода є пізнана необхідність"?

- а. Г. Ляйбніц
- б. Б. Спіноза
- в. Вольтер
- г. К. Гельвецій

794. Хто вважав, що добро породжується природою, а зло – цивілізацією, оскільки "все є добрим, коли воно виходить із рук Творця, і все спотворюється в руках людей"?

- а. Ф. Бекон
- б. Ш. Монтеск'є
- в. К. Гельвецій
- г. Ж.-Ж. Руссо

795. Для формування філософії Нового часу вирішальним було:

- а. розвиток протестантизму як нового напрямку світового християнства
- б. формування наук, в першу чергу, природничих
- в. становлення абсолютної монархії
- г. піднесення народних і революційних рухів

796. У філософії Дж. Берклі "бути" означає:

- а. існувати незалежно від нашої свідомості
- б. визначатися сукупністю властивостей в межах субстанції
- в. бути сприйнятим відчуттями
- г. існувати в людській уяві

797. Цілу низку філософських напрямів, що розвивають ідеї Р. Декарта, в історії філософії називають:

- а. картезіанством
- б. сенсуалізмом
- в. реалізмом
- г. деїзмом

798. Найбільш різко критикували релігію та діяльність Церкви просвітники:

- а. французькі
- б. американські
- в. німецькі
- г. англійські

799. Який мислитель вважав, що відразу після народження розум подібний до незайманого аркуша паперу або "чистої дошки", а всі уявлення виникають лише в процесі набуття досвіду?

- а. Р. Декарт
- б. Дж. Локк
- в. Вольтер
- г. Д. Дідро

800. Кому належать слова: "Поки люди живуть без влади, яка тримає їх у страху, вони перебувають в стані війни, війни всіх проти всіх"?

- а. Р. Декарт
- б. Д. Дідро
- в. Т. Гоббс
- г. Й. Гьоте

801. Між монадами Г. Ляйбніца існує:

- а. безліч стосунків
- б. гармонія
- в. повна відсутність стосунків
- г. постійна боротьба

802. Кому належать слова: "Ми не можемо сумніватися у тому, що, поки ми сумніваємося, ми існуємо: це перше, що ми пізнаємо в ході філософствування"?

- а. Р. Декарт
- б. Дж. Берклі
- в. Й. Гердер
- г. І. Кант

803. Кому належать слова: "Усе, що є – є в Богові, і ніщо не може ні бути, ні мислитися без Бога"?

- а. Ф. Бекон
- б. П. Гольбах

- в. Д. Дідро
- г. Б. Спіноза

804. Який мислитель обґрунтував ідею розподілу державної влади на три автономні гілки – законодавчу, виконавчу і судову з метою уникнути зловживань владою?

- а. Ш. Монтеск'є
- б. Б. Спіноза
- в. П. Гольбах
- г. Г. Ляйбніц

805. Який мислитель виділив психологічні підстави трьох форм державного устрою: страх для деспотії, шанобу для монархії, чесноту для республіки?

- а. Вольтер
- б. Ш. Монтеск'є
- в. Р. Декарт
- г. Д. Юм

806. На думку більшості істориків філософії, Ф. Бекон був родоначальником європейського:

- а. ідеалізму і стоїцизму
- б. об'єктивізму і скептицизму
- в. матеріалізму і емпіризму
- г. позитивізму і прагматизму

807. Уявлення про "дух законів" Ш. Монтеск'є поклало початок напрямку:

- а. духовного монізму
- б. географічного детермінізму
- в. європейського гуманізму
- г. соціального фаталізму

808. Назвіть ім'я мислителя, який запровадив термін "філософія історії" та ставив за мету "...скласти історію людського духу, а не подробиці незначних подій".

- а. Й. Гердер
- б. П. Гольбах
- в. Вольтер
- г. Д. Дідро

809. Згідно з теорією "наперед встановленої гармонії" Г. Ляйбніца, наш світ є:

- а. єдино можливим
- б. кращим з можливих
- в. гіршим з можливих
- г. аналогічним всім іншим

810. Дж. Берклі заперечував існування:

- а. матерії
- б. Бога
- в. відчуттів
- г. свідомості

811. П. Гассенді, розвиваючи основи новоєвропейського філософського і наукового мислення, переосмислив античну спадщину:

- а. Фалеса
- б. Епікура
- в. Аристотеля
- г. Анаксагора

812. Б. Спіноза застосував у своїй "Етиці" незвичайний метод викладу:

- а. логічний
- б. емпіричний
- в. геометричний
- г. семантичний

813. Р. Декарт головним атрибутом матерії вважав:

- а. протяжність
- б. подільність
- в. вічність
- г. мінливість

814. Виходячи з вчення Ф. Бекона про "ідоли" (або "примари") очевидність руху Сонця по небосхилу довкола Землі є ідолом:

- а. роду
- б. печери
- в. ринку
- г. театру

815. Кому належать слова: "Філософ, що визнає Бога, володіє безліччю можливостей, тотожних упевненості, тоді як в атеїста залишаються самі лише сумніви..."?

- а. Ш. Монтеск'є
- б. П. Гольбах
- в. Д. Дідро
- г. Вольтер

816. Який мислитель вважав людину матеріально-духовною істотою, називаючи її "машиною з кісток і м'яса", що діє розумно?

- а. Р. Декарт
- б. Дж. Локк
- в. Й. Гердер
- г. Т. Гоббс

817. Який мислитель створив першу "технологічну утопію", описавши благодатний державний устрій на острові Бенсалеме в Атлантичному океані?

- а. Дж. Локк
- б. Ж.-Ж. Руссо
- в. Ф. Бекон
- г. Ж. Ламетрі

818. Кому належать слова: "Те, що говорять про безумовне існування немислених речей без будь-якого відношення до того, що їх хтось сприймає, для мене абсолютно незрозуміло"?

- а. Р. Декарт
- б. Т. Мор
- в. Б. Спіноза
- г. Дж. Берклі

819. Кому належить теза: "Жодне явище не може виявитись істинним чи дійсним, жодне твердження – справедливим, без достатньої підстави, чому саме справа стоїть так, а не інакше"?

- а. М.Копернік
- б. Г. Ляйбніц
- в. Ж.-Ж. Руссо
- г. Дж. Берклі

820. Кому належить теза: "Ідоли та хибні поняття, котрі вже заповнили людський розум і глибоко в ньому укорінилися, настільки володіють розумом людей, що ускладнюють входження істини"?

- а. Вольтер
- б. Ш. Монтеск'є
- в. Ф. Бекон
- г. К. Гельвецій

821. Кому належать слова: "В інтересах всього людства, щоб існував Бог, який карав би те, що не в змозі придушити людське правосуддя [...] Якби не було Бога, його слід було б вигадати..."?

- а. Ш. Монтеск'є
- б. Т. Гоббс
- в. П. Гольбах
- г. Вольтер

822. Який мислитель вважав, що "ідея субстанції є фікцією", оскільки реально неможливо довести ні існування матерії, ні існування духовної субстанції, зокрема Бога?

- а. Б. Спіноза
- б. Й. Гете
- в. Д. Юм
- г. Т. Гоббс

823. Кому належать слова: "...Досвідні дані про речі часто бувають помилковими, дедукція ж, або чисте виведення одного з іншого... ніколи не може бути неправильно здійснена розумом"?

- а. Ф. Бекон
- б. Р. Декарт
- в. Д. Юм
- г. Ж.-Ж. Руссо

824. Кому належать слова: "Необхідно, щоб закони відповідали природі та принципам встановленої влади. Вони повинні відповідати фізичним властивостям країни, її клімату..."?

- а. Й. Гердер
- б. Ш. Монтеск'є
- в. Д. Юм
- г. П. Гольбах

825. Монада у вченні Г. Ляйбніца – це:

- а. єдина субстанція
- б. духовний модус
- в. об'єктивна акциденція
- г. проста субстанція

826. За переконанням Ф. Бекона, сенс, покликання і завдання науки – це:

- а. досягнення слави і влади
- б. розвиток людського духу і знань про світ
- в. суспільна користь і поліпшення життя людей
- г. остаточне вирішення вченими суперечок і отримання абсолютної істини

827. Ідейним вождем, організатором й укладачем першої "Енциклопедії" був:

- а. Вольтер
- б. Ж.-Ж. Руссо
- в. Д'Аламбер
- г. Д. Дідро

828. Який мислитель розглянув три можливі шляхи пізнання, назвавши їх "шляхами павука, мурашки та бджоли", однак найбільші сподівання покладав на "союз досвіду та науки"?

- а. Ф. Бекон
- б. Р. Декарт
- в. Д. Юм
- г. Б. Спіноза

829. Кому належать слова: "Людина народжується вільною, а між тим вона повсюди у кайданах. [...] Оскільки жодна людина не має природної влади над собою подібними..., то в якості основи всякої законної влади серед людей залишаються угоди"?

- а. Ф. Бекон
- б. Г. Ляйбніц
- в. Ж.-Ж. Руссо
- г. Б. Паскаль

830. Який мислитель вважав, що Богу як найдосконалішій істоті безперечно притаманне існування ("онтологічний доказ"), а "вроджену ідею" Бога називав доконечною передумовою людського мислення?

- а. Ф. Бекон
- б. Р. Декарт
- в. Т. Гоббс
- г. Й. Гердер

831. Кому належать слова: "Із необхідністю повинні існувати прості субстанції, тому що існують складні, бо складна субстанція є... зібрання або агрегат простих"?

- а. Б. Спіноза
- б. Вольтер
- в. Ш. Монтеск'є
- г. Г. Ляйбніц

832. Кому належать слова: "Уся філософія нагадує дерево, коренем якого є метафізика, стовбуром – фізика, а гілками – решта наук, які в свою чергу, можуть бути зведені до трьох основних: медицини, механіки, етики"?

- а. Т. Гоббс
- б. Р. Декарт
- в. П. Гольбах
- г. Дж. Локк

833. Який мислитель відводив вирішальну роль середовищу у формуванні людини та вихованні її особистості, вважаючи, що "люди не народжуються, а стають тими, ким вони є"?

- а. К. Гельвецій
- б. Б. Спіноза
- в. Р. Декарт
- г. Дж. Бруно

834. Кому належать слова: "Знання і могутність людини співпадають, бо незнання причин ускладнює дію. Природа перемагається тільки підкоренням їй, і те, що в спогляданні видається як причина, у діянні постає як правило"?

- а. Вольтер
- б. Г. Ляйбніц
- в. Ф. Бекон
- г. Р. Декарт

835. На думку Р. Декарта, "матерія" – "substantia extensa" і "духовна субстанція" – "substantia cogitans":

- а. знаходяться в тісній взаємозалежності
- б. існують незалежно одна від одної
- в. є протилежностями і постійно борються між собою
- г. існують окремо, й існування однієї виключає одночасне існування іншої

836. Сутність філософського підходу до права передбачає трактування його як:

- а. правознавства
- б. науки
- в. форми суспільної свідомості
- г. законодавства

837. Світоглядними концепціями, на основі яких формується право у процесі свого історичного розвитку, є:

- а. космоцентризм
- б. пантеїзм
- в. соціалізм
- г. комунізм

838. Співвідношення моралі і права передбачає:

- а. включеність моральних норм у правові норми
- б. незалежність моралі і права
- в. домінування права над мораллю
- г. домінування моралі над правом

839. Право – це:

- а. релятивне явище
- б. соціально-духовне явище
- в. об'єктивне явище
- г. суб'єктивне явище

840. Співвідношення природних і правових законів характеризується:

- а. домінуванням природних законів над правовими
- б. домінуванням правових законів над природними
- в. незалежністю природних і правових законів
- г. взаємодією природних і правових законів

841. Співвідношення закону і права характеризується як:

- а. рівних явищ
- б. нерівних явищ
- в. соціальних явищ
- г. необхідністю тотожності закону і права

842. Форми права залежать від:

- а. природних чинників
- б. національних особливостей
- в. геополітичних факторів
- г. політичних факторів

843. Основні природні права людини – це право на:

- а. життя
- б. працю
- в. освіту
- г. обирати

844. Позитивне право ґрунтується на:

- а. природі людини
- б. природі держави
- в. природних законах
- г. соціальних явищах

845. Сутнісна характеристика права ґрунтується на таких цінностях як:

- а. відповідальність
- б. солідарність
- в. справедливість
- г. рівність

846. Правова реальність передбачає наявність таких елементів:

- а. залежність людини від людини
- б. об'єктивний вплив законодавства на правові дії
- в. добровільне виконання прав і обов'язків
- г. незалежність правової дії від суб'єкта права

847. Правовий час – це:

- а. незалежність дії правових норм від будь-яких обмежень
- б. дія норм права у певному часовому вимірі
- в. тривалість правової норми
- г. вплив законів на людину незалежно від конкретно-історичних умов

848. Правова держава – це держава, де в основі взаємодій між громадянами перебувають:

- а. моральні норми
- б. правові норми
- в. етичні норми
- г. державні стандарти

849. Громадянське суспільство зазвичай протиставляється до:

- а. соціальних інститутів
- б. людини

- в. держави
- г. соціальних спільнот

850. Основними світоглядними принципами права є:

- а. принциповість
- б. вибірковість
- в. релятивність
- г. справедливість

851. Структура філософії права включає у себе:

- а. соціологію права
- б. феноменологію права
- в. діалектику права
- г. психологію права

852. Основними формами права є:

- а. законодавча, виконавча та судова гілки влади
- б. система права
- в. сукупність юридичних ідей, поглядів, теорій, під впливом яких утворюється і функціонує право
- г. система соціальних інститутів

853. Природне право ґрунтується на природі:

- а. людини
- б. держави
- в. законів
- г. людської свідомості

854. Згідно позитивної концепції права, основним правом людини є право на:

- а. життя
- б. свободу
- в. освіту
- г. власність

855. Основною вимогою до створення законодавчих норм повинна бути:

- а. об'єктивність
- б. справедливість
- в. принциповість
- г. перевага державного інтересу над індивідуальним

856. Правовий простір передбачає:

- а. незалежність дії правових норм від будь-яких обмежень
- б. розповсюдження норм права на певну територію
- в. тлумачення законів у межах законодавства
- г. вплив законів на людину незалежно від конкретно-історичних умов

857. Правова держава – це держава, де відносини між громадянами характеризуються домінуванням:

- а. суб'єктивного відношення до правових норм
- б. правових норм і принципів як об'єктивних основ взаємодії

- в. політичних інститутів
- г. законів над людиною

858. Громадянське суспільство – це суспільство, яке ґрунтується на:

- а. добровільній участі громадян у громадських організаціях і рухах
- б. примусовій участі громадян у громадських організаціях і рухах
- в. анархічних організаціях
- г. федеральних громадських утвореннях

859. Громадянське суспільство ґрунтується на:

- а. участі громадян у громадських організаціях і рухах
- б. примусовій участі громадян у громадських організаціях і рухах
- в. відсутності залежності від державних інститутів
- г. федеральних громадських утвореннях

860. Правова реальність передбачає наявність такого елементу:

- а. правової свідомості громадян
- б. легітимізації закону через силу
- в. невиконання прав і обов'язків
- г. незалежність правової дії від суб'єкта права

861. Договірна теорія права впливає із угоди між людьми, де:

- а. передбачена добровільна відмова від природних прав
- б. не передбачена добровільна відмова від природних прав
- в. передбачається надання всім рівності
- г. передбачається довільне тлумачення прав і обов'язків

862. Основне право людини за позитивною концепцією права полягає у праві на:

- а. життя
- б. свободу
- в. вибір
- г. обирати

863. Позитивне право – це система принципів права, які впливають із:

- а. природи законів
- б. природи людини і не залежать від соціальних умов
- в. соціальних умов і не залежать від природи людини
- г. соціальних умов і залежать від природи людини

864. Позитивне право – це система принципів права, які впливають із:

- а. природи людини і залежать від соціальних умов
- б. природи людини і не залежать від соціальних умов
- в. соціальних умов і не залежать від природи людини
- г. соціальних сфер

865. Одне із основних природних прав людини – це право на:

- а. працю
- б. власність
- в. житло
- г. медичне обслуговування

866. Основне природне право людини – це право на:

- а. житло
- б. свободу
- в. освіту
- г. обирати

867. Природне право – це система принципів права, які впливають із:

- а. природи людини і залежать від соціальних умов
- б. природи людини і не залежать від соціальних умов
- в. соціальних умов і не залежать від природи людини
- г. соціальних умов і залежать від природи людини

868. Від чого залежать форми права?

- а. природних чинників
- б. національних ідей
- в. специфіки ідеології
- г. історичних традицій

869. Основними формами права є:

- а. законодавча, виконавча та судова гілки влади
- б. норми
- в. сукупність ідей, поглядів, теорій
- г. міжнародно-правові акти

870. Державно-офіційні способи закріплення і зовнішнього прояву правових норм, що засвідчують їх загальнообов'язковість є:

- а. правові акти
- б. форми права
- в. правові договори
- г. юридичні погляди

871. Співвідношення закону і права характеризується:

- а. тотожністю закону і права
- б. домінуванням закону над правом
- в. домінуванням права над законом
- г. необхідністю тотожності

872. Світоглядною концепцією, на основі якої формується право у процесі свого історичного розвитку, є:

- а. панлогізм
- б. пантеїзм
- в. атомізм
- г. теоцентризм

873. Світоглядною концепцією, на основі якої формується право у процесі свого історичного розвитку, є:

- а. панлогізм
- б. пантеїзм
- в. антропоцентризм
- г. монотеїзм

874. Основним світоглядним принципом права є:

- а. принципівість
- б. свобода
- в. рівність в майнових правах
- г. поміркованість

875. Основним світоглядним принципом права є:

- а. принципівість
- б. воля
- в. рівність перед законом
- г. поміркованість

876. Сутність філософського трактування права передбачає підхід до права як:

- а. до правознавства
- б. соціально-духовного явища
- в. до закону
- г. законодавства

877. Філософія права найбільш тісно пов'язана із такими дисциплінами як:

- а. демографія
- б. аксіологія
- в. політологія
- г. історія

878. Основними формами права є:

- а. законодавча, виконавча та судова гілки влади
- б. законодавчі норми
- в. сукупність ідей, поглядів, теорій
- г. міжнародні акти

879. Від чого залежать форми права?

- а. природних чинників
- б. національних ідей
- в. від специфіки правової системи
- г. історичних обставин

880. Позитивне право ґрунтується на природі:

- а. людини
- б. буття
- в. світу
- г. людської свідомості

881. Правова реальність передбачає наявність:

- а. свідомості громадян
- б. легітимізації законодавства через волю громадян
- в. невиконання прав і обов'язків
- г. незалежності правової дії від суб'єкта права

882. Основними світоглядними принципами права є:

- а. вибірковість
- б. принципівість

- в. вибраність
- г. законність

883. Основними світоглядними принципами права є:

- а. вибірковість
- б. принциповість
- в. демократизм
- г. послідовність

884. Основними світоглядними принципами права є:

- а. вибірковість
- б. гуманізм
- в. вибраність
- г. послідовність

885. Структура філософії права включає у себе:

- а. соціологію права
- б. деонтологію права
- в. мораль і право
- г. онтологію права

886. В чому полягає суть такої теорії походження релігії як евгемеризм:

- а. страх лежить в основі релігії
- б. релігія походить від угоди правителів і жреців з їх народами
- в. релігія виникає внаслідок вшановування і обожнення колишніх царів та героїв
- г. релігія є продуктом одкровення Божого

887. На думку М. Еліаде, характерною ознакою релігії є:

- а. наявність трансперсонального досвіду
- б. наявність сакрального
- в. ідея надприродного
- г. страх перед смертю

888. З дієслова "relegere" назву "religio" ("побожність") виводив

- а. Фірміан Луцій Цецілій Лактацій
- б. Марк Туллій Цицерон
- в. Аврелій Августин
- г. Блез Паскаль

889. До раціоналістичних теорій походження релігії не належить:

- а. преанімістична
- б. анімістична
- в. прамонотеїстична
- г. панлогічна

890. Філософія релігії з-поміж інших питань вивчає:

- а. історичні форми існування релігії
- б. соціальні форми функціонування релігії
- в. віру як особливий суб'єктивний акт
- г. віру як певну реальність

891. В основі якого доказу буття Божого лежить застосування аргументу каузальності?

- а. онтологічного
- б. телеологічного
- в. космологічного
- г. моральнісного

892. Що, на думку Е. Тайлора, слід вважати "мінімумом визначення релігії"?

- а. фетишизм
- б. монотеїзм
- в. анімізм
- г. тотемізм

893. Еволюціоністську класифікацію релігій не поділяв

- а. Г.В.Ф. Гегель
- б. М. Мюллер
- в. Ф. Енгельс
- г. Р. Белла

894. Релігія виникла як:

- а. випадковість
- б. історична необхідність
- в. воля Бога
- г. міф

895. Релігія і культура співвідносяться як:

- а. одне ціле
- б. протистоять одна одній
- в. домінує релігія
- г. домінує культура

896. До характеристик чудесного не належить:

- а. непередбачуваність
- б. постійність
- в. випадковість
- г. незвичність

897. Релігійна діяльність – це:

- а. виробництво чогось
- б. культова практика
- в. відтворення
- г. праця на благо Церкви

898. Релігійні відносини – це:

- а. відносини в духовній сфері
- б. підпорядкування
- в. послух
- г. субординація

899. Релігійні організації – це:

- а. управлінські структури
- б. громади

- в. статутні об'єднання
- г. релігійні об'єднання

900. Релігійний культ – це:

- а. турбота про когось
- б. догляд, шанування
- в. просвітництво
- г. увага до чогось

901. Релігія виникла:

- а. 2 тис. років тому
- б. приблизно 40 тис. років тому
- в. 2 млн. років тому
- г. приблизно за п'ять століть до н.е

902. Фатум – це віра в:

- а. магічну річ
- б. долю
- в. життя
- г. бога

903. Тотемізм – це віра в:

- а. удачу
- б. зв'язок між групою людей і якою-небудь рослиною або твариною
- в. любов
- г. зв'язок між людьми

904. Табу – це:

- а. ритуальний барабан
- б. амулет
- в. заборона на щось
- г. дозвіл на щось

905. Теологія – це:

- а. богиня наук
- б. вчення про Бога
- в. процес набуття віри
- г. навчання у духовному навчальному закладі

906. Віра в багатьох богів має назву

- а. монотеїзм
- б. політеїзм
- в. генотеїзм
- г. деїзм

907. Ідеї філософії релігії вперше з'являються на ґрунті:

- а. античної філософської думки
- б. іудейської традиції
- в. християнської традиції
- г. новоєвропейської раціоналістичної традиції

908. Предикативною характеристикою релігійної віри не є:

- а. парадоксальність
- б. впевненість
- в. інтенціональність
- г. доказовість

909. Утвердження віри в одного і трансцендентного Бога ідентифікується як:

- а. монотеїзм
- б. політеїзм
- в. генотеїзм
- г. деїзм

910. Іустин Філософ – це християнський філософ:

- а. II століття
- б. IV століття
- в. засновник аріанства
- г. іконоборець

911. Алкід – це:

- а. християнський філософ, засновник аріанства
- б. герой поеми "Неофіти"
- в. герой "Міста Сонця"
- г. давньогрецький критик християнства

912. Кальвінізм – це:

- а. містична течія в ісламі 12 ст.
- б. об'єднання послідовників "теології Хреста"
- в. послідовники єпископа міста Гіппон
- г. напрям протестантизму 16 ст.

913. Автор твору "Сповідь":

- а. Пастир Єрма
- б. єпископ Гіппонський
- в. Тома Аквінський
- г. Мартін Лютер

914. Патристика – це сукупність вчень:

- а. отців церкви 1–8 століть
- б. отців церкви 1 століття
- в. християнських апостолів
- г. римських пап

915. Термін "Тринітаризм" означає:

- а. вчення Орігена про трипостасність Бога
- б. головний принцип маніхейства
- в. єресь тринітаріїв
- г. християнський догмат триєдності Бога

916. Що таке "Катафатика"?

- а. теологія містичного пошуку Граалю
- б. заперечуюча теологія, Бога не можна зрозуміти

- в. теологія виправдання Бога з приводу того, що в світі є зло
- г. стверджуюча теологія, Бога можна зрозуміти через те, чим він є

917. Твір "Похвала глупоті" – це:

- а. теологічно-публіцистичний твір папи Гонорія IV
- б. саркастична сатира на суспільство і церкву Еразма Роттердамського
- в. утопічна сатира Тома Мора
- г. вірш Франциска Асизького

918. Термін "Есхатологія" стосується:

- а. вчення про творення Богом людини
- б. системи уявлень про кінець історії та світу
- в. системи уявлень про мету творення світу
- г. принципу блага як атрибуту Бога

919. Термін "Теодицея" означає:

- а. боговиправдання, узгодження Богоблагодатності і темних сторін буття
- б. система уявлень про предвічне зло в світі
- в. ідея Боголюдськості Христа
- г. принцип містичного пізнання Бога в Бернара Клервоського

920. Що таке "95 тез"?

- а. критика Еразмом Роттердамським політики папства
- б. основні тези твору "Державець" Н. Макіавеллі
- в. критика М. Лютером прав Папи прощати гріхи
- г. критика М. Лютером монашого аскетизму

921. Що означає "Каппадокійський гурток"?

- а. об'єднання єпископів Василя Великого, Григорія Назіанзіна, Григорія Ніського
- б. об'єднання Орігена, Василя Великого та Григорія Ніського для обґрунтування догмату Трійці
- в. об'єднання єпископів Василя Великого, Аврелія Августина
- г. засновники західної апологетики

922. В полеміці Середньовіччя термін "Реалізм" означає:

- а. реальність існує незалежно від людської свідомості
- б. реальне відображення дійсності
- в. теологічний принцип Бернара Клервоського
- г. загальні родові поняття існують як сутності

923. Бернар Клервоський – це:

- а. містик 12 століття, що трактував пізнання Бога як пізнання власної нікчемності
- б. сподвижник Абеяра, розвивав концептуалізм
- в. критик реалізму, номіналіст 12 ст.
- г. відстоював ідею християнського гедонізму

924. Філософ Ориген – це:

- а. прихильник ідеї спасіння всього сущого
- б. представник канонічної донікейської патристики
- в. представник західної апологетики
- г. прихильник ідеї напередвибраності

925. Ісихазм – це:

- а. містична, аскетична течія східного християнства
- б. аскетична течія західного християнства
- в. містична, аскетична течія суфізму
- г. аскетична традиція маніхейства

926. Філософ Абеляр – це:

- а. містик, аскет 11 століття
- б. автор твору "Так і ні"
- в. автор 3 доказів Божого буття
- г. засновник єресі альбігойців

927. Поняття "Град мирський" означає за вченням:

- а. Томи Аквінського, сукупність людей, що живуть за світськими законами
- б. Августина, сукупність людей, що живуть за світськими законами
- в. Томи Аквінського, сукупність людей, що живуть в мирі між собою
- г. Августина, сукупність людей, що живуть в мирі між собою

928. "Божественна комедія" – це твір:

- а. Данте Аліг'єрі про канонічне божественне одкровення
- б. Томазо Кампанелли про місто в раю
- в. Данте Аліг'єрі про духовний світоустій
- г. Томазо Кампанелли про "Утопію"

929. Філософ Роджер Бекон обґрунтував:

- а. ідею пізнання через досвід
- б. ідею універсалій в науковому пізнанні
- в. ідеї антитринітаризму
- г. ідею твору "Місто Сонця"

930. Еразм Роттердамський – це:

- а. містик, аскет 15–16 ст.
- б. гуманіст 15–16 ст.
- в. протестант-реформатор
- г. послідовник М. Лютера

931. Течія іконоборства бореться:

- а. проти використання зображення Богородиці
- б. проти використання образів Бога і святих у богослужінні й суспільному житті
- в. за впровадження ікон в світське життя
- г. за канонічний іконопис

932. Перший Нікейський собор затвердив:

- а. символ віри
- б. ідею гностиків про боротьбу добра і зла
- в. ідею про божественну еманацию
- г. розкол християнства на східну і західну гілку

933. Й. С. Еріугена автор твору:

- а. "Про розділення природи"
- б. "Ареопагітики"

- в. "Про еманацію Бога"
- г. "Сповідь"

934. Еманація – це:

- а. виникнення Всесвіту шляхом витікання його з Єдиного
- б. термін номіналістів, що означав творення універсалій
- в. світло божественного Логосу
- г. принцип творення світу Богом

935. Реалізм стверджує, що реально існують:

- а. тільки знаки
- б. тільки універсалії ноуменів
- в. загальні сутності
- г. тільки ноумени

936. "Брат мій, Сонце, сестра моя, Смерть" – це слова:

- а. пісні-молитви св.Августина
- б. молитви Орігена
- в. пісні-молитви Франциска Асизького
- г. пантеїстичної книги Т. Мора

937. Апофатика – це:

- а. негативна теологія, заперечення можливості визначення Бога
- б. теологія виявлення Божої благодаті
- в. теологія виправдання Бога з приводу того, що в світі є зло
- г. стверджуюча теологія, Бога можна зрозуміти через те, чим він є

938. Бритва Оккама – це:

- а. твір В. Оккама про людський розум та уяву
- б. принцип ощадливості логіки, "достатньої ґрунтовності"
- в. принцип простоти мислення
- г. концепція боротьби з єретиками

939. Єресь – це:

- а. заміна релігійного на світське
- б. відхід від ортодоксальної общини
- в. зменшення релігійності в общині
- г. релігійна догма, що стосується спасіння душі

940. Експлікато-імплікато (згортання-розгортання) – це принцип теології:

- а. Орігена
- б. Ніколауса Кузанського
- в. Франциска Асизького
- г. Ансельма Кентерберійського

941. П'ять доказів існування Бога за Томою Аквінським:

- а. Бог є першодвигун; Бог є творча причина прагнення до досконалості; Бог є першотворець; Бог є найвище благо та досконалість; Бог є сумління людини
- б. Бог є першорушій; Бог є межа за величиною; Бог є першотворець; Бог є найвищий розум і гармонія; Бог є найвища мета
- в. Бог є першорушій; Бог є діюча творча першопричина; Бог є першотворець; Бог є

найвище благо та найвища досконалість; Бог є найвища мета
г. Бог є першорудий; Бог є діюча творча першопричина; Бог є творець гармонії світу; Бог є джерело блага і досконалість; Бог є найвища мета

942. Дж. Бруно представник Відродження:

- а. пантеїзму італійського
- б. пантеїзму французького
- в. реформації в Італії
- г. інквізиції у Франції

943. Термін "Град Божий" стосується:

- а. об'явлення Божої обителі людям
- б. сукупності святих, що були в християнській церкві за час її існування
- в. істинної церкви, що заснована Ісусом Христом
- г. сукупності людей, що живуть за Божими законами

944. "Місто Сонця" – це:

- а. релігійна назва Єрусалиму
- б. релігійна назва Риму
- в. книга-утопія Т. Кампанелли
- г. книга-утопія Т. Мора

945. Номіналізм стверджує, що реально існують лише:

- а. універсалії номенів.
- б. знаки номенів
- в. поодинокі речі, універсалії - лише знаки, породжені людським мисленням.
- г. універсалії – знаки, породжені людським мисленням

946. Креаціонізм – це:

- а. концепція, згідно з якою людина може творити тільки зі згоди Божої волі
- б. принцип творення блага Богом
- в. концепція, згідно з якою Людина, Земля, Всесвіт створені Богом
- г. принцип узгодження наукового і релігійного

947. Філіокве – це:

- а. походження Духа Святого від Отця і Сина
- б. походження Духа святого від Отця
- в. символ віри в аріанстві
- г. символ віри в донікейський період

948. Догма – це:

- а. положення, що приймається на віру як однозначна істина
- б. положення, що формується як доказ істини
- в. основний доказ, що містить істину
- г. теза, що містить символ віри

949. Реформація – це:

- а. положення про зміну канону в церкві
- б. доказ тринітаризму
- в. масовий релігійний рух за "виправлення" християнства
- г. теза про постійне сходження Святого Духа

950. Яка риса притаманна філософії Відродження?

- а. панлогізм
- б. пантеїзм
- в. схоластичність
- г. софізм

951. Який філософ жив і творив епоху Ренесансу?

- а. М. Кузанський
- б. Ж. Руссо
- в. І. Кант
- г. Ф. Бекон

952. Філософське вчення, що максимально зближує Бога і природу, називається:

- а. деїзм
- б. пантеїзм
- в. дуалізм
- г. сотеріологізм

953. Виберіть із запропонованих варіантів епоху, яка відновила ідеали античності:

- а. Просвітництво
- б. Реформація
- в. Модернізм
- г. Ренесанс

954. В якій європейській країні виникає рух Відродження?

- а. Німеччині
- б. Нідерландах
- в. Франції
- г. Італії

955. Історичні рамки епохи Відродження:

- а. XVI – XVII ст.
- б. XIV – XVI ст.
- в. XV – XVI ст.
- г. XIV – XV ст.

956. Філософське мислення епохи Відродження характеризується як:

- а. антропоцентризм
- б. індивідуалізм
- в. технократизм
- г. космоцентризм

957. Гуманізм – це:

- а. сентиментальність, доброта
- б. невідкупність, безстрашність і боротьба проти нелюдяності
- в. людинолюбство, повага особистої гідності людини
- г. всі варіанти вірні

958. Пантеїзм – це:

- а. визнання розуму головним знаряддям пізнання
- б. всебожжя, визнання присутності Бога у всій природі

- в. визнання первинності матерії по відношенню до свідомості
- г. уміння людини знаходити приховане значення предмета, тексту тощо

959. Секуляризація – це:

- а. аналіз походження слів
- б. з'ясування морального сенсу життя
- в. звільнення світського життя від релігії
- г. з'ясування ходу думок людини

960. Гуманісти піддали критиці:

- а. праці "батьків церкви"
- б. християнське віровчення загалом
- в. схоластику
- г. вчення томізму

961. Вкажіть особливість ренесансної натурфілософії:

- а. пантеїзм
- б. плюралізм
- в. дуалізм
- г. атеїзм

962. Яка ідея філософії Відродження поставила людину у центр світобудови?

- а. гуманізму
- б. антропоцентризму
- в. антисхоластики
- г. естетичного розуміння дійсності

963. Виберіть відомий твір Миколи Кузанського:

- а. "Про причину, початок і єдине"
- б. "Про вчене незнання"
- в. "Про нескінченність Всесвіту і світів"
- г. "Про природу"

964. Філософія природи Дж. Бруно – це:

- а. дуалізм
- б. креаціонізм
- в. пантеїзм
- г. деїзм

965. Яку позицію виражає теза Дж. Бруно, що природа є не що інше як Бог у речах?

- а. пантеїзму
- б. атеїзму
- в. деїзму
- г. панлогізму

966. Визначте натурфілософа епохи Відродження:

- а. М. Кузанський
- б. П. делла Мірандола
- в. Н. Макіавеллі
- г. Ф. Петрарка

967. Хто з філософів Відродження представляв гуманістичний напрям?

- а. Н. Макіавеллі
- б. Дж. Бруно
- в. Ф. Петрарка
- г. М. Кузанський

968. Т. Мор і Т. Кампанелла є представниками:

- а. неоплатонізму
- б. політичної філософії
- в. натурфілософії
- г. утопічного соціалізму

969. В якій праці Н. Макіавеллі здійснив обґрунтування світської держави?

- а. трактат "Державець"
- б. трактат "Левіафан"
- в. діалог "Держава"
- г. утопія "Місто Сонця"

970. Родоначальником ідеології гуманізму був:

- а. Л. да Вінчі
- б. Ф. Петрарка
- в. М. Фічіно
- г. Е. Роттердамський

971. Еразм Роттердамський написав працю:

- а. "Державець"
- б. "Досліди"
- в. "Держава"
- г. "Похвала глупству"

972. Гуманісти епохи Відродження стверджували, що:

- а. "немає істоти нещаснішої за людину"
- б. "мета виправдовує засоби"
- в. "чудо велике є людина"
- г. "буття Бога може бути доведене"

973. Яка провідна тема філософських пошуків епохи Відродження?

- а. гуманізм
- б. теоцентризм
- в. метафізика
- г. епістемологія

974. Пантеїстичні ідеї притаманні філософській системі:

- а. Т. Кампанелли
- б. М. Кузанського
- в. Н. Макіавеллі
- г. Т. Мора

975. Натурфілософія Дж. Бруно сформована під впливом:

- а. геліоцентричної системи
- б. геоцентричної системи

- в. канонічно-церковного вчення
- г. космоцентричної системи

976. Головна риса філософії Відродження:

- а. кордоцентризм
- б. антропоцентризм
- в. теоцентризм
- г. космоцентризм

977. Про острів Утопію розповів:

- а. М. Монтень
- б. Е. Роттердамський
- в. Т. Мор
- г. Н. Макіавеллі

978. Кому належать слова "Спалити – не значить спростувати"?

- а. Ф. Петрарці
- б. Дж. Бруно
- в. Т. Кампанеллі
- г. Н. Макіавеллі

979. Ідеологами протестантизму були:

- а. М. Лютер і Ж. Кальвін
- б. Ф. Вольтер і Ж.-Ж. Руссо
- в. Т. Мор і Т. Кампанелла
- г. М. Кузанський і Г. Галілей

980. Ідейні погляди Дж. Бруно можна віднести до:

- а. волюнтаризму
- б. політеїзму
- в. пантеїзму
- г. панлогізму

981. Уявлення про Бога як безособове начало, яке злите зі всім Всесвітом, називається:

- а. політеїзм
- б. аскетизм
- в. деїзм
- г. пантеїзм

982. Хто з філософів Відродження представляє утопічний соціалізм?

- а. Т. Кампанелла
- б. М. Кузанський
- в. Л. да Вінчі
- г. Ф. Петрарка

983. Визначте філософа епохи Відродження, погляди якого відносять до утопічного соціалізму:

- а. Дж. Бруно
- б. Т. Мор
- в. М. Монтень
- г. Л. Валла

984. Крилатий вираз "Мета виправдовує засоби" належить:

- а. М. Коперніку
- б. Н. Макіавеллі
- в. Г. Галілею
- г. Е. Роттердамському

985. Відомим соціальним філософом епохи Відродження був:

- а. Н. Макіавеллі
- б. М. Лютер
- в. Ж. Кальвін
- г. Г. Галілей

986. "Королем гуманізму" вважають:

- а. М. Фічіно
- б. Т. Мора
- в. Е. Роттердамського
- г. Л. Валла

987. Як називав своє вчення Е. Роттердамський?

- а. "Апологія насолоди"
- б. "Природна релігія"
- в. "Всезагальна релігія"
- г. "Філософія Христа"

988. Як Т. Мор назвав свою працю про ідеальний державний устрій?

- а. "Місто Сонця"
- б. "Про свободу волі"
- в. "Утопія"
- г. "Про дух Законів"

989. Який вираз належить Н. Макіавеллі?

- а. "Полюби Бога всім серцем своїм і всією душею своєю – і роби, що хочеш"
- б. "Я мислю, значить, я існую"
- в. "Розумію, щоб вірити"
- г. "В основі людської діяльності лежить "інтерес"

990. М. Копернік є творцем:

- а. геліоцентричної картини світу
- б. геоцентричної картини світу
- в. космоцентричної картини світу
- г. синергетичної картини світу

991. Філософ епохи Відродження, католицький кардинал, автор праці "Про вчене незнання":

- а. Г. Галілей
- б. Дж. Бруно
- в. М. Кузанський
- г. Е. Роттердамський

992. Що має на увазі Е. Роттердамський, пишучи: "Без мене ніяке суспільство, ніякі життєві зв'язки не були би приємними і міцними"?

- а. розум
- б. лестоці

- в. самолюбство
- г. безглуздість

993. Хто з філософів Відродження був скептиком?

- а. М. Монтень
- б. М. Кузанський
- в. Дж. Бруно
- г. М. Фічіно

994. Як називається епоха відновлення античності в Європі?

- а. Просвітництво
- б. Відродження
- в. Новий час
- г. Середні віки

995. Визначте основний об'єкт дослідження, міру речей та відношень в епоху Відродження:

- а. Бог
- б. космос
- в. людина
- г. природа

996. Яка світська світоглядна позиція епохи Відродження протистояла схоластиці і духовному пануванню Церкви?

- а. природоцентризм
- б. кордоцентризм
- в. естетизм
- г. гуманізм

997. Хто автор твору "Промова про свободу і гідність людини"?

- а. Ніколо Макіавеллі
- б. Піко делла Мірандола
- в. Ансельм Кентерберійський
- г. Мішель Монтень

998. Положення про нескінченність Всесвіту у часі та просторі, про злиття Бога і природи обґрунтував:

- а. Ф. Петрарка
- б. Дж. Бруно
- в. К. Птолемей
- г. Г. Галілей

999. Італійський поет, автор сонетів про Лауру, засновник гуманізму, критик схоластики:

- а. Франческо Петрарка
- б. Марсіліо Фічіно
- в. Джовані Бокаччо
- г. Данте Аліґ'єрі

1000. Міф – це:

- а. первісна, найдавніша форма існування духу
- б. оповідання, легенда, вигадка

- в. категоріальне пояснення явищ світу
- г. ідеологізація дійсності

1001. Духовними джерелами філософського мислення є:

- а. політична та правова діяльність
- б. міф та релігія
- в. мораль та традиції
- г. мистецтво та художнє мислення

1002. У східній філософії домінує:

- а. система онтологічних ідей
- б. антропологічні студії
- в. вчення про пізнання
- г. етичне вчення

1003. Вищою об'єктивною реальністю та абсолютним духовним початком у давньоіндійській філософії є (згідно з текстом Упанішад):

- а. Пракріті
- б. Атман
- в. Брахман
- г. Пуруша

1004. Практичний аспект буддизму можна охарактеризувати як:

- а. радикальну аскезу
- б. серединний шлях
- в. досягнення атараксії
- г. очищення через страждання

1005. Першою текстовою пам'яткою давньосхідної філософії є:

- а. Махабхарата
- б. Веданта
- в. Рамаєна
- г. Бхагаватгіта

1006. Спосіб здійснення філософської думки у ортодоксальних школах Стародавньої Індії можна охарактеризувати як:

- а. релігійно-етичний
- б. художньо-естетичний
- в. логіко-понятійний
- г. соціально орієнтований

1007. Головні принципи етики конфуціанства:

- а. політична орієнтованість, прагматизм, деспотизм
- б. взаємність, "Золота середина", людинолюбство
- в. змирення, добродійність, аскеза
- г. утилітаризм, раціоналізм, гедонізм

1008. Вчення Дзен-буддизму можна охарактеризувати як:

- а. раціонально-ідеалістичне
- б. екзистенційно-іраціональне

- в. суспільно-політичне
- г. матеріалістично-емпіричне

1009. Зміст гносеогенної концепції походження філософії полягає у тому, що філософія виникає:

- а. з міфу шляхом внутрішнього розвитку міфологічного мислення
- б. як просте узагальнення знань
- в. внаслідок суспільно-історичних особливостей регіону виникнення
- г. за рахунок зміни особистісно-образного мислення на безособово-понятійне

1010. Спільною рисою для філософії джайнізму та ортодоксального брахманізму є:

- а. віра у святість та авторитетне свідцтво Веданти
- б. дотримання канонічної ритуально-релігійної практики
- в. рефлексивний характер осмислення понять брахману, атману та майї
- г. віра в сансару, карму та звільнення від страждань як кінцева мета

1011. Етичне вчення джайнізму реалізує себе через наступний імператив ("перлину", "шлях"):

- а. правильне знання, правильна логіка, правильне мислення
- б. правильна поведінка, правильна віра, правильне знання
- в. правильний ритуал, правильне харчування, правильна медитація
- г. правильна аскеза, правильне змирення, правильна доброчинність

1012. Засновником буддизму вважається:

- а. Лао Цзи
- б. Шанкара
- в. Патанджалі
- г. Гаутама Сіддхартха

1013. Життя розуміється у буддизмі як:

- а. страждання
- б. шлях
- в. першореальність
- г. насолода

1014. Людина, що досягла просвітлення, але не увійшла у стан нірвани, щоб допомогти іншим знайти свій шлях до просвітлення, у буддизмі називається:

- а. Будда
- б. Йог
- в. Кшатрій
- г. Бодхісатва

1015. Нігілістичною школою буддизму вважається:

- а. Шуньявада
- б. Віджнянавада
- в. Сарваствівада
- г. школа Вайбхашиків

1016. Згідно з вченням Чарваки-локаяти ідеалом життя є:

- а. добродійство
- б. звільнення

- в. служіння богам
- г. насолода

1017. З усіх країн Далекого Сходу пріоритетність у постановці соціально-політичних проблем належить філософській думці:

- а. Індії
- б. Непалу
- в. Персії
- г. Китаю

1018. Принцип "виправлення імен", запропонований Конфуцієм, стосувався наступного аспекту:

- а. закріплення суспільних ролей за їх носіями, адекватне слідування призначеній ролі.
- б. переорієнтація релігійних та особистісних цінностей.
- в. зміна логіко-раціональних способів зображення дійсності на художньо-естетичні.
- г. фіксація правильного способу ритуального вшановування богів.

1019. У філософії Даосизму поняття "Дао" означає:

- а. практичний імператив.
- б. онтологічний безособистісний початок.
- в. єдність першосутності та закону, що маніфестує спосіб її досягнення (шлях).
- г. художньо-творчий характер світобудови.

1020. Одним із основоположних принципів філософії техніки Е. Каппа є:

- а. технологічний
- б. фізичний
- в. антропологічний
- г. психологічний

1021. Штучне утворення називається:

- а. мегамашина
- б. постав
- в. техне
- г. артефакт

1022. У підході до техніки характерною особливістю західної філософії виступає спрямованість:

- а. утилітарна
- б. гуманітарна
- в. психологічна
- г. прагматична

1023. Філософія техніки П. Енгельмейєра розкриває тісний зв'язок техніки з:

- а. медициною
- б. фізикою
- в. релігією
- г. теорією діяльності

1024. У праці "Людина і машина" М. Бердяєв протиставляє техніку і:

- а. природу
- б. технологію

- в. економіку
- г. інженерію

1025. Згідно Л. Мамфорда, складною ієрархічною організацією людської діяльності виступає:
- а. авторитарна техніка
 - б. Велика машина
 - в. бюрократія
 - г. держава
1026. Поняття технології було розроблено у праці "Виникнення технології":
- а. А. Еспінасом
 - б. Ф. Боном
 - в. П. Енгельмейєром
 - г. Е. Каппом
1027. Призначення техніки в тому, що вона:
- а. звільняє людину від необхідності працювати руками, ногами, головою
 - б. перетворює людей на рабів об'єктивної волі суспільного поступу
 - в. демонструє завойовницьке ставлення людини до природи
 - г. доповнює і компенсує недосконалість органів людського тіла
1028. Ф. Бон вважав, що найвищою технічною метою є:
- а. полегшення фізичної праці
 - б. досягнення комфорту
 - в. досягнення благополуччя
 - г. досягнення щастя
1029. Хто з філософів розглядав техніку як функцію "перемінної людської програми", тобто фіксував функціональний зв'язок між напрямком розвитку техніки і тим способом буття, який обирає людина?
- а. Е. Фромм
 - б. Х. Ортега
 - в. О. Шпенглер
 - г. К. Ясперс
1030. Філософія техніки зародилася у:
- а. Росії
 - б. Англії
 - в. Німеччині
 - г. Франції
1031. Яка з запропонованих теорій походження техніки вважає слабкість та недосконалість людини причиною появи техніки?
- а. вольова теорія
 - б. натуралістична теорія
 - в. раціоналістична теорія
 - г. інферальна теорія
1032. Яка техніка заміщує інтелектуальну силу людини?
- а. ремісницька
 - б. індустріальна

- в. інформаційна
- г. комунікаційна

1033. Хто з філософів техніки стверджував, що техніка є розв'язанням суперечностей між фізичним тілом і прагненням душі людини?

- а. Ф. Дессауер
- б. Ж. Еллюль
- в. О. Шпенглер
- г. Е. Капп

1034. Який мислитель протиставляє органічне утворення природи організаційному?

- а. М. Гайдеггер
- б. М. Бердяєв
- в. А. Бергсон
- г. Ж. Бодрійяр

1035. Хто з запропонованого переліку філософів вважав техніку ідеологією сучасного суспільства?

- а. Ю. Габермас
- б. К. Поппер
- в. К. Маркс
- г. О. Тоффлер

1036. Виберіть технічну епоху, яка відсутня у періодизації історії Л. Мамфорда:

- а. геотехнічна
- б. палеотехнічна
- в. машинотехнічна
- г. неотехнічна

1037. Оберіть визначення техніки Ф. Дессауером:

- а. техніка є розв'язання суперечностей між органами тіла і прагненням душі
- б. техніка це результат зустрічі людського духу зі світом, природою, дух створює техніку і одночасно усвідомлює себе
- в. техніка це наслідування людиною Божественного творіння світу
- г. техніка це перетворення тієї природи, яка робить нас нужденними, обездоленими

1038. Хто з філософів вважав, що сучасна людина страждає виснаженням здатності бажати?

- а. М. Бердяєв
- б. Т. Адорно
- в. Ф. Фукуяма
- г. Х. Ортега

1039. Хто з запропонованих мислителів розробив євдемоністичну технофілософську концепцію?

- а. Ф. Бон
- б. М. Бердяєв
- в. Г. Маркузе
- г. Е. Фромм

1040. Хто з філософів техніки вважав техніку як "органічну проекцію", що підсилює можливості людських органів?

- а. Е. Капп
- б. М. Гайдеггер
- в. Г. Маркузе
- г. Ж. Еллюль

1041. Хто з постструктуралістів розробляв концепцію "техніки тіла"?

- а. Ж.-Ф. Ліотар
- б. Ж. Дерріда
- в. М. Фуко
- г. Ж. Дельоз

1042. Хто з філософів досліджував тотальне панування технократії, застерігав про загрозу влади техніки і техніки влади?

- а. П. Енгельмеєр
- б. М. Бердяєв
- в. К. Цюлковський
- г. Б. Вишеславцев

1043. Хто вважав, що технічний прогрес, заснований на ідеології марксизму, веде до морального регресу?

- а. П. Енгельмеєр
- б. Ю. Кондратюк
- в. Б. Вишеславцев
- г. М. Федоров

1044. Визначте представника сучасної французької філософії, який вважав владу та її похідні системи (тюрми, клініки та ін. суспільні утворення) практиками, що представляють собою технічні системи:

- а. Ф. Гваттарі
- б. М. Фуко
- в. Ж. Дельоз
- г. Ж. Бодрійяр

1045. Який тип філософської інтерпретації природи техніки є базовим для філософії техніки Е. Каппа?

- а. позитивістсько-праксеологічний
- б. махістський
- в. феноменологічний
- г. неогегельянський

1046. Який тип філософської інтерпретації природи техніки є засадничим для філософії техніки П. Енгельмеєра?

- а. махістський
- б. феноменологічний
- в. екзистенціалістський
- г. прагматичний

1047. Філософську інтерпретацію природи техніки Ф. Дессауєр здійснює на базі:

- а. позитивістський
- б. неотомістський
- в. неомарксистський
- г. екзистенціалістський

1048. Філософську інтерпретацію природи техніки Ю. Габермас, Т. Адорно, Г. Маркузе здійснюють на базі:

- а. структуралізму
- б. неогегельянства
- в. неомарксизму
- г. неотомізму

1049. Інтерпретацію природи техніки Х. Ортега здійснює з позиції:

- а. марксизму
- б. структуралізму
- в. постфеноменалізму
- г. екзистенціалізму

1050. Оберіть філософа техніки, який вважав, що техніка є наслідком загальної раціоналізації життя, що вона веде до стандартизації життя, перетворює засіб на мету, а мету – на засіб:

- а. Ж. Еллюль
- б. Ф. Дессауер
- в. П. Енгельмеєр
- г. О. Шпенглер

1051. Хто вважав, що техніка пов'язана із особливостями людського існування у світі, що вона є проявом того, що людина завжди перебуває виштовхнутою на зовнішню межу буття?

- а. Г. Маркузе
- б. М. Горькаймер
- в. Б. Вишеславцев
- г. М. Гайдеггер

1052. Хто з філософів техніки притримувався романтико-символічної інтерпретації техніки?

- а. Ф. Дессауер
- б. Е. Капп
- в. П. Енгельмеєр
- г. Е. Гуссерль

1053. Хто з філософів здійснив реконструкцію процесу становлення і розвитку техніки, запропонувавши феноменологічну редукцію логічної схеми: "ідеалізація – формалізація – механізація – методизація – технізація"?

- а. Д. Айд
- б. М. Мерло-Понті
- в. Е. Гуссерль
- г. Л. Хікмен

1054. Хто з філософів розробляв концепт біополітехніки, тобто життєвоорієнтованої техніки?

- а. М. Бердяєв
- б. Ж. Еллюль
- в. Ф. Дессауер
- г. Л. Мамфорд

1055. Кому належить вислів: "За фасадом християнства виникла нова таємна – "індустріальна" – релігія, вкорінена у структурі характеру сучасного суспільства, але релігією не визнана"?

- а. Л. Мамфорду
- б. Е. Фромму
- в. М. Бердяєву
- г. Ф. Дессауєру

1056. Хто називав людину онтологічним кентавром, "одна половина якої вросла в природу, а друга – виходить за її межі, тобто їй трансцендентна"?

- а. М. Гайдеггер
- б. Х. Ортега
- в. Ф. Дессауєр
- г. Ж. Еллюль

1057. Хто з філософів у праці "Революція надії", досліджуючи технологічну систему, висунув керівні принципи цієї системи, а саме: категоричний технологічний імператив і максимум продуктивності та випуску продукції?

- а. Дж. Гелбрейт
- б. Ж. Бодрійяр
- в. Е. Фромм
- г. Ж. Еллюль

1058. Хто з філософів змінив статус технократичних утопій в політичний рух?

- а. Е. Блох
- б. Т. Веблен
- в. Дж. Гелбрейт
- г. Д. Белл

1059. Хто досліджував соціальний характер в технологічну епоху та соціальні передумови некрофільії індустріального суспільства?

- а. М. Бердяєв
- б. Ф. Фукуяма
- в. Е. Фромм
- г. М. Горькаймер

1060. В чому суть етичної концепції Ж. Еллюля?

- а. у гуманізації техніки;
- б. у принципі відповідальності;
- в. у відмові від влади техніки;
- г. в етичній нейтральності техніки

1061. Хто є автором концепції про трьохактний процес творчості, що осмислюється через призму евриології?

- а. П. Енгельмеєр
- б. Е. Мах
- в. Дж. Піт
- г. Т. Адорно

1062. Якій вимозі, на думку Х. Ортеги, відповідає реалізація програми перебування людини у світі?

- а. природа у всьому сприяє людині
- б. природа абсолютно протистоїть людині
- в. природа надає людині деякі зручності, і в той же час чинить протидію людині
- г. всі варіанти вірні

1063. Хто автор даного висловлювання: "Призрак бродит среди нас, но ясно видят его лишь немногие. Это не прежний призрак коммунизма или фашизма. Этот новый призрак – полностью механизированное общество, нацеленное на максимальное производство материальных благ и их распределение, управляемое компьютерами. В ходе его становления человек, сытый и довольный, но пассивный, безжизненный и бесчувственный, все больше превращается в частицу тотальной машины"?

- а. Е. Фромм
- б. Г. Маркузе
- в. Ф. Юнгер
- г. Ж. Бодрийяр

1064. Якій життєвій програмі, згідно Х. Ортеги, притаманні такі риси як впевненість у собі, чесність, почуття справедливості, щирість, розуміння своїх прав і обов'язків?

- а. індійського бодісатви
- б. англійського джентльмена
- в. іспанського ідальго
- г. американського буржуа

1065. Хто із філософів розробив етику для технологічної цивілізації, запропонувавши принцип відповідальності?

- а. Л. Мамфорд
- б. Е. Фромм
- в. Г. Маркузе
- г. Г. Йонас

1066. Які позитивні сторони сучасної технологічної ери?

- а. формується технологічний спосіб екологізованого виробництва
- б. знижуються темпи зростання населення, зменшується бідність
- в. влада людини над природою стає практично необмеженою
- г. відбувається поступове завоювання позаземного світу

1067. В основі розвитку техніки лежить:

- а. створення штучного, техногенного світу
- б. відтворення не структури, а функцій органів людського тіла
- в. моделювання надприродної, фантастичної реальності
- г. вдосконалення штучного, кібернетичного інтелекту

1068. Хто визначав людину як тварину, яка виробляє знаряддя?

- а. Аристотель
- б. Б. Франклін
- в. Е. Капп
- г. П. Енгельмеєр

1069. Хто з перерахованих філософів задався ціллю написати історію "філософії дії"?

- а. М. Вебер
- б. Т. Веблен
- в. А. Еспінас
- г. Х. Закссе

1070. Антропологічний переворот у філософії здійснив:

- а. Парменід
- б. Емпедокл
- в. Сократ
- г. Аристотель

1071. Жан-Поль Сартр сутність людини бачить у специфіці людської суб'єктивності, яка зводиться зрештою до:

- а. свідомості
- б. гідності
- в. свободи
- г. відповідальності

1072. М. Бердяєв критикував модерну філософську антропологію за її захоплення гносеологізмом і забуття:

- а. онтологічних основ
- б. інтуїтивних основ
- в. ірраціонально-містичних основ
- г. естетичних основ

1073. Що таке антропосоціогенез?

- а. процес перетворення людини з біологічної істоти в соціальну
- б. процес виникнення та становлення людини
- в. розділ науки про людину
- г. історія розвитку сукупних соціальних ознак людини

1074. Людина – це:

- а. індивід з притаманною йому генетичною програмою
- б. тварина, здатна виготовляти і використовувати знаряддя праці
- в. стурбована своїм виживанням соціальна істота
- г. біосоціальна істота, здатна до мислення і цілепокладальної діяльності

1075. Особистість – це:

- а. зріла людина
- б. синонім людини
- в. свідомий історичний діяч
- г. людина з притаманними їй соціально значущими якостями, що забезпечують використання прав і виконання обов'язків

1076. Як співвідносяться поняття "людина" та "особистість"?

- а. це тотожні поняття
- б. людина – це антропологічне поняття, особистість – соціальне
- в. людина стає особистістю, коли оволодіває культурою і мораллю
- г. все перелічене правильне

1077. Для означення людини як особливого роду сущого Піко делла Мірандолла використав в якості символічного образу:

- а. хамелеона
- б. тритона
- в. кішку
- г. мавпу

1078. Хто з філософів вказував на те, що людський розум – одна з найбільш сумнівних і невизначених властивостей людини, доки не буде просвітлений божественним одкровенням?

- а. Тома Аквінський
- б. Блез Паскаль
- в. Габріель Марсель
- г. Микола Бердяєв

1079. Якість, яка відрізняє людину від всіх інших живих істот – це:

- а. наявність інстинктів
- б. функція відтворення роду
- в. наявність системи комунікацій
- г. здібність абстрактно мислити

1080. Хто з філософів висловив думку, що людина принципово нездатна для суспільного життя, вона надто егоїстична і тому лише суспільний договір забезпечує людині нормальне існування?

- а. Томас Гоббс
- б. Поль Гольбах
- в. Готфрід Лейбніц
- г. Вільфредо Парето

1081. Семен Франк показав одкровення неосяжно страшних і блаженних глибин буття на прикладі:

- а. еротичного кохання
- б. релігійної віри
- в. патріотизму, любові до батьківщини
- г. основ наукового пізнання

1082. Загальноприйнятим вважається твердження, що сенс людини полягає у:

- а. самому, гідно прожитому житті
- б. задоволенні матеріальних потреб, що постійно зростають
- в. вдосконаленні духовного життя
- г. задоволенні матеріальних та духовних потреб, що постійно зростають

1083. Які якості особистості визначають її активність в якості соціального суб'єкта?

- а. світоглядні
- б. громадянські
- в. професійні
- г. всі перераховані

1084. Кому з перелічених мислителів належать слова: "Музика, танці та гра складають безсловесне спілкування (адже ті малочисельні слова, що необхідні для гри, ще не утворюють бесіди, що вимагає взаємного обміну думками)"?

- а. Імануїлу Канту
- б. Бенедикту Спінозі
- в. Людвігу Вітгенштейну
- г. Конраду Лоренцу

1085. Завершіть цитату (Шинкарук В. Віра, надія, любов // Віче. 1994. № 6. С. 146): "Реальність буття духовного світу на відміну від матеріального ґрунтується не на даних зовнішніх почуттів, а на особливого роду чуттєвості, яка здавна дістала узагальнену назву – ...

- а. любов"
- б. дружба"
- в. інтуїція"
- г. релігія"

1086. Згідно із З. Фрейдом, властивість, яка виникає лише в людини, неочікувано та випадково, але не безглуздо, має назву:

- а. совість
- б. страждання
- в. віра
- г. знання

1087. Хто запропонував теорію, згідно з якою на початку свого виникнення людина неусвідомлено наслідувала тварин. Це не було закладено в інстинкті, але виявилось рятівною властивістю: перетворюючись то в одну то в другу істоту, вона поступово виробила певну систему орієнтирів, які надбудовуються над інстинктами, доповнюючи їх. Недолік поступово перетворювався у вартість, у самостійний і оригінальний засіб пристосування до оточуючого середовища:

- а. Ернест Кассіерер
- б. Конрад Лоренц
- в. Чарльз Дарвін
- г. Фрідріх Енгельс

1088. Способом буття людини як свідомої істоти є:

- а. мистецтво
- б. природа
- в. держава
- г. суспільство

1089. Відчуження – це процес:

- а. виключення індивіда з системи суспільних відносин і формування у нього негативних соціальних якостей
- б. засвоєння моралі
- в. засвоєння норм права
- г. об'єктивно-суб'єктивний конкретно-історичний, що характеризується відстороненням людини як від основних видів її діяльності, так і її продуктів, перетворенням їх в самостійну, домінуючу над нею ворожу силу

1090. Спільним у вирішенні проблеми людини у марксизмі, фрейдизмі та екзистенціалізмі є:

- а. утвердження безсмертя людини
- б. заперечення позаісторичної сутності людини
- в. аналіз конфлікту свідомості з несвідомим
- г. опис метафізичного бунту

1091. Філософська антропологія – це:

- а. галузь філософського знання
- б. певна течія в англо-американській філософії
- в. метод мислення
- г. все перелічене

1092. Містика – це:

- а. набір наївних ілюзій, сліпих вірувань, які затемнюють розум
- б. протилежне емпіричному супранатуральне пізнання
- в. синонім релігії, вірувань, ритуалів
- г. глибока духовна традиція, що володіє солідним прогностичним потенціалом

1093. Хто автор вислову "Людина є мірою всіх речей: існуючих, що вони існують, і неіснуючих, що вони не існують"?

- а. Гельвецій
- б. Секст Емпірик
- в. Протагор
- г. Анаксимандр

1094. Хто дав визначення: людина — це "політична тварина"?

- а. Платон
- б. Фома Аквінський
- в. Ніколо Макіавеллі
- г. Аристотель

1095. Хто автор вислову "Людство є творення самого себе"?

- а. Тома Аквінський
- б. Аристотель
- в. Джамбатіста Віко
- г. Імануїл Кант

1096. Хто ввів в класичну антропологію поняття "природа людини", приписуючи людині властивість розуміти все навколишнє за своїм образом і подобою?

- а. Ісус, син Сираха
- б. Еклезіаст
- в. Едуард Тейлор
- г. Георг Гегель

1097. Автором праці "Структурна антропологія" є:

- а. Франц Боас
- б. Едуард Тейлор
- в. Клод Леві-Строс
- г. Ілля Пригожин

1098. Авторами гіпотези "лінгвістичної відносності" в культурній антропології є:

- а. Бенджамен Уорф і Едвард Сепір
- б. Томас Гоббс і Джон Локк
- в. Мірча Еліаде і Юліус Евола
- г. Габріель Марсель і Марсель Пруст

1099. Хто автор слів "Людина пізнає себе тією мірою, якою пізнає світ"

- а. Мартін Хайдеггер
- б. Іоган Вольфганг фон Гьоте
- в. Готфрід Лейбніц
- г. Мічіо Кайку

1100. Антропологія – це:

- а. вчення про суспільство
- б. вчення про людські цінності
- в. вчення про розвиток і всезагальний зв'язок
- г. вчення про людину

1101. Визначальною ознакою філософського змісту поняття "людина" є:

- а. біологічні дані
- б. наявність другої сигнальної системи
- в. фізіологічні дані
- г. психологічні дані

1102. Яка з концепцій про людину належить до біологізаторської?

- а. конвенціоналізм
- б. соціологізм
- в. панлогізм
- г. віталізм

1103. Назвіть одну з основних гіпотез походження людини:

- а. антропологічна
- б. теологічна
- в. технологічна
- г. коеволюційна

1104. Сутність людини полягає у:

- а. матеріальних потребах
- б. соціальності
- в. політичних інтересах
- г. комунікації

1105. В епоху Відродження людину та її місце у світі трактували як:

- а. повністю визначені Богом
- б. визначені долею
- в. людина – тимчасовий гість у матеріальному світі
- г. вільну діяльну істоту, творця культури

1106. Людина є істотою:

- а. біологічною
- б. соціальною
- в. ноосферною
- г. біосоціальною

1107. Хто з філософів стверджував, що "проблема людини є основною проблемою філософії"?

- а. М. Бердяєв
- б. Фалес
- в. Р. Декарт
- г. А. Августин

1108. Назвіть філософа, який вважав питання "що таке людина?" основним питанням філософії:

- а. Сократ
- б. І. Кант

- в. К. Маркс
- г. О. Конт

1109. Визначте одну з основних гіпотез походження людини:

- а. антропологічна концепція
- б. технологічна концепція
- в. космічна концепція
- г. біфуркаційна концепція

1110. До основних гіпотез походження людини НЕ належить:

- а. трудова теорія походження людини
- б. концепція космічного походження людини
- в. релігійна концепція походження людини
- г. теорія "Великого вибуху"

1111. Основною концепцією походження людини вважають:

- а. волюнтаристську
- б. когерентну
- в. еволюційну
- г. флуктуаційну

1112. Вчення про сутність та природу людини, що стоїть на біологізаторських засадах, – це:

- а. соціал-дарвінізм
- б. органопроекція
- в. теологічну
- г. космічну

1113. До натуралістичних (біологізаторських) концепцій природи та сутності людини НЕ належить:

- а. теорія Мальтуса
- б. євгеніка
- в. неомальтузіанство
- г. трудова

1114. Яка теорія про людину поєднала в собі антропогенез із соціогенезом?

- а. трудова
- б. космічна
- в. ноосфери
- г. фрейдизм

1115. Визначальною ознакою людини є:

- а. діяльність
- б. праця
- в. боротьба за виживання
- г. тривалість життя

1116. Суто людською (специфічною) ознакою слід вважати:

- а. соціальність
- б. емоційність
- в. свідомість
- г. емпатію

1117. Особливістю соціологізаторства у підході до людини є:
- а. зведення людини до функції географічного середовища
 - б. зведення існування людини до дії умовних і безумовних інстинктів
 - в. зведення людини до духовної істоти
 - г. зведення людини до функції її соціального способу життя
1118. Оберіть ознаку соціологізаторського підходу до людини:
- а. ігнорує природно-біологічні чинники людського існування
 - б. абсолютизує природно-біологічні чинники людського існування
 - в. абсолютизує духовні чинники людського існування
 - г. ігнорує можливість самовизначення, свободу вибору людини
1119. Яка теза НЕ стосується соціологізаторського тлумачення людини?
- а. ігнорується "надсоціальна" сила
 - б. ігнорується духовна сутність
 - в. ігноруються природно-біологічні чинники людського існування
 - г. людина як духовна істота є відображенням попередньої історії людства та його культури
1120. Стародавня індійська, китайська та грецька філософія розглядала людину як:
- а. "малий світ"
 - б. духовну істоту
 - в. самодостатню, автономну особистість
 - г. чуттєво-тілесну істоту
1121. В епоху Відродження людину вважали як:
- а. духовну істоту
 - б. мікрокосмос
 - в. самодостатню, автономну істоту
 - г. розумну істоту
1122. У Середні віки людину трактували як:
- а. гріховну істоту
 - б. духовну істоту
 - в. розумну істоту
 - г. чуттєво-тілесну істоту
1123. В Новому часі людину вважали:
- а. суспільною істотою
 - б. частинкою Космосу
 - в. тварною істотою
 - г. розумною істотою
1124. Сучасна філософія підходить до людини як:
- а. унікальної духовної істоти
 - б. чуттєво-тілесної істоти
 - в. ідеальної істоти
 - г. ущербної істоти
1125. При визначенні сутності людини К. Маркс виключає таку ознаку як:

- а. сукупність усіх суспільних відносин
- б. абстрактна сутність людини
- в. трактування людини як продукту суспільства
- г. суб'єкт суспільно-практичної діяльності

1126. Процес формування людини називається:

- а. антропогенезом
- б. соціалізацією
- в. гомогенезом
- г. адаптацією

1127. На думку якого філософа "людина є мислячою річчю"?

- а. Р. Декарта
- б. І. Канта
- в. Ж-Ж. Руссо
- г. Й. Фіхте

1128. Марксизм у людині перш за все виокремлює:

- а. сукупність усіх суспільних відносин
- б. стадне почуття
- в. віру в соціальну справедливість
- г. здатність мислити

1129. Хто з філософів стверджував, що "людина – це майбутнє людини"?

- а. І. Кант
- б. Сократ
- в. Ф. Ніцше
- г. Ж-П. Сартр

1130. Яке вчення вважає інстинкти та біологічні потреби людини рушійною силою її суспільної поведінки?

- а. неотомізм
- б. прагматизм
- в. позитивізм
- г. фрейдизм

1131. У християнській антропології важливою ознакою людської істоти є:

- а. свобода волі
- б. гріховність
- в. несвобода
- г. страх

1132. До біологізаторських концепцій сутності людини належить:

- а. екзистенціалізм
- б. соціал-дарвінізм
- в. феноменологія
- г. неомарксизм

1133. Згідно з концепцією креаціонізму, людина:

- а. виникла у результаті впливу космічного випромінювання
- б. створена Богом

- в. є продуктом космічного розуму
- г. є результатом еволюції

1134. Виберіть правильне твердження:

- а. людина – це соціальна істота, біологічні чинники не впливають на її поведінку
- б. поведінка людини повністю задається її генотипом
- в. сутність людини соціальна, але на її діяльність впливають і біологічні чинники
- г. людина та її поведінка визначаються біологічними законами

1135. Теза "Людина – це прагнення бути людиною" означає, що:

- а. людиною не народжуються, нею стають
- б. в людині немає нічого незмінного, постійного
- в. мета справжньої людини – бути Богом
- г. мета кожного індивіда – бути надлюдиною

1136. Що означає твердження "Людина – це стремління бути людиною"?

- а. інтенція до Абсолюту
- б. соціальний розвиток людини безмежний
- в. бути як усі
- г. технологічно вдосконалюватися

1137. Хто автор вислову "Людина є мірою всіх речей"?

- а. Сократ
- б. Г. Сковорода
- в. І. Кант
- г. Протагор

1138. До якого світу належить людина згідно з І Кантом?

- а. соціального
- б. свободи
- в. природи
- г. природи і свободи

1139. Хто автор визначення людини як "тварини політичної"?

- а. Аристотель
- б. Ф. Вольтер
- в. Ф. Ніцше
- г. К. Маркс

1140. Окресліть позицію, яка виходить із принципу, що служіння людям є сенсом життя:

- а. гедонізм
- б. егоїзм
- в. альтруїзм
- г. аскетизм

1141. Світоглядна позиція, яка ґрунтується на вірі у невідворотну, невблаганну дію закону долі, називається:

- а. детермінізм
- б. фаталізм
- в. волюнтаризм
- г. інтенціоналізм

1142. Яка філософська парадигма, виходячи з тези про єдність людини зі світом, вважає людину активним учасником космічної еволюції?

- а. космоцентризм
- б. теоцентризм
- в. антропоцентризм
- г. антропокосмізм

1143. Особистість – це:

- а. індивід, який досяг успіху, популярності історично значуща фігура
- б. конкретний індивід
- в. людина як суб'єкт свідомої діяльності та суспільних відносин
- г. характеристика окремої людини щодо притаманних їй індивідуальних неповторних рис

1144. Філософський напрям, що розглядає особистість як найвищу цінність, називається:

- а. марксизмом
- б. фрейдизмом
- в. персоналізмом
- г. прагматизмом

1145. Субстанційні засади здоров'я людини:

- а. біологічні якості
- б. духовні чинники
- в. соціальні умови
- г. всі варіанти вірні

1146. Соціальними якостями індивіда є:

- а. зовнішність
- б. темперамент
- в. характер
- г. потреби

1147. Визначте соціальну якість індивіда:

- а. світогляд
- б. інстинкт
- в. пам'ять
- г. сила

1148. До представників французької феноменологічної філософії належить:

- а. А. Камю
- б. М. Мерло-Понті
- в. Е. Муньє
- г. А. Бергсон

1149. У Brentановому тлумаченні інтенціональності (на відміну від Гусерлевого):

- а. знімається питання про відповідність зовнішнього та внутрішнього
- б. залучається до розгляду також предметний аспект інтенціональної кореляції
- в. ведеться мова лише про інтенціональне переживання
- г. вводиться поняття інтерсуб'єктивності

1150. Особливостями сучасної герменевтики є те, що вона:

- а. претендує на статус всезагальної методології наукового пізнання
- б. належить до найважливіших факторів сучасного "глобалізаційного перевороту"
- в. з прикладної методології перетворилась на філософську теорію
- г. виступає формою тоталізації класичного типу мислення

1151. Розуміння у філософській герменевтиці тлумачиться як:

- а. похідне від інтерпретативної здатності людини
- б. істинність
- в. узалежене від смислу слів, що складають текст
- г. об'єктивна послідовність подій

1152. Феноменологічне прагнення до очевидності передбачає:

- а. орієнтацію на чуттєву (зорову, слухову тощо) очевидність
- б. співставлення очевидності та вірогідності
- в. усунення всякого предикативно-рефлексивного посередництва у сприйнятті
- г. прийняття очевидності в якості першої (вихідної) даності

1153. Е. Гусерль критикує психологізм для того, щоб:

- а. окреслити проблемне поле феноменології
- б. вивести закони мислення (логічні закони) з емпіричних законів психіки
- в. утвердити пов'язаний з ним релятивізм ідеалів та норм
- г. обґрунтувати необхідну значущість емпірико-психологічних законів

1154. Трансценденталізм феноменології передбачає, що:

- а. слід аналізувати трансцендентні відносно свідомості об'єкти
- б. вона ставить питання про генетично незалежне від досвіду знання
- в. вона ставить питання про генетично похідне від досвіду знання
- г. трансцендентний суб'єкт постає автономним джерелом власних змістів

1155. Синонімом поняття "феномен" у феноменології виступають:

- а. інтенціональний об'єкт
- б. об'єкт
- в. інтенціональність
- г. предмет

1156. "Явище" не можна ототожнювати з "феноменом" тому, що:

- а. явища стосуються "свідомого життя", а феномени – "станів середовища"
- б. феномен є першоданим, а до явища ще потрібно "прорватися"
- в. даність феномена ще повинна бути відкрита, а даність явища вже відкрита для свідомості
- г. категоріальною протилежністю "явища" виступає "сутність", а "феномена" – "ейдос"

1157. До сутності феномена належить те, що він:

- а. володіє онтологічною самодостатністю
- б. засвідчується просторовим самовираженням
- в. відзначається аподиктичною самоочевидністю
- г. постає через свою протилежність

1158. На шляху до феномена, з точки зору феноменології, досліднику слід:

- а. шляхом феноменологічної редукції "прорватися" до безпосереднього
- б. відволіктися від аподиктичної самоочевидності феномена

- в. ототожнити реальний та інтенціональний зміст переживання предмета
- г. виявити сутність того, що "показує" себе у феномені

1159. Обґрунтовуючи важливість респонзивності, Б. Вальденфельс залучає таке поняття:

- а. чуже
- б. природне буття
- в. ейдос
- г. трансцендентальна суб'єктивність

1160. До здобутків респонзивної феноменології слід віднести:

- а. виведення Іншого з досвіду Я
- б. реабілітація гусерлівського варіанта феноменології
- в. обґрунтування тотальної чужості Іншого
- г. включення Іншого в досвід Я

1161. Найважливішим терміном герменевтики слід вважати:

- а. інтерференцію
- б. ідіосинкразію
- в. історичну традицію
- г. ініціацію

1162. Феноменологічний період творчості Е. Гусерля починається працею:

- а. "Філософія як строга наука"
- б. "Ідеї до чистої феноменології та феноменологічної філософії"
- в. "Картезіанські роздуми"
- г. "Логічні дослідження"

1163. Типом (структурною складовою) редукції у феноменології є:

- а. ідеація
- б. екстраполяція
- в. реляція
- г. формація

1164. Інтенціональність можна приписати такому акту свідомості, як:

- а. фантазія
- б. поняттєве мислення
- в. спогад
- г. всі відповіді вірні

1165. Ознакою феноменологічного стилю мислення є:

- а. всі відповіді вірні
- б. трансценденталізм
- в. іманентизм
- г. критицизм

1166. Вкажіть серед перелічених одне з найважливіших понять феноменологічної філософії:

- а. ілокуція
- б. інтенціональність
- в. інтеракція
- г. ідіоматичність

1167. Категоріальною парою феноменологічної онтології є:

- а. ноема-ноезис
- б. іманентне-трансцендентне
- в. дескриптивне-квалітативне
- г. феномен-епіфеномен

1168. До представників сучасної філософської герменевтики належить:

- а. Е. Бетті
- б. В. Дильтай
- в. Ф. Шляєрмахер
- г. Г.-Г. Гадамер

1169. Точкою дотику феноменології та герменевтики є:

- а. розуміння уподібнюється до феноменологічного вбачання сутності
- б. обидві залежні від класичної теорії абстрагування
- в. поворот від онтології до методології
- г. протиставлення інтерпретації та конституювання

1170. Попередником герменевтики як філософської теорії слід вважати:

- а. Августина
- б. К.-О. Апеля
- в. Х. Арендт
- г. Арістіпа

1171. До представників феноменологічного напрямку філософії належить:

- а. А. Гелен
- б. Г. Гегель
- в. Е. Гусерль
- г. К. Гірц

1172. Найважливішою працею Е. Гусерля слід вважати:

- а. "Метафізичні роздуми"
- б. "Роздум про першу філософію"
- в. "Картезіанські роздуми"
- г. "Наодинці зі собою. Роздуми"

1173. Праця "Феноменологічний рух", у якій окреслюються головні риси феноменологічного методу, написана дослідником

- а. Г. Шпігельбергом
- б. М. Штірнером
- в. М. Шелером
- г. Р. Штайнером

1174. Ключова для становлення філософської герменевтики праця "Істина і метод" написана

- а. В. Дильтаєм
- б. Г.-Г. Гадамером
- в. М. Вебером
- г. А. Тарським

1175. Одним із етапів феноменологічної редукції називають:

- а. ейдетичну редукцію
- б. аналітичну редукцію

- в. рекурсивну редукцію
- г. предикативну редукцію

1176. Зразком посткласичної феноменології називають:

- а. феноменологію Г. Гегеля
- б. феноменологію Е. Гусерля
- в. феноменологію Й. Ламберта
- г. феноменологію А. Шюца

1177. Проект соціальної феноменології А. Шюца ґрунтується на понятті:

- а. інтенціональність
- б. респонзивність
- в. релевантність
- г. тілесність

1178. Конституювання – це:

- а. очищення "поля" свідомості від стереотипів сприйняття
- б. окреслення ейдоса
- в. розкриття інтенціональних імплікацій
- г. встановлення взаємозв'язку між "Іншим" та "Чужим"

1179. Поняття "примордіальна редукція" є складовою:

- а. конституювання через пасивний синтез
- б. конституювання через активний синтез
- в. теорії трансцендентальної інтерсуб'єктивності
- г. трансцендентально-феноменологічної редукції

1180. За допомогою поняття релевантності А. Шюц інтерпретує діяльність свідомості як:

- а. конституювання через пасивний та активний синтез
- б. цілком незалежну від інтенціональності
- в. пізнання "самих речей" на ґрунті прагнення до очевидності
- г. генетично залежну від соціальної комунікації з Іншими

1181. А. Шюц розрізняє такі різновиди релевантності:

- а. тематичну та мотиваційну
- б. корпоральну та екстракорпоральну
- в. базову та допоміжну
- г. аналітичну та синтетичну

1182. Спільним для посткласичних феноменологій А. Шюца та Б. Вальденфельса є:

- а. підтримка "трансцендентальної" установки Е. Гусерля
- б. обґрунтування значущості респонзивності для свідомості
- в. інтерпретація діяльності свідомості за допомогою поняття "релевантність"
- г. звернення до феномену повсякденного світу

1183. Гусерлеве поняття феноменології характеризують як:

- а. нефілософське широке
- б. нефілософське вузьке
- в. філософське широке
- г. філософське вузьке

1184. Прийнято вважати, що поняття "феноменологія" запровадив:

- а. І. Кант
- б. Й. Ламберт
- в. Г. Гегель
- г. Й. Фіхте

1185. Соліпсизм, який властивий Гусерлевій трансцендентальній феноменології, характеризують як:

- а. онтологічний
- б. етичний
- в. методичний
- г. егоїстичний

1186. Розкриття ноетико-ноематичної кореляції відбувається в межах:

- а. психологічної редукції
- б. примордіальної редукції
- в. ейдетичної редукції
- г. трансцендентальної редукції

1187. Поняття "ретенція" та "протенція" мають безпосереднє відношення до:

- а. конституювання інтерсуб'єктивного світу
- б. внутрішнього усвідомлення часу
- в. підстав розрізнення мотиваційної, тематичної та інтерпретаційної релевантностей
- г. прояснення респонзивного характеру буття свідомості

1188. Онтологізацію мови на шляху становлення філософської герменевтики здійснив:

- а. Е. Бетті
- б. В. Дильтай
- в. Ф. Шляєрмахер
- г. М. Гайдегер

1189. Перетворення розуміння з модусу пізнання на модус буття у філософській герменевтиці здійснив:

- а. М. Гайдегер
- б. В. Дильтай
- в. Ф. Шляєрмахер
- г. Г.-Г. Гадамер

1190. Предметом філософської герменевтики після Г.-Г. Гадамера стає:

- а. конституювання інтерсуб'єктивного світу
- б. розуміння як універсальний феномен
- в. прихований сенс
- г. прояснення амбівалентного характеру свідомості

1191. Певне припущенню цілого, яке в процесі розуміння уточнюється, розширюється, трансформується, змінюється тощо, в герменевтиці отримало назву:

- а. традиція
- б. етос
- в. передрозуміння
- г. передсуди

1192. Автором поняття "герменевтична дуга" є:

- а. М. Гайдегер
- б. П. Рікер
- в. Ф. Шляєрмахер
- г. Г.-Г. Гадамер

1193. Значення витлумачується не тільки згідно з авторським світоглядом, але й згідно зі значенням світогляду читача після того, як об'єктивне значення тексту звільняється від суб'єктивних намірів автора, – так формулюється зміст поняття:

- а. герменевтичного кола
- б. розуміння
- в. інтерпретації
- г. герменевтичної дуги